

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Katedra historie

50 let plzeňského loutkového divadla Alfa

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Tomáš Pfejfer

Historie se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: prof. PhDr. Jan Kumpera, CSc

Plzeň 2016

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně s použitím uvedených pramenů a literatury.

V Plzni 2016

.....

Poděkování

Za cenné rady, připomínky a trpělivost děkuji svému vedoucímu bakalářské práce prof. PhDr. Janu Kumperovi, CSc.

zadání

Obsah

Úvod.....	3
1 Situace na plzeňské loutkové scéně do začátku 2. poloviny 20. století.....	4
1.1 Formování západočeské profesionální loutkové scény	5
1.2 Sloučení Západočeského loutkového divadla s Divadlem v Alfě	6
2 Založení Divadla dětí.....	9
2.1 Formování souboru a první inscenace v zahraničí	10
2.2 Příchod a přínos dramaturga Jiřího Středy	11
2.3 Inovace nového režiséra Karla Brožka.....	13
3 Divadlo dětí na vzestupu.....	16
3.1 Konec 70. let a přínos dramaturga Karla Makonje.....	16
3.2 Inscenace externích režisérů na počátku 80. let	19
3.3 Příchod dramaturga Pavla Vašíčka.....	21
3.4 První spolupráce Vašíček-Čada-Luňáková	21
4 Situace v předrevolučním období	24
4.1 Vzestup Vladimíra Čady a nových osobností souboru.....	24
4.2 Za dveřmi je revoluce	26
5 Nový prostor, nový název – představuje se Divadlo Alfa	29
5.1 Nové inscenace v novém prostoru.....	31
5.2 Inscenace s regionálním zaměřením.....	31
5.3 Od tradičního k netradičnímu	33
5.4 Inscenace Jeminkote, Psohlavci	35
6 Inscenace nového tisíciletí	37
6.1 Zájezdové inscenace	38
7 Inscenace Tři mušketýři.....	40
7.1 Tři mušketýři na světových festivalech.....	41
7.2 Tři mušketýři na druhé cestě světovými festivaly	42
7.3 Soudobé dění kolem Tři mušketýřů.....	44
8 Divadlo Alfa a moderní filmové předlohy.....	46
8.1 Inspirace Timem Burtonem	46
8.2 Inspirace Jamesem Bondem	47
9 Rekonstrukce pláště budovy Divadla Alfa	49

10	Mladé publikum, moderní technologie a loutkové divadlo	50
10.1	Projekt Platform 11+	51
10.2	Drsná škola a Shakespeare	52
10.3	Svět známý i vzdálený	53
10.4	Alfa v roli baviče i učitele	55
11	Před branami současnosti.....	59
11.1	Inspirace groteskou.....	59
11.2	Současnost a budoucnost – co bude dál?.....	59
	Závěr	62
	Summary	64
	Seznam literatury a pramenů	65
	Přílohy	

Úvod

Tato práce se zabývá vývojem plzeňského loutkářství v 2. polovině 20. století se zaměřením na jedno z nejvýznamnějších českých loutkových divadel – Divadlo Alfa. Vývoj loutkového divadla po válce začal v Plzni narozdíl od jiných českých měst s jistým odkladem, ale i přes tuto několikaletou ztrátu se soubor Divadla Alfa (v této době ještě pod názvem Divadlo dětí) rychle zařadil do lokálního dění a během několika let prokázal své kvality i za hranicemi tehdejší Československé socialistické republiky. Přestože Alfa vznikala a působila ještě za hlubokého komunismu, na celkový chod divadla to nemělo až tak výrazný dopad. Divadlo dokázalo s velkým úspěchem uvádět inscenace různorodého charakteru a po listopadu 1989 je mohlo nejen rozšířit o další motivy, ale především vyvézt je do celého světa. Alfa se tak díky vytrvalé snaze všech svých členů nejen vyprostila z počátečních problémů, ale svou padesátiletou činností se zařadila mezi špičky světového loutkářství.

K volbě tohoto tématu mě přivedl fakt, že Divadlo Alfa, i přes svou globální slávu, nemá podrobněji zpracovanou historii své existence. V současnosti je navíc tento divadelní útvar zaměřen i na odrostlejší publikum, které tím pádem rozšiřuje jeho diváckou základnu. Právě sekundárním zaměřením na dospívající diváky plní Alfa jednu z nejtěžších úloh loutkového divadla. Tato specifická věková kategorie totiž vyžaduje mimořádně sofistikovaný program, který jí bude jednak blízký a jednak ji dokáže oslovit. V tomto ohledu Alfa prokázala nespornou kreativitu, díky které si vybojovala nejen stálé publikum, ale i přízeň škol. To umožňuje divadlu soustavný růst, protože dětské publikum, pro které jsou inscenace určené především, přímo na půdě divadla komentuje detaily zhlédnuté hry. Kvalitu divadelní činnosti navíc dokládá skutečnost, že Alfa zaujme svými inscenacemi i publikum na zahraničních festivalech. Nutno podotknout, že přes své hlavní zaměření na malého a mladého diváka se Alfa dokáže zavděčit i doprovodu. Citlivě vyvážené inscenace se tak stávají přístupné všem návštěvníkům bez ohledu na věk.

Toto téma je zpracováno nejen z archivních materiálů Divadla Alfa, ale vychází také z recenzí divadelních kritiků, tisku a přímých vyjádření současných a bývalých členů divadelního souboru. Tato diplomová práce tak mapuje kompletní vývoj největšího loutkoherceckého souboru 20. století včetně jeho konkrétních úspěchů na divadelní scéně.

1 Situace na plzeňské loutkové scéně do začátku 2. poloviny 20. století

Město Plzeň patří svou nedávnou minulostí k městům s neobyčejným vztahem k divadlu. Již od devatenáctého století to dokládají nejen divadla samotná, ale i počet sálů, které pro divadelní činnost v průběhu této doby na území města Plzně vznikaly. Současně s tím v Plzni vykryštovala i tradice loutkářská, která svou intenzitou předběhla ostatní česká města včetně města hlavního. Vedle významných kočovných loutkoherců v čele s legendárním Matějem Kopeckým, kteří tradici loutkových představení popularizovali již o století dříve, se loutkám začali věnovat i běžní občané města. Ti kolikrát pouze parodovali hry lidových loutkářů, ale přesto udržovali jejich tradici živou. Mezi podobné amatérské loutkoherce patřil i Bedřich Smetana, který ve svých studentských letech bavil pomocí loutek své spolužáky.¹

Opravdovou slávu plzeňskému loutkoherectví však přinesl až začátek století dvacátého. Na scéně se objevují nové spolky (utvořené většinou pedagogy s podporou jejich žáků - Kocouři aj.), drobní podnikatelé využívající svých prostor pro loutkové divadlo (pekař Čeněk Škoda) a současně s nimi i lidoví loutkáři.² Rozhodně nejvýznamnějším lidovým loutkářem byl na počátku nového století Karel Novák se svou rodinou, který zdědil po svém předchůdci Janu Nepomukovi Lašťovkovi divadlo včetně marionet. Před válkou byl Karel Novák přemluven, aby zanechal kočovného způsobu života a usadil se se svým divadlem v Plzni. Existenční potíže však roku 1914 vygradovaly a jeho divadlo muselo být sloučeno s jiným amatérským divadlem. Přichází tedy do rok fungujícího Loutkového divadla Feriálních osad, jehož hlavní mimohereckou náplní byla podpora chudé školní mládeže. Soubor v tomto poloprofesionálním složení fungoval do roku 1917, kdy došlo po personálních změnách k zásadní proměně divadla.³

S vizí moderního divadla a naprosto fascinujícím herecko-improvizačním talentem vstupuje do Feriálních osad pozdější profesor kreslení na druhé plzeňské reálné škole – Josef Skupa. Osobnost, která se v pozdějších letech dočkala titulu duchovního otce loutek Spejbla a Hurvínka, patří ke špičce toho, co se na naší scéně spojuje s pojmem loutkohe-

¹ *Divadlo Alfa: 1966 – 1994*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1994, nestránkováno.

² MILOTOVÁ, Radka. *Loutky v Plzni*. Plzeň, 2014. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta filozofická, s. 19.

³ *Divadlo Alfa: 1966 – 1994*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1994, nestránkováno.

rectví. Přestože se obě stěžejní osobnosti souboru – Karel Novák a Josef Skupa – dokázali vzájemně demotivovat natolik, že se rozhodli soubor opustit, Loutkové divadlo Feriálních osad ještě velmi úspěšně fungovalo téměř dvě desetky let.⁴

Zatímco Feriální osady v polovině třicátých let opouštějí poslední loutkáři včetně Jiřího Trnky, Karel Novák řeší neustálé problémy s prostory pro své vlastní divadlo a Josef Skupa se po sérii zájezdových vystoupení usazuje v Praze, nic nenasvědčuje vzniku nové plzeňské profesionální scény. Jestliže v ostatních a daleko menších městech znamenala poválečná situace příležitost pro znovuzahájení divadelní činnosti, v Plzni se loutkářská scéna neobnovila.⁵

A na její obnovení si plzeňští diváci museli počkat ještě několik let.

1.1 Formování západočeské profesionální loutkové scény

Pokud bychom se chtěli ohlédnout a vrátit se k úplným kořenům Alfy, budeme se potýkat s celou řadou otazníků, které zrod tohoto divadelního souboru obklopují. Skutečně přesné datum, na němž by se mohl postavit den 1, je totiž zahaleno celou řadou spekulací. Z tohoto důvodu je potřeba vrátit se ještě hlouběji do minulosti, do dob, kdy se počátky Divadla Alfa pouze formovaly z jiných spolků a představa jeho současné slávy by s velkou pravděpodobností vyčarovala u nejednoho herce tehdejšího souboru sarkastický úsměv.

Kolébkou loutkového Divadla Alfa není překvapivě až tak Plzeň, ale lépe do celé mozaiky vzniku zapadají Karlovy Vary. V Karlových Varech se totiž 2. 1. 1951 formuje z iniciativy Jaroslava Eichelmana Krajské oblastní loutkové divadlo, které primárně fungovalo jako zájezdový soubor. Krajské oblastní loutkové divadlo, stejně jako mnohá jiná divadla podobného charakteru, řešilo již v počátcích svého působení potíže s nevyhovujícím zázemím, a tak se po devítiměsíčním provozu rozhodlo k přesunu divadla o více jak čtyřicet kilometrů jižněji – tedy do Mariánských Lázní. V Mariánských Lázních setrval tento soubor od října roku 1951 téměř do konce roku 1957. Během těchto let střídá Jaroslava Eichelmana na postu ředitele Ludvík Míčánek a Ludvíka Míčánka roku 1953 nahrazuje na ředitelské pozici režisér západočeského loutkového souboru Bedřich Svatoň.⁶

⁴ MALÍK, Jan. *Národní umělec Josef Skupa: listy z kroniky českého loutkářství*. Vyd. 1. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1962, s. 82.

⁵ *Divadlo Alfa: 1966 – 1994*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1994, nestránkováno.

⁶ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 108.

Přestože se Krajské oblastní loutkové divadlo stěhovalo do Mariánských Lázní s vidinou lepších provozních podmínek, skutečnost nenaznačovala žádné výraznější zlepšení situace. Vše vyvrcholilo v roce 1957, kdy se celý soubor rozhodl k návratu do původního místa působení, tedy do Karlových Varů. V Karlových Varech očekávaly zmíněné divadlo dvě výrazné změny. První změnou byly pro Krajské oblastní loutkové divadlo vlastní stálé prostory umožňující divadlu skutečný rozkvět a druhou změnou se stal příchod čerstvých absolventů katedry loutkářství z Akademie múzických umění právě na scénu Krajského oblastního loutkového divadla. Ti skutečně dostali prostor pro realizaci celé řady inovací a na základě jejich aktivit se divadlo dočkalo uznání mezinárodního formátu. Revoluční zapojení studentů AMU v kooperaci s ředitelem Bedřichem Svatoněm navíc vyneslo tento soubor do popředí české loutkářské scény. K tomu roku 1959 velice přispěl oblíbený titul autorů Lea Spáčila a Josefa Pehra - *Guliver v Maňáskově*. Ten prošel díky režisérovi Bedřichu Svatoňovi mnoha úpravami a v závěru se tak dětská diváci přišli podívat na pantomimický souboj dobra se zlem, který byl ve finální verzi skutečně zproštěn veškerých slov.⁷ S ohledem k vývoji Krajského oblastního loutkového divadla se tak jedná o zásadní moment tohoto divadelního souboru před změnou jména. Na začátku šedesátých let se totiž z původního Krajského oblastního loutkového divadla stalo Západočeské loutkové divadlo. Navíc nutno podotknout, že režijní úprava, která hru převedla do tohoto nontextového provedení, velice usnadnila účast na zahraničním loutkářském festivalu. Nevyžadovala totiž žádnou úpravu pro cizojazyčné publikum. Ke hře *Guliver v Maňáskově* se vrátil obměněný soubor ještě v roce 1975 pod vedením režiséra Ladislava Dvořáka.⁸

1.2 Sloučení Západočeského loutkového divadla s Divadlem v Alfě

Začátek nového desetiletí byl ve znamení úspěšného divadelního souboru pod vedením Bedřicha Svatoně. Za sebou měl nejen stěžejní přesun, který zajistil stabilní prostory, ale také celou řadu úspěchů zakončenou slavným představením zmíněného *Gulivera v Maňáskově* na přehlídce státních loutkových divadel v Liberci roku 1959. Vše nasvědčovalo tomu, že stávajícímu souboru v Karlových Varech nestojí v dalším rozmachu žádná výrazná překážka. V roce 1963 se totiž rozhodl ředitel Bedřich Svatoň část souboru přestěhovat do

⁷ MÜLLER, Jan a PRAJZLER, Petr. *Divadlo v Alfě 1960-1966, aneb, Nenaplněný sen o "plzeňském Semaforu"*. 1. vydání. Plzeň: Ing. Petr Mikota, 2015, s. 60.

⁸ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 108-109.

Plzně.⁹ Učinil tak na naléhání krajských institucí, čímž se rozložil jeho stávající soubor – Západočeské loutkové divadlo – a v zásadě ještě jeden umělecký útvar – Divadlo v Alfě pod vedením Josefa Koenigsmarka. Celé stěhování totiž zdaleka nebylo pouhým přesunem z Karlových Varů do Plzně, ale sloučením části Západočeského loutkového divadla s Divadlem v Alfě, které existovalo již dva roky a nacházelo se právě v Plzni.¹⁰ Nina Malíková uvádí: „*Karlovarský soubor (a to ještě jen jeho část) přešel do už existujícího a personálně početného Divadla v Alfě, které vzniklo na podzim r. 1961 jako činoherní divadelní zařízení Parku kultury a oddechu, které se chtělo do značné míry inspirovat dobovým úspěchem Laterny magiky. Při pohledu zpět se jeví následná krize podivného hybridu spojujícího moderní kabaret, který nezapřel poetiku tehdy oblíbených pražských malých scén a na druhé straně loutkového divadla, které mělo především zaplnit citelné manko divadelní scény hrající pro plzeňské děti, celkem nevyhnutelná.*“¹¹ Divadlo v Alfě sídlilo od roku 1961 v budově na Stalinově třídě č. 17 (dnes Americká třída), která nebyla po dobu více jak jedenáct let využívána. Ta byla postavena roku 1874 plzeňským stavitelem Ferdinandem Stelzerem a jejím původním využitím byl taneční a koncertní sál patřící hotelu U císaře rakouského (dnešní Hotel Slovan). Do roku 1961, než byla budova vybrána pro divadelní účely, se prostory užívaly ke konání plesů, koncertů a jiných kulturních či sportovních událostí.¹²

Z rozhodnutí Bedřicha Svatoně vznikl multižánrový útvar, který i přes svůj nekolísající provoz skloubil téměř nesklobitelné. Divadlo v Alfě, které bylo podstatnou měrou ovlivněné divadly malých forem (zahrnující pantomimu, černé divadlo, jazz, šanson atd.) jako pražské Rokoko a Semafor, či brněnské Večerní Brno, se tak rozrostlo o čistě loutkový soubor, jehož cílem bylo dále realizovat divadelní představení pro děti a mládež.¹³ V řadách souboru i v samotných představeních bylo citelné, že za oponou dochází k vydatným střetům ambicí a nápadů. Přesto toto období zplodilo velice zdařilá divadelní představení, z nichž pro rok 1963 se největšího úspěchu dočkala osobitá inscenace *Šla-*

⁹ MAKONJ, Karel. Deset let plzeňských. *Československý loutkář*. 1976, roč. 26, č. 9, s. 123.

¹⁰ *Divadlo Alfa: 1966 – 1994*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1994, nestránkováno.

¹¹ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 109.

¹² MÜLLER, Jan a PRAJZLER, Petr. *Divadlo v Alfě 1960-1966, aneb, Nenaplněný sen o "plzeňském Semaforu"*. 1. vydání. Plzeň: Ing. Petr Mikota, 2015, s. 5.

¹³ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 109.

mastyky s měsícem jakožto zdramatizovaná pohádka *Ukradený měsíc* z pera českého spisovatele Ludvíka Aškenazyho. *Ukradený měsíc* byl navíc protkán inovativními postupy a celá inscenace byla podtržena strhujícím výkonem tehdy začínající zpěvačky Marty Kubišové, kterou získalo Divadlo v Alfě stejně jako další herce a hudebníky z pardubického Stop - divadla.¹⁴ Traduje se, že *Šlamastyky s měsícem* byla tehdy vlastně první hra, jež do budoucna stanovila směr, ke kterému se pozdější Divadlo Alfa postupně odklonilo. V zásadě začal tento nově vzniklý kolektiv utvářet svéráznou loutkovou formu, která se tak razantně nedržela čisté hry s marionetami, ale do loutkových představení naprosto samozřejmě komponovala prvky činohry. Vzhledem k tomu, že plzeňské obecnstvo tuto formu přijalo velice kladně, začalo se vytvářet umělecké zázemí pro budoucí rozvoj velkých osobností Alfy, která na svou slávu teprve čekala.¹⁵

¹⁴ MÜLLER, Jan a PRAJZLER, Petr. *Divadlo v Alfě 1960-1966, aneb, Nenaplněný sen o "plzeňském Semaforu"*. 1. vydání. Plzeň: Ing. Petr Mikota, 2015, s. 71.

¹⁵ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 109.

2 Založení Divadla dětí

Přestože Alfa dokázala naplnit poptávku po loutkových představeních v Plzni, stále více se hroutilo jádro samotného souboru. Důvody pramenily především v žánrové neucelenosti a rozličných kreativních vizích aktivních členů. Souborem navíc otrásala únava z nepřeborného množství výjezdových představení, a když se začala razantně zhoršovat i samotná existenční stránka divadla, byl s určitou jistotou předpovězen jeho zánik.

Rokem 1966 se datuje definitivní zánik atypického útvaru, kterým bylo Divadlo v Alfě.¹⁶ Zároveň se ale formuje útvar nový, útvar s méně početným personálním základem, ale s vidinou snazší existenční politiky – Divadlo dětí. Založení tohoto Divadla dětí by se dalo skutečně považovat za zlomový okamžik, který začíná modelovat styl plzeňského loutkového divadla. Zároveň se s tímto zlomovým momentem začíná ihned rozplétat jeden táhlý problém, který si soubor zavínil zcela sám – a tím je volba jména. Název Divadlo dětí začal na zájezdech a dalších místech budit mylný dojem, že v něm děti vystupují.¹⁷ Ovšem přes tato nedorozumění a počáteční finanční potíže se divadelní soubor, který se brzy po svém vzniku rozšířil opět o činoherní sekci, dokázal zformovat do životaschopného stavu. Samotná činoherní sekce, vedená v Divadle dětí Janou Klatovskou, byla velmi proměnným souborem, v němž vedle několika stálých členů působila celá řada herců externích. Jana Klatovská hojně využívala nejen herců z Divadla Josefa Kajetána Tyla, ale také dětských herců a diváků. Stávající režisér divadla, Bedřich Svatoň, krátce po zániku Divadla v Alfě a zformování Divadla dětí odchází. Na vlastní přání je místo něj do čela divadla dosazen Ladislav Dvořák a sám Bedřich Svatoň odchází z ČSSR do NDR, kde se taktéž věnuje režisérské činnosti, a posléze přesouvá své umělecké vize do Bábkového divadla v Košicích.¹⁸

S Ladislavem Dvořákem, který se hned na začátku své režisérské dráhy v Divadle dětí obklopil mimořádně schopnými spolupracovníky, vzniká nový loutkářský soubor s ohromnou perspektivou. Někteří herci jako Milan Mourek, Bronislava Smolíková, Marta Jurečková či Jana Halířová se dokonce začali Divadlu dětí věnovat s tak trvalým zápalem,

¹⁶ *Divadlo Alfa: 1966 – 1994*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1994, nestránkováno.

¹⁷ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 109.

¹⁸ MÜLLER, Jan a PRAJZLER, Petr. *Divadlo v Alfě 1960-1966, aneb, Nenaplněný sen o "plzeňském Semaforu"*. 1. vydání. Plzeň: Ing. Petr Mikota, 2015, s. 117-118.

že některé z nich bylo možné vidět v navazujícím Divadle Alfa ještě donedávna. Vedle herců byl úspěch Divadla dětí postaven také na přijetí Jiřího Středy. Ten a výtvarní scénografové jako začínající Petr Matásek, Lubomír Friedrich, Karel Hlavatý či Jarmila Majerová vytvořili skutečně stabilní pilíř pro fungující profesionální loutkovou scénu v Plzni.¹⁹ Samotné pojetí divadla balancovalo opět mezi loutkovými představeními a činohrou za notné podpory masek atp. Divadlo dětí využívalo tuto techniku nejen z důvodu, že řada stávajících členů loutkohereckého souboru se v minulosti angažovala v činohře, ale také vycházelo z prostoru, který mělo divadlo k dispozici. Sál s kapacitou šesti set míst vyžadoval pro vyváženější kontakt s publikem i výraznějších prostředků, než mohly nabídnout samotné loutky nepřesahující svou výškou osmdesát centimetrů. Ovšem fakt, že Divadlo dětí využívalo techniku kombinující loutkovou hru s činohrou, mohl také trochu podepřít jiný důvod, a to ten, že tato technika se stala pro Divadlo dětí jakousi tradicí, kterou divák od jejich produkce takřka očekával.²⁰

2.1 Formování souboru a první inscenace v zahraničí

Historicky první inscenací, kterou měli diváci možnost zhlédnout v Divadle dětí, byl *Bleděmodrý Petr* od maďarského spisovatele a básníka Gyula Urbána v režii Ladislava Dvořáka. Tato slavná loutková hra na motivy knihy Lewitta Hima měla premiéru 8. září 1966 a byla plzeňským souborem převzata z Malého divadla v Českých Budějovicích.²¹

První tři léta působnosti se divadelní soubor věnoval hlavně tradičním dětským postavám a motivům, které ale díky autorským zásahům často obcházely zažitě pohádkové osudy. Soubor pod vedením Ladislava Dvořáka tak sice prezentoval známé inscenace (*O Budulínkovi*, *O Červené karkulce*, *O princezně na hrášku ...*), ale nezdráhal se čerpat i z ruské klasiky.²² Výjimku v řadě těchto představení konce šedesátých let znamenala hra *Jak se dělá cirkus* uměleckého režiséra Malého divadla Ivana Pilného. Tato inscenace, formou černého divadla určena především pro zahraniční vystoupení, měla premiéru na konci dubna roku 1969 a v dubnu následujícího roku byla vyvezena do Tunisu. V Tuniské republice odehrálo Divadlo dětí v průběhu téměř celého dubna dvacet jedna představení v arabštině,

¹⁹ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 110.

²⁰ *Divadlo Alfa: 1966 – 1994*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1994, nestránkováno.

²¹ Archiv Divadla Alfa, karton 1966-1967, *Podrobný rozpis inscenace Bleděmodrý Petr*, nedatováno.

²² Archiv Divadla Alfa, karton 1968-1969, *Podrobný rozpis inscenace Pohádka pana Pohádka*, nedatováno.

a to ve městech Tunis, Kalaat El Andalous, Carthago, Bardo, Sfax, Gabes, Gafsa, Kasserine, Kairouan, Sousse, Monastir, Bizerta a Beja. Jedno z oficiálních tuniských vystoupení konané 16. dubna si přijela natočit i tuniská televizní stanice. Mimořádný úspěch tohoto exportního představení dokládá i skutečnost, že Divadlo dětí bylo tuniskými pořadateli požádáno, aby svůj pobyt o týden prodloužilo.²³

Se vznikem Divadla dětí, hrajícím osobité divadlo určené především pro dětské diváky, a postupným nasazením nových členů ansáblu v čele s Ladislavem Dvořákem se začala upírat pozornost na inscenace, které divadlo produkovalo s výrazným rukopisem všech stěžejních osobností. Rozhodně nejvýraznější inscenací se v těchto počátečních letech obměněného souboru stala adaptace díla Jana Wericha – *Tři veteráni*. Toto dílo roku 1969 uvedlo Divadlo dětí v režii Josefa Krofta (pozdějšího režiséra ve světově proslulém loutkovém Divadle Drak v Hradci Králové) a poukázalo na skutečnost, že v Plzni se rozrůstá unikátní divadelní jednotka s kvalitním personálním zázemím.²⁴ Fakt, že se *Tři veteráni* zapsali zlatým písmem do seznamu inscenací Divadla dětí, dokládá i názor tehdejších kritiků. Ti se shodli na tom, že *Tři veteráni* jsou mimořádně zdařilou adaptací s citlivou úpravou textů původního námětu. Dále byl divadelní soubor ceněn za režii, dokonalé a funkční využití svého herního sálu a v neposlední řadě za výtvarné zpracování. Toho se chopil výtvarník Petr Matásek a v následujících letech ještě mnohokrát prokázal, že právě on zapadá do kontextu těch nejvýraznějších osobností nově se upevňujícího loutkohereckého souboru. Nina Malíková uvádí: „*Tři veteráni naznačili, že se v Plzni něco zajímavého děje a že zde (i přes momentální neostrost kontur jednotlivých hereckých výkonů) vyrůstá ansábl múzický, pohybově velmi zdatný, s velkou silou spočívající právě v ofenzivě hereckého souboru jako celku.*“²⁵

2.2 *Příchod a přínos dramaturga Jiřího Středy*

Vedle mimořádných talentů, jakými byli výše zmínění Josef Krofta a Petr Matásek, se začíná ve spolupráci s Divadlem dětí rýsovat osobnost dramaturga a režiséra Jiřího Středy. Středa velice pečlivě sledoval literární díla zahraničního i domácího původu, aby je posléze svou mistrnou režii zrealizoval v loutkovém provedení. Svou neúnavnou prací obohatil

²³ Archiv Divadla Alfa, karton 1968-1969, *Podrobný rozpis inscenace Jak se dělá cirkus*, nedatováno.

²⁴ ČESAL, Miroslav. Dvacet let Divadla dětí v Plzni. *Československý loutkář*. 1987, roč. 37, č. 4, s. 75.

²⁵ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 110.

počátky sedmdesátých let Divadla dětí o některé tituly, které opět přesvědčily divadelní kritiku o výjimečnosti českého loutkového divadla.²⁶

První takto úspěšnou inscenací ze série Středových dramaturgických počinů na začátku sedmdesátých let se stal Komenského *Labyrint světa*. Adaptace rozhlasové hry Vítězslava Nezvala, kterou pro loutkové přepracování Jiří Středa zvolil, měla premiéru 18. 11. 1970 a dočkala se mimořádného úspěchu. Dobová kritika si především cenila volby takto složitěho díla, které ale zároveň naplnilo svou interpretací nejvyšší divácké nároky. Jiří Středa v nezvalovském pojetí Labyrintu nejen citlivě vystihl původní myšlenku, ale zajistil také inovativní výtvarné zpracování, které v loutkovém divadle překračovalo zažité standardy.²⁷ *Labyrint světa aneb Do učení*, jak zněl celý název divadelní hry, nasadilo Divadlo dětí k 300. výročí úmrtí Jana Ámose Komenského a zároveň se pokusilo o uvedení inscenace v zemích, ve kterých Komenský pobýval. Snaha divadla bohužel nepadla na úrodnou půdu.²⁸

Druhým velice úspěšnou inscenací, opět v režii Jiřího Středy, se stala Pavlíčkova (pod jménem Alena Břízová) *Zlatovláska z Chlumce*. Ta měla premiéru 28. 9. 1972 a Jiří Středa se na ní znovu podílel s výtvarníkem Petrem Matáskem. Vedle hereckých výkonů byla *Zlatovláska z Chlumce* oslavována za svůj moderní přístup k loutkovému divadlu, kde měla hlavní slovo Středova funkční kreativita využitá přímo na míru prostoru divadla.²⁹ Nina Malíková uvádí: „*Zlatovláska z Chlumce – opět Středova režie ve spolupráci s výtvarníkem Petrem Matáskem, který tentokrát vyřešil scénický prostor Alfy pro „iluzivní“ loutkové divadlo novým, moderními postupy současného divadla poučeným, kreativním způsobem.*“³⁰ Nová verze Zlatovlásky vznikla rovných dvacet let od vydání veršované Zlatovlásky pro loutky od básníka Josefa Kainara. František Pavlíček zde jako dramaturg v době normalizace vystupoval pod jménem své manželky. Středova naplněná vize scénického

²⁶ MAKONJ, Karel. Deset let plzeňských. *Československý loutkář*. 1976, roč. 26, č. 9, s. 124.

²⁷ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 110.

²⁸ Archiv Divadla Alfa, karton 1970-1971, *Podrobný rozpis inscenace Labyrint světa aneb Do učení*, nedatováno.

²⁹ Archiv Divadla Alfa, karton 1972-1973, *Podrobný rozpis inscenace Zlatovláska z Chlumce*, nedatováno.

³⁰ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 110.

prostoru byla oceněna o rok později při sedmém ročníku Skupovy Plzně, ze kterého si odnesl cenu za scénografii.³¹

Třetím počinem, na kterém se Jiří Středa významně podílel, byla inscenace *Sluha a tři mušketýři* z roku 1973. Zde je nutné podotknout, že zásluha Jiřího Středy byla tentokrát promítnuta právě v jeho osobitě adaptaci slavného románu Alexandra Dumase. Režie se v tomto případě chopil osvědčený externí spolupracovník Josef Krofta a výprava připadla taktéž schopnému Petru Matáskovi. Zároveň v této inscenaci vynikla herecká osobnost, která mimo režii výrazně ovlivnila podobu celého divadelního souboru – Ladislav Dvořák.³² Ten ještě tentýž rok obdržel na sedmé Skupově Plzni Čestné uznání za pozoruhodný a mnohostranný herecký projev. O rok později na osmé Skupově Plzni byl odměněn cenou i Josef Krofta, a to za režijní výkon.³³

2.3 *Inovace nového režiséra Karla Brožka*

Období první poloviny sedmdesátých let s sebou kromě skvělé spolupráce mezi Jiřím Středou, Josefem Kroftou a Petrem Matáskem přináší i další zlomovou změnu. Post ředitele Divadla dětí v roce 1970 přebírá po odvolaném Ladislavu Dvořákovi prozatimní ředitelka Jana Halířová, která ve své prozatimní funkci zůstala šest let. Ladislav Dvořák plynule přešel do hereckých řad divadelního souboru, zatímco nový režisér Karel Brožek dokázal na tento divadelní soubor obrátit pozornost celé Plzně a jejího okolí.³⁴ S nástupem Karla Brožka začínají v Divadle dětí vznikat inscenace, které se pro toto divadlo stávají s nárůstem let takřka legendární a nadále dokazují výjimečnost souborového obsazení. Prvním důkazem Brožkovy schopnosti se stává obnovený text kočovného loutkáře Jana Nepomuka Laš'ovky *Jan Žižka na hradě Rabí* z roku 1974. Zde se opět, vedle režijní spolupráce Ladislava Dvořáka, stává vrcholným bodem tohoto titulu dramaturgie Jiřího Středy.³⁵ Ti společně obecnstvu představili mimořádné loutkové představení, kde se vedle samotných loutek typu manekýn zařadili po jejich boku skuteční herci jakožto rovnocenní partneři v inscenaci, která naprosto otevřeně kombinovala loutkové divadlo a činohru. To

³¹ Archiv Divadla Alfa, karton 1972-1973, *Podrobný rozpis inscenace Zlatovláska z Chlumce*, nedatováno.

³² VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 110.

³³ Archiv Divadla Alfa, karton 1972-1973, *Podrobný rozpis inscenace Sluha a tři mušketýři*, nedatováno.

³⁴ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 110.

³⁵ Archiv Divadla Alfa, karton 1973-1974, *Podrobný rozpis inscenace Jan Žižka na hradě Rabí*, nedatováno.

zároveň umožňovalo představit kolikrát závažné téma zjednodušeným způsobem, často s ohromným nadhledem, ale zároveň nesnižovat jeho váhu v historických souvislostech. Přítomnost herců v prostoru, kde divák očekával pouze výskyt „dřevěných hrdinů“, divadlo nejen posouvala za hranice zažitých loutkohereckých stereotypů, ale současně umožňovala plynule přecházet napříč žánry, a přesto zachovala logickou jednotu díla.³⁶ Inscenace *Jan Žižka na hradě Rabí* byla nastudována k 550. výročí úmrtí Jana Žižky z Trocnova a její úspěch dokládá i skutečnost, že rok od premiéry natočila představení Československá televize. Zároveň se Divadlo dětí s touto inscenací opakovaně vypravilo za hranice Československa. Koncem května roku 1976 byla odehrána na osmém Mezinárodním festivalu loutkových divadel v polském městě Bielsko-Biala, na konci června téhož roku byla uvedena v jugoslávském městě Šibenik při šestnáctém Festivalu djeteta, v průběhu května roku 1980 odehrálo Divadlo dětí tuto inscenaci ve třech rumunských městech (Sibiu, Craiova, Bukurešť), na konci listopadu téhož roku byla inscenace pětkrát představena pařížskému publiku a v říjnu roku 1982 byl Jan Žižka vyvezen do gerského družebního divadla v sousední NDR. V repertoáru se udržela až do devadesátých let.³⁷

Necelých pět měsíců po premiéře *Jana Žižky na hradě Rabí* přichází Karel Brožek s adaptací tří pohádek Alexandra Sergejeviče Puškina (O popovi a jeho dělníku Baldovi, O rybáři a rybce a O zlatém kohoutkovi) v souhrnném názvu – *Pohádky matičky Rusi*.³⁸ Tato adaptace se dočkala o rok později, tedy v roce 1975, při deváté Skupově Plzni, dokonce hlavní Skupovy ceny. Inscenace *Pohádky matičky Rusi*, u které se část textu ponechala v ruštině, byla v polovině roku 1978 představena i mezinárodnímu publiku na osmáctém ročníku Festivalu djeteta v Šibeniku.³⁹

Dalším inovativním postupem, který Karel Brožek aplikoval do inscenací divadla, bylo využívání tzv. totemových loutek. Nina Malíková uvádí: „*Týž režisér vtiskl svůj osobitý rukopis (využívající pro traktování závažných témat formy obřadu a jednoduchých loutek-totemů schopných obsahové a výtvarně-metaforické proměny) jevištní podobě Olbrachtovy knížky Ze starých letopisů ...*“⁴⁰ V této inscenaci (*Ze starých letopisů*) z roku 1976, která

³⁶ MAKONJ, Karel. Deset let plzeňských. *Československý loutkář*. 1976, roč. 26, č. 9, s. 125.

³⁷ Archiv Divadla Alfa, karton 1973-1974, *Podrobný rozpis inscenace Jan Žižka na hradě Rabí*, nedatováno.

³⁸ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 111.

³⁹ Archiv Divadla Alfa, karton 1974-1975, *Podrobný rozpis inscenace Pohádky matičky Rusi*, nedatováno.

⁴⁰ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 111.

krátce po listopadové premiéře obdržela dvě ceny na desáté Skupově Plzni⁴¹, se začíná Karel Brožek odklánět od komediálnějších děl a věnuje svou pozornost i dílům a tématům vážnějším. S těmi posléze pracuje tím způsobem, aby v závěru vznikala díla unikátní, která svým zpracováním dovedou zanechat původní myšlenkovou hloubku, ale současně se představila divákům ve stravitelnějším podání. V těchto stopách pak vypravil Karel Brožek ještě několik dalších děl (např. inscenaci *Stvoření slunce* z roku 1979 navazující právě na Olbrachtovy letopisy), ve kterých opět komponoval protichůdné žánry, a ustanovil tak pevné místo divadla v popředí českých loutkohereckých spolků. Zmíněná indiánská báje *Stvoření slunce* navíc vedle střetu stylů zaujala publikum ještě jednou zvláštností. Hudbu do inscenace nahrála tehdy stále slavnější hudební skupina Olympic. Zároveň byla inscenace vybrána na zájezd do Německé demokratické republiky, kde byla 10. září 1979 představena na scéně družebního divadla v Geře.⁴²

⁴¹ Archiv Divadla Alfa, karton 1975-1976, *Podrobný rozpis inscenace Ze starých letopisů*, nedatováno.

⁴² Archiv Divadla Alfa, karton 1978-1979, *Podrobný rozpis inscenace Stvoření slunce*, nedatováno.

3 Divadlo dětí na vzestupu

Konec první poloviny sedmdesátých let s sebou nese pro Divadlo dětí jednu z nejoceňovanějších inscenací desetiletí, a to *Bílou pohádku* od populárního bulharského básníka a dramatika Valeri Petrova.⁴³ Tento loutkový muzikál v režii Jiřího Středy měl premiéru 11. července 1975 a ještě týž rok obdržela herečka souboru Broňa Smolíková cenu na loutkovém festivalu Mateřinka za roli kotěte. Ve dnech 12. – 13. září 1975 byla hra uvedena ve východoněmeckém městě Gera⁴⁴ a 2. a 5. října 1975 zavítalo Divadlo dětí s touto inscenací na druhém mezinárodním festivalu bulharských loutkových her Zlatý delfín ve Varně.⁴⁵ V rámci tohoto festivalu byla *Bílá pohádka* několikrát oceněna. Samotná inscenace si na soutěžním poli vydobyla druhé místo a další ceny získali jednotliví členové souboru. Jiří Středa byl odměněn cenou za režii a dramaturgii, Miroslav Pokorný obdržel cenu za hudbu a herci Jana Halířová s Vladimírem Čadou byli oceněni za herecké výkony.⁴⁶

S nástupem druhé poloviny sedmdesátých let opět dochází ke změně vedení Divadla dětí a rovněž k přílivu dalších talentovaných osobností. První velkou změnou je roku 1976 nahrazení stávající (prozatímní) ředitelky Jany Halířové umělecky schopným Aloisem Tománkem. Společně s ním přichází do divadla nový režisér a dramaturg Karel Makonj, který s výše uvedeným Aloisem Tománkem a bývalým režisérem, ale stávajícím externím pracovníkem Karlem Brožkem, vytváří opět zcela novou podobu a úroveň divadla. Přelom poloviny desetiletí tím pádem zahajuje další etapu Divadla dětí.⁴⁷

3.1 Konec 70. let a přínos dramaturga Karla Makonje

Karel Makonj, jakožto nový dramaturg divadla, se ihned po nástupu zapojil do práce s novým ředitelem Aloisem Tománkem a choreografem Jaroslavem Peškem, aby společně před koncem roku 1977 představili další dílo bulharského autora, tentokrát spisovatelky Rady Moskovy *Postůj koníčku – kam běžíš?!*. Tato hra pro nejmenší obecnost byla ve

⁴³ MAKONJ, Karel. Deset let plzeňských. *Československý loutkář*. 1976, roč. 26, č. 9, s. 124.

⁴⁴ Archiv Divadla Alfa, karton 1974-1975, *Podrobný rozpis inscenace Bílá pohádka*, nedatováno.

⁴⁵ MAKONJ, Karel. Deset let plzeňských. *Československý loutkář*. 1976, roč. 26, č. 9, s. 124.

⁴⁶ Archiv Divadla Alfa, karton 1974-1975, *Podrobný rozpis inscenace Bílá pohádka*, nedatováno.

⁴⁷ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 111.

dnech 1. – 7. října 1978 představena Divadlem dětí na třetím mezinárodním festivalu bulharských loutkových her a získala zde současně se Státním loutkovým divadlem z Minsku cenu za třetí místo. Téměř přesně o rok později, 11. října 1979, byla inscenace *Postůj, koničku – kam běžíš?!* uvedena i ve východoněmeckém městě Gera.⁴⁸

Částečně nová sestava ansáblu se ve svých inscenacích jednak zaměřila na dětského diváka, kterému ve svých představeních nabídla pestrou škálu osvědčených hrdinů, jednak současně s tím pokračovala v adaptování náročných děl světové i domácí literatury. V druhém ohledu soubor dokázal nejen své kvality v oblasti přepracovávání původního námětu do loutkové podoby, ale zároveň výběrem takto složitých děl prokazoval na loutkohereckém poli mimořádnou odvahu. Jedním titulem z mnoha je například přepracovaný scénář Vladimíra Vladimíroviče Majakovského k divadelní hře *Srdce kina* z roku 1977, na kterém Divadlo dětí spolupracovalo s absolventským ročníkem loutkářské katedry DAMU, přičemž s dílem Majakovského se nakonec Divadlo dětí rozhodlo nepracovat naposledy.⁴⁹ Karel Makonj, který se v této adaptaci velkolepě angažoval, se po úspěchu rozhodl pro další náročnou inscenaci. Tentokrát padla volba na nedokončený čtyřdílný román Karla Hynka Máchy – *Kat* – který byl v divadle uveden rok poté, tedy v roce 1978. Makonj z Máchova *Kata* vyňal jedinou dokončenou část *Křivoklad*, se kterou přenesl divadelní scénu na počátek patnáctého století.⁵⁰ V rámci představení, která měla divákům zprostředkovávat historické události českého národa, se rozhodli Alois Tománek s Karlem Makonjem připravit na konec sedmdesátých let ještě jednu takto zaměřenou inscenaci. Společně uvedli roku 1979 hru na motivy povídek Václava Beneše Třebízského – *Z pověstí havrana karlštejnského*.⁵¹ Rok uvedení se zároveň vázal ke 130. výročí narození Václava Beneše Třebízského a 600. výročí úmrtí Karla IV.⁵²

Vedle historicky laděných představení mělo Divadlo dětí neustále zásluhy i o kvalitní prezentaci pohádek. Kromě klasických českých pohádkových motivů a postav se trojice Makonj, Tománek, Pešek přikláněla i k ruské národní pohádce, a proto vznikla inscenace

⁴⁸ Archiv Divadla Alfa, karton 1977-1978, *Podrobný rozpis inscenace Postůj, koničku – kam běžíš?!*, nedatováno.

⁴⁹ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 111.

⁵⁰ Archiv Divadla Alfa, karton 1977-1978, *Podrobný rozpis inscenace Kat*, nedatováno.

⁵¹ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 111.

⁵² Archiv Divadla Alfa, karton 1977-1978, *Podrobný rozpis inscenace Z pověstí havrana karlštejnského*, nedatováno.

Ivan Carevič, šedý vlk a ti druzí podle předlohy Vladimíra Anatoljeviče Maslova.⁵³ Tato loutková pohádková komedie hraná čtyřmi herci a maňásky představila dětským divákům mimo jiné řadu tradičních ruských postav jako je baba jaga, Vasilisa překrásná, pták Ohnivák nebo Kostěj Nesmrtelný. Inscenace měla premiéru na konci roku 1978 a roku následujícího se dočkal Vladimír Čada na libereckém loutkovém festivalu Mateřinka ceny za svou několikanásobnou roli.⁵⁴

Nástup osmdesátých let se nesl ve znamení dalšího progresivního kroku plzeňského loutkového divadla. Po všech inscenacích let sedmdesátých, které kolikrát zasahovaly až k avantgardě, se divadlo rozhodlo opět vstoupit na scénu s netradičně pojatým představením. Tentokrát zvolili dílo *Knoflík pro štěstí* od Jiřího Wolkera, které obohatili netradičním hudebním doprovodem – rockovou hudbou. Toto až šokující spojení, kde se vedle loutkohereckého souboru postavili Radim Hladík a Lešek Semelka (oba z Blue Effect), aby Wolkerovy texty převedli do rockových písní, znamenalo pro Divadlo dětí znovu posun za hranice očekávaného.⁵⁵ Celé představení navíc podtrhly strhující výkony Jany Kratochvílové, která se ujala netradičního pojetí textů, Ireny Marečkové, která v souboru jako začínající scénograf okamžitě zaujala publikum provedením loutek, a především Blanky Luňákové, která se dokonce za roli Jana dočkala ceny na třinácté Skupově Plzni. Cenu si z téhož festivalu odnesl i Karel Makonj za svůj kreativní přístup k literární předloze. Provedení loutek právě díky Ireně Marečkové jen dokreslilo toto nekonvenční dílo, které se bezesporu řadilo mezi ty kontroverznější inscenace Divadla dětí. Tato kombinace pohádek a poezie aktivně provázaná hudebními výstupy měla premiéru 3. března 1980, tedy k 80. výročí narození Jiřího Wolkera.⁵⁶

Nepolevující aktivita tohoto divadelního souboru s sebou nesla i jednu personální ztrátu. V roce 1981 se rozhodl Karel Makonj k dramatizaci a režii slavného díla *Epochální výlet pana Broučka do XV. století* od Svatopluka Čecha.⁵⁷ Tato skvěle podaná verze pana Broučka, která navíc v Makonjově režii nabrala nečekaně aktuálního rázu, znamenala

⁵³ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 111.

⁵⁴ Archiv Divadla Alfa, karton 1978-1979, *Podrobný rozpis inscenace Ivan Carevič, šedý vlk a ti druzí*, nedatováno.

⁵⁵ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 111.

⁵⁶ Archiv Divadla Alfa, karton 1979-1980, *Podrobný rozpis inscenace Knoflík pro štěstí*, nedatováno.

⁵⁷ ČESAL, Miroslav. Dvacet let Divadla dětí v Plzni. *Československý loutkář*. 1987, roč. 37, č. 4, s. 74.

nejen další inscenační úspěch pro Divadlo dětí, ale zároveň se stala na sedm let Makonjovým posledním režijním vstupem v divadle.⁵⁸ Karel Makonj se posléze stáhl z divadelní scény a několik let pracoval v pražské Fakultní nemocnici v Motole jako sanitář (1981 – 1983) a poté na II. psychiatrické klinice pražské Všeobecné fakultní nemocnice jako arteterapeut (1983 – 1990)⁵⁹. Opustil tak všestranný soubor hrající střídavě citlivě vyvážené inscenace pro nejmenší diváky a velkolepá multižánrová díla určená pro adolescenty až dospělé diváky. Soubor, který už měl na svém kontě díky obsahově sofistikovanému programu celostátní věhlas, ale největší úspěchy přesto teprve čekaly.⁶⁰

Přesto byl Makonjův odchod z divadla velice citelný. Aby soubor mohl i nadále naplňovat svou kvalitativní a kvantitativní roli na poli českých loutkohereckých spolků, musela jeho místo obsadit obdobně schopná osobnost. Ovšem nakonec to nebyla osobnost jedna. Po odchodu Karla Makonje z Divadla dětí se tento divadelní soubor spojil s mladou generací – tedy s absolventy katedry loutkářství AMU, kteří s divadlem nejen velmi rychle splynuli, ale taktéž téměř dokázali svými schopnostmi vyplnit vzniklou mezeru. Konkrétně se jednalo o Blanku Luňákovou, Tomáše Dvořáka a Václava Poula, kteří svým vstupem do Divadla dětí utvořili skvělou hereckou základnu budoucích let.⁶¹ Vedle nově nastoupivších absolventů však potřebovalo plzeňské loutkové divadlo ještě výraznou režijní osobnost. A tu skutečně našlo.

3.2 Inscenace externích režisérů na počátku 80. let

Poté, co Karel Makonj opustil Divadlo dětí, se několika inscenací režijně chopili hostující režiséři z plzeňské činohry. Mezi první taková díla bezesporu patří Jonathanem Swiftem inspirovaná *Hra na Gulivera*, kterou si v roce 1981 od Zdeňka Hořínka a Marie Hořínkové vzala na starost režisérka Lída Engelová. *Hru na Gulivera* odehrálo Divadlo dětí

⁵⁸ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 111.

⁵⁹ Karel Makonj. *Divadelní fakulta Akademie múzických umění v Praze*. [online]. 2016 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z URL: <https://www.damu.cz/cs/katedry/katedra-alternativniho-a-loutkoveho-divadla/pedagogove/prof-karel-makonj>.

⁶⁰ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 111.

⁶¹ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 111.

následujícího roku dvakrát i v NDR. Dne 12. listopadu 1982 byla inscenace uvedena v geršském družebním divadle a 14. listopadu téhož roku ve vsi Lobenstein.⁶²

Dalším externím spolupracovníkem z plzeňské činohry byl Václav Beránek, který v roce 1982 přinesl na pódium Divadla dětí inscenaci *Thlustý pradědeček aneb Dobře to dopadlo* na motivy knihy *Devatero pohádek a ještě jedna od Josefa Čapka jako přivažek* od bratrů Čapků a s texty písní Pavla Šruta.⁶³ Týž režisér se později vrátil s dalším počinem. Tentokrát si vybral autorskou hru ředitele divadla Aloise Tománka *O krasojezdkyni Leontýně a klaunu Dodovi*, jejíž premiéru bylo možné v Divadle dětí spatřit následujícího roku.⁶⁴ Tento příběh cirkusového klauna se dočkal mimořádného úspěchu v soutěži na loutkové hry pořádané Ministerstvem kultury ČSR a Českým literárním fondem, kde Alois Tománek získal druhou cenu za text inscenace. Zároveň se stala v letech 1985 – 1986 hrou, již Divadlo dětí uvedlo opakovaně v zahraničí. Od konce listopadu do konce prosince roku 1985 se inscenace stala předmětem turné po Francii. V rámci tohoto turné navštívilo Divadlo dětí Evreux, Villeneuve d'Ascq, Corbeil, Cergy Pontoise a La Rochelle. O rok později se se stejnou inscenací divadlo do Francie vrátilo a během prosince ji uvedlo v Nisiet, Emerginville, Montbéliard, Fos sur Mer a Mulhouse.⁶⁵

Třetím externím režisérem, který měl své zázemí taktéž v plzeňské činohře, byl Petr Novotný. Ten roku 1982 uvedl inscenaci *Malá čarodějnice* od německého autora knih pro děti Otfrieda Preusslera a českého autora pohádek Tomáše Pěkného. *Malá čarodějnice* se navíc díky činohernímu souboru odprostita od loutek a celá inscenace probíhala pouze v maskách. Tento průnik plzeňské činohry ovšem neznamenal jen sérii představení, o která se členové činohry v Divadle dětí zasloužili, ale současně v loutkovém divadle obrousili i čistě hereckou práci souboru.⁶⁶ To vše jsou drobné, ale přesto nesmírně důležité milníky v rámci činnosti Divadla dětí. Ovšem do této doby zapadá i jeden z milníků největších.

⁶² Archiv Divadla Alfa, karton 1981-1982, *Podrobný rozpis inscenace Knoflik pro štěstí*, nedatováno.

⁶³ Archiv Divadla Alfa, karton 1982-1983, *Podrobný rozpis inscenace Thlustý pradědeček aneb Dobře to dopadlo*, nedatováno.

⁶⁴ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 112.

⁶⁵ Archiv Divadla Alfa, karton 1983-1984, *Podrobný rozpis inscenace O krasojezdkyni Leontýně a klaunu Dodovi*, nedatováno.

⁶⁶ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 112.

V první polovině osmdesátých let přichází z Brna do Plzně dramaturg a režisér Pavel Vašíček.⁶⁷

3.3 *Příchod dramaturga Pavla Vašíčka*

Pavel Vašíček vstupuje do plzeňského prostředí vybaven letitými zkušenostmi nejen z loutkového divadla (mezi lety 1969 – 1979 byl režisérem LD Radost v Brně), ale také z Československého rozhlasu.⁶⁸ Slova se nová posila chopila záhy, protože již v roce 1983 zrežiroval slavné drama Jiřího Voskovce a Jana Wericha *Balada z hadrů*. Vašíčkova režisérská prvotina v Divadle dětí, na které mimo jiné spolupracoval s Jiřím Suchým, sklídila z mnoha důvodů úspěch.⁶⁹ Již samotná volba hry byla považována za velmi odvážnou. Původní divadelní hra, kterou hráli Voskovec s Werichem od třicátých let minulého století, se sice nepovažovala za tak protifašistickou jako jejich jiné divadelní počiny, ale přesto se Vašíčkovo oživení *Balady z hadrů* vysoce cenilo jako nenápadný protirežimní výboj. Mimo tuto odvahu volby se ale Pavel Vašíček zasloužil i o kvalitní zpracování. Nina Malíková uvádí: „*Balada z hadrů překvapila neiluzivním herectvím – spoluhrů herců a loutek, animační dovedností, ale především odvážnou volbou textu spojovaného nejen s činoherní scénou, ale zejména s osobnostmi obou autorů či dvojice Werich-Horníček.*“⁷⁰

3.4 *První spolupráce Vašíček-Čada-Luňáková*

Druhým Vašíčkovým režijním počinem v Divadle dětí se stala loutková hra *Poklad baby Mračnice* od Ladislava Dvorského. V této inscenaci se o excelentní výkon, vedle režiséra Pavla Vašíčka, postarala herecká dvojice – Blanka Luňáková a Vladimír Čada.⁷¹ Ti se postupně stávali skutečnými mistry herci (se souborem hráli už od roku 1977), se kterými se dětský i dospělý divák setkával v Divadle dětí stále častěji (v roce 1986 tato dvojice zažívá jeden ze svých vrcholů, když sklízí ohromné festivalové úspěchy s inscenací *Dům u pěti set básníků* od Aloise Mikulky, kterou Vladimír Čada pro Divadlo dětí samostatně

⁶⁷ ČESAL, Miroslav. Dvacet let Divadla dětí v Plzni. *Československý loutkář*. 1987, roč. 37, č. 4, s. 75.

⁶⁸ Osobnosti. *Databáze českého amatérského divadla*. [online]. 2007 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z URL: <http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=osobnost&id=542>.

⁶⁹ Archiv Divadla Alfa, karton 1982-1983, *Podrobný rozpis inscenace Balada z hadrů*, nedatováno.

⁷⁰ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 112.

⁷¹ ČESAL, Miroslav. Dvacet let Divadla dětí v Plzni. *Československý loutkář*. 1987, roč. 37, č. 4, s. 76.

realizuje).⁷² Hra *Poklad baby Mračenice* na motivy anglického autora A. de Quiencyho měla premiéru 25. května 1983 a byla po dvaceti letech (předtím ji režijně i výpravně uvedl Jan Schmid v libereckém Naivním divadle) představena i na plzeňské scéně jako komedie pro herce vyzdvihující vztah lidí a věcí.⁷³ Ještě týž rok byla inscenace odehrána na mezinárodním bienále profesionálních loutkových divadel Mateřinka v Liberci, kde byla několikrát oceněna.⁷⁴ Cenu si z Mateřinky odnesl Pavel Vašíček za dramaturgii a režii, herec Vladimír Čada za herecký a hudební přínos a herečka Blanka Luňáková za ztvárnění baby Mračenice a současně kočky Černé palice. V roce 1986 zavítal soubor Divadla dětí s *Pokladem baby Mračenice* také do Berlína, kde byla hra uváděna 3. – 6. října. V dubnu roku 1988 hostovalo divadlo s touž inscenací také ve Sverdlovsku a 28. srpna téhož roku byla *Mračenice* představena na mezinárodním loutkovém festivalu PIF (Pup teatra Internacia Festivaloin Esperanto – s původním plánem hrát všechna představení na festivalu skutečně v jazyce esperanto) v Záhřebu. Ze Záhřebu si za herecký výkon odnesli cenu všichni přítomní herci, jmenovitě – Vladimír Čada, Blanka Luňáková, Bohuslav Holý a František Váša. Na konci srpna roku 1988 byla inscenace natočena pro místní televizní stanici a zároveň znovu vycestovala do Jugoslávie. Tentokrát zamířilo Divadlo dětí do Sisaku (dnes Chorvatsko), kde byla inscenace jednorázově představena 29. srpna, a do tehdejšího jugoslávského hlavního města Bělehradu, ve kterém se inscenace odehrála taktéž jednorázově, a to 1. září. Na závěr roku byl *Poklad baby Mračenice* odehrán ještě před německým a rakouským publikem. Ve dnech 26. a 28. září byla inscenace v německé verzi vybrána pro další mezinárodní festival, tentokrát pro desátý ročník Internationale Puppentage v Mistelbachu. Mezitím, 27. září, ji divadlo odehrálo v rakouském Wolkersdorfu.⁷⁵ *Poklad baby Mračenice* byl ukázkovým dílem Divadla dětí, ve kterém členové souboru dokázali zaujmout diváky všech věkových kategorií a zároveň mistrně udržet úroveň původní předlohy.

V roce 1984 měla premiéru další inscenace, na které spolupracovala opět trojice Vašíček-Luňáková-Čada, *Podivné odpoledne dr. Zvonka Burkeho*.⁷⁶ Pokud v předchozí insce-

⁷² VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 112.

⁷³ Archiv Divadla Alfa, karton 1982-1983, *Podrobný rozpis inscenace Poklad baby Mračenice*, nedatováno.

⁷⁴ ČESAL, Miroslav. Dvacet let Divadla dětí v Plzni. *Československý loutkář*. 1987, roč. 37, č. 4, s. 76.

⁷⁵ Archiv Divadla Alfa, karton 1982-1983, *Podrobný rozpis inscenace Poklad baby Mračenice*, nedatováno.

⁷⁶ Archiv Divadla Alfa, karton 1983-1984, *Podrobný rozpis inscenace Podivné odpoledne dr. Zvonka Burkeho*, nedatováno.

naci předvedl Pavel Vašíček odvahu volby z hlediska režimního, tentokrát by se dalo odvahou nazvat samotné převedení takového díla do loutkářské podoby – tedy přesněji – do tradiční maňáskové hry.⁷⁷ Toto veledílo Ladislava Smočka, které vedle plzeňského publika oslovilo i publikum berlínské, se v maňáskové podobě dočkalo obrovského úspěchu, a to především díky výtečným hereckým výkonům zmíněných umělců - Vladimíra Čady, Blanky Luňákové a Tomáše Dvořáka (v roce 1984 obdrželo Divadlo dětí za tuto inscenaci na patnácté Skupově Plzni zvláštní cenu poroty).⁷⁸ Zároveň poukazovalo na geniální zpracování, zásluhou kterého mohli diváci v loutkové hře sledovat i činoherní postupy. Nejednalo se ovšem o ojedinělý jev v Divadle dětí. Již v předchozích letech byla tradiční struktura loutkového divadla rozebrána a následně postavena s mnohými činoherními prvky. Ovšem s nástupem Pavla Vašíčka nabírá tento trend úplně nových rozměrů a s výtvarným řešením Aloise Tománka představuje zmodernizovanou formu tradičního českého loutkářství. Právě Alois Tománek se v divadle zasloužil o pestrou škálu typů loutek, z nichž vedle nejčastěji používaných marionet a maňásků využívá také manekýnů a tzv. přílbových loutek. Takto výtvarně neomezený postoj divadla byl zároveň aplikovaný na téměř všechny inscenace bez rozdílu jejich dobového zařazení. Divák tak mohl sledovat moderní přístup divadla jak v *Komedii o Františce* (1983), oblíbené lidové hře pocházející z období baroka, tak v dílech dvacátého století, která zastupovaly počiny např. Karla a Josefa Čapků (*Lásky hra osudná* – 1984), Jiřího Brdečky (*Limonádový Joe* – 1984) či Adolfa Hoffmeistera (*Nevěsta* – 1984).⁷⁹

Toto období zahrnovalo také zpracování taktéž náročného díla z pera Nikolaje Vasiljeviče Gogola – *Plášť* – v úpravě Milana Uhdeho (pod jménem Pavel Vašíček) a opět v režii Pavla Vašíčka, který během několika let dokázal, že není pro Divadlo dětí pouze posilou schopnou a kreativní, ale také nadstandardně aktivní. V poslední uvedené inscenaci – *Plášť* – získal v roce 1986 Pavel Vašíček na šestnácté Skupově Plzni cenu za dramaturgii. Současně s ním si cenu odnesl i Alois Tománek, který se ve hře *Plášť* postaral o výpravu.⁸⁰

⁷⁷ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 112.

⁷⁸ Archiv Divadla Alfa, karton 1983-1984, *Podrobný rozpis inscenace Podivné odpoledne dr. Zvonka Burkeho*, nedatováno.

⁷⁹ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 112.

⁸⁰ Archiv Divadla Alfa, karton 1985-1986, *Podrobný rozpis inscenace Plášť*, nedatováno.

4 Situace v předrevolučním období

V roce 1985 opět dochází k personálním změnám, a to znovu na postu ředitele divadla. Stávajícího Aloise Tománka, který odchází do Prahy, na čtyři roky nahrazuje nomenklaturní Lubomír Křivánek.⁸¹ S nástupem nového ředitele se poněkud vyostřují vztahy v souboru, díky čemuž Divadlo dětí opouští na tři roky dramaturg Pavel Vašíček. Nicméně je to v rámci režimního tlaku jedna z mála událostí narušující svižný chod divadla.⁸² Současně s touto změnou Divadlo dětí přijímá i novou dramaturgyni a později režisérku Annu Dudkovou, která dočasně nahradila dramaturga a režiséra Pavla Vašíčka. Na režijním poli v Divadle dětí se ale vedle Anny Dudkové vyhranila ještě jedna osobnost, a to Tomáš Dvořák. Ten se v letech 1985 – 1986 proslavil zejména díky inscenaci *My se vlka nebojíme* (1985) na motivy původního rozhlasového muzikálu Ivo Fischera a adaptaci slavné Kiplingovy Knihy džunglí, kterou pod názvem *Mauglí* představil v Divadle dětí o rok později.⁸³ Druhou zmíněnou inscenaci v roce 1991 natočila dokonce Československá televize.⁸⁴

4.1 Vzestup Vladimíra Čady a nových osobností souboru

Jednou z nejvýznamnějších inscenací osmdesátých let je pro Divadlo dětí bezpochyby *Dům u pěti set básníků*. Toto autorské dílo Vladimíra Čady z roku 1986, patřící k jeho nejznámějším počínům vůbec, vychází z pohádkového příběhu brněnského spisovatele a malíře Aloise Mikulky a zachycuje humornou proměnu vojáků v básníky a další umělecky zaměřené postavy.⁸⁵ Mimořádnou kvalitu díla dokládá i hlavní cena, kterou si soubor odnesl v roce 1988 z Liberce na mezinárodním loutkovém festivalu Mateřinka. Zároveň byla Pavlu Vašíčkovi v rámci této inscenace udělena prémie Českého literárního fondu za literárně-dramaturgický přínos. Na konci srpna roku 1988 byla inscenace uvedena v Záhřebu a při této příležitosti ji zaznamenala i místní televizní stanice.⁸⁶

⁸¹ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 112.

⁸² Rozhovor Tomáše PFEJFERA (student Západočeské univerzity v Plzni) s Pavlem Vašíčkem (Dramaturg Divadla Alfa v Plzni), dne 9. 11. 2015 v Plzni.

⁸³ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 112-113.

⁸⁴ Archiv Divadla Alfa, karton 1986-1987, *Podrobný rozpis inscenace Mauglí*, nedatováno.

⁸⁵ ČESAL, Miroslav. Mateřinka podeváté. In *Československý loutkář*, 1987, č. 10, s. 218-224.

⁸⁶ Archiv Divadla Alfa, karton 1986-1987, *Podrobný rozpis inscenace Dům u pěti set básníků*, nedatováno.

Štěstím Divadla dětí byla bezpochyby sorta osobností, která se s divadlem slučovala, protože stejně jako řada zmíněných dřívějších tvůrců tohoto plzeňského souboru se i Anna Dudková zasloužila o udržení jeho nadstandardní úrovně. Společně s Tomášem Dvořákem, Ivanem Nesvedou a Irenou Marečkovou, která se čím dál tím více stávala výraznou výtvarnicí souboru, navíc vytvořila pružnou produkční čtveřici plynule navazující na předchozí léta divadla. Dokázali tak společně nejen pokračovat v obtížných titulech pro starší obecnost, ale současně přenášet dětskou klasiku do loutkové a alternativní formy. Insce-nace pro mladší diváky se navíc odehrávaly, vedle prostoru hlavní scény, i v menším divadelním klubu. Ten umožňoval díky komornější atmosféře aplikovat i jiné formy divadla, které nebylo na hlavní scéně možno efektivně použít.⁸⁷

Polovina osmdesátých let tedy připravila plzeňským divákům opět výjimečnou podívanou v rukou výše zmíněných herců a režisérů. Anna Dudková, která se ze svého původního dramaturgického postu obrátila i na režijní dráhu, předvedla svou režijní prvotinu právě v Divadle dětí a okamžitě se setkala s úspěchem. Její inscenace z roku 1987 *Tragédie tragédií aneb Život a smrt Palečka Velikého*, na motivy realisty Henryho Fieldinga, vzbudila zájem, a proto se Anna Dudková k režii vrátila ještě několikrát.⁸⁸ Ještě týž rok se jako režisérka zasloužila o Jevgenijem Lvovičem Švarcem přepracovanou pohádku Hanse Christiana Andersena *Sněhová královna* a roku následujícího přichází dokonce s vlastní adaptací slavného románu Marka Twaina *Princ a chudšas*.⁸⁹ V její režijní sérii nakonec vznikla i inscenace autorská - roku 1988 se rozhodla ze starofrancouzštiny přepsat a zrealizovat legendu *Oberon*. Tuto legendu měla Anna Dudková možnost prezentovat i za hranicemi, a to jednak v říjnu téhož roku na desátém rakouském mezinárodním loutkovém festivalu Internationale Puppentage v Mitelsbachu, a jednak v červenci roku 1990 v italském městě Porto Sant Elpidio. Hru *Oberon* se posléze rozhodla natočit Československá televize.⁹⁰

Tendence hereckého a dramaturgického týmu Divadla dětí zásobovat plzeňské publikum inscenacemi ve vlastní režii oslovila ke konci osmdesátých let další osobnost. Hereč-

⁸⁷ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 113.

⁸⁸ Archiv Divadla Alfa, karton 1986-1987, *Podrobný rozpis inscenace Tragédie tragédií aneb Život a smrt Palečka Velikého*, nedatováno.

⁸⁹ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 113.

⁹⁰ Archiv Divadla Alfa, karton 1987-1988, *Podrobný rozpis inscenace Oberon*, nedatováno.

ka Blanka Luňáková se roku 1988 rozhodla pro režii svého vlastního díla *A co kdyby?*, se kterým využila prostory divadelního klubu. Klubového prostředí umožňovalo i alternativní formy divadla, kterých taktéž Blanka Luňáková ve své autorské práci využila. Své představení, které bylo určeno těm nejmenším divákům, totiž pojala formou stínového divadla.⁹¹

4.2 *Za dveřmi je revoluce*

Konec osmdesátých let dal ještě před blížící se sametovou revolucí prostor několika významným inscenacím, z nichž některé se zařadily do pevného repertoáru Divadla dětí. Nutno taktéž podotknout, že na mnoha z nich se podíleli herci a režiséři z let předchozích, kteří využili prostor plzeňského loutkového divadla právě k naplnění svých představ. Jako první se do Divadla dětí vrací bývalý režisér Karel Brožek, který zde v roce 1988 představuje plzeňským divákům *Kytici* od Karla Jaromíra Erbena.⁹² Z Erbenovy Kytice vyňal šest balad (*Kytice*, *Zlatý kolovrat*, *Holoubek*, *Vodník*, *Štědrý den* a *Svatební košile*), přičemž v hlavní roli všech jednotlivých vyprávění stál Vladimír Čada, který spolupracoval se šesti herečkami.⁹³ Karel Makonj uvádí: „*Základní ženský herecký soubor (I. Finková, J. Halířová, M. Jurečková, B. Luňáková, M. Nuslová, B. Smolíková) podává vzácně stmelený kolektivní výkon, založený především na přesnosti chórových scén. Kromě kolektivnosti výkonu je však někdy třeba i subjektivní jedinečnosti lidského osudu. V tom je realizována významná polarizace inscenace. V tomto smyslu dostala největší prostor Blanka Luňáková v *Pokladu*; není ostatně asi náhodou, že právě v této baladě se bílý ohraničený scénický prostor výjimečně rozevírá do nebyvalé – a opět bílé – hloubky. Jako by v tomto dramatu mateřství vrcholila a spájela se všechna ženská témata, v inscenaci obsažená. A zároveň kontrastoval antický asketický prosotor Tománkovy scény s výraznou figurální kresbou kostýmů Cigánové.*“⁹⁴

Karel Brožek se v rámci režijního hostování vrátil do plzeňského loutkového divadla ještě o rok později. Tentokrát padla volba na oblíbenou sovětskou loutkovou hru *Krásá nevidaná*, plnou ruských lidových pohádkových motivů, od Jevgenije Speranského. Současně s Karlem Brožkem se k návratu do Divadla dětí rozhodl další bývalý režisér

⁹¹ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 113.

⁹² Tamtéž.

⁹³ Archiv Divadla Alfa, karton 1987-1988, *Podrobný rozpis inscenace Kytice*, nedatováno.

⁹⁴ MAKONJ, Karel. Šest žen Vladimíra Čady. In *Československý loutkář*, 1989, č. 6.

s osobitě pojatou inscenací. Roku 1989 se na plzeňské loutkové scéně zrodila inscenace *Král Llyr*, volně inspirovaná hrou *Král Lear* od Williama Shakespeara, a s její režii a dramaturgií vstoupil do Divadla dětí Karel Makonj, tentokrát už ovšem pouze jako hostující režisér a dramaturg. Ten ve své inscenaci navíc zaktivizoval celý herecký soubor a na základě tohoto postupu dal prostor dalším výrazným osobnostem, kterým se díky této možnosti otevřely dveře pro budoucí herecké úspěchy.⁹⁵

Nejúspěšnějším počinem v období revolučního listopadu se ovšem stala inscenace jiná. Roku 1988 měla v Divadle dětí premiéru hra *Trápení s legrací* vycházející z pětice pohádek hudebního skladatele a spisovatele Iljy Hurníka, které dominoval výkon nově utvořeného hereckého dua – Vladimír Čada a Milada Nuslová. Ti vdechli této divácky mimořádně úspěšné hře život a zároveň se svým excelentním výkonem zasloužili o její trvalé zařazení do repertoáru divadla.⁹⁶ A ceny na sebe nenechaly dlouho čekat. Následujícího roku byla hra *Trápení s legrací* vybrána pro loutkový festival *Mateřinka*, pořádaný roku 1989 v Českých Budějovicích, a současně s představením hradeckého loutkového divadla *Drak* získala hlavní Cenu Dr. Jindřicha Veselého. Soubor Divadla dětí, konkrétně Vladimír Čada a Milada Nuslová, byli současně s tím kladně ohodnoceni za kvalitní loutkové pojetí hodnotné literární předlohy. Vladimír Čada k těmto kolektivním cenám obdržel i cenu individuální za své mimořádně kreativní a funkční pojetí loutkového představení jako celku.⁹⁷ Eva Hanžlíková uvádí: „*Vladimír Čada je dnes – podle mého názoru skvostem české kultury (nejen loutkářské). Má vzácný dar vtisknout představení jedinečnou formu, umí být divadelním muzikantem, umí prostřednictvím divadla vyprávět nejen o literatuře, kterou ztvárňuje, ale samozřejmě a hlavně o divácích v hledišti. Umí jim naslouchat a mluvit s nimi o všem. Právě pro tuto intenzivní komunikavost si jeho torby cením. Je srovnatelný třeba s Ivanem Vyskočilem, když budeme samozřejmě srovnávat divadelní díla inspirovaná principy dětské dramatické hry.*“⁹⁸

Období mezi revolucí a stěhováním do nových prostorů vyplnilo Divadlo dětí pestrou škálou představení, z nichž nejvýrazněji vyčnívala hra *Vyšla hvězda nad Betlémem*. Porevoluční doba umožnila souboru zinscenovat montáž textů ze stejnojmenné knihy Josefa

⁹⁵ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 113.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ Archiv Divadla Alfa, karton 1988-1989, *Podrobný rozpis inscenace Trápení s legrací*, nedatováno.

⁹⁸ HANŽLÍKOVÁ, Eva. S dětmi je opravdu možné mluvit o všem. In *Československý loutkář*, 1989, č. 10.

Voláka, písní Adama Michny z Otradovic, lidových vánočních zpěvů a fragmentů lidových vánočních her. Tato mozaika poskládaná z Michnových písní, Volákem zjednodušených biblických pasáží a lidových vánočních zpěvů byla navíc podtržena atypickým loutkovým zpracováním.⁹⁹ V tomto představení byl zvolen plochý typ dřevěné loutky, která se od konvečního typu loutek jako je marioneta liší nejen tvarem (celkový dojem ploché loutky inklinuje k předrenesančnímu zobrazování postav), ale především odlišným způsobem ovládání. Loutky jsou v tomto případě nošeny herci po scéně a prakticky upozadují činoherní charakter představení.¹⁰⁰ První uvedení *Hvězdy nad Betlémem* proběhlo v prosinci roku 1990 (představení bylo potom po dvanácti letech obnoveno) a v následujících dvou letech byla hra v předvánočních i povánočních dnech odehrávána i v zahraničí. Dne 17. prosince 1991 ji Divadlo dětí odehrálo na své tradiční zastávce v německém městě Gera a ve dnech 27. – 29. prosince roku 1992 proběhla tři představení ve švýcarských městech Winterthur a Chur.¹⁰¹ V současnosti je tato hra již vyřazena ze stálé nabídky divadla a loutky je možno si volně prohlédnout v plzeňském Muzeu loutek.

⁹⁹ Archiv Divadla Alfa, karton 1990-1991, *Podrobný rozpis inscenace Vyšla hvězda nad Betlémem*, nedatováno.

¹⁰⁰ ŠIKTANCOVÁ, Jaroslava. Vyšla hvězda nad Betlémem. In *Československý loutkář*, 1991, č. 4.

¹⁰¹ Archiv Divadla Alfa, karton 1990-1991, *Podrobný rozpis inscenace Vyšla hvězda nad Betlémem*, nedatováno.

5 Nový prostor, nový název – představuje se Divadlo Alfa

Pokud bychom brali prostor Divadla dětí – Alfu na Americké třídě (dříve Moskevská třída) – jako pevnou součást tohoto souboru, bylo by vhodné následující situaci nazvat jako zlomovou. Divadlo dětí se totiž, stále ještě v předrevolučním období, rozhodlo tento stávající prostor nahradit. Ovšem prostor pro loutkové divadlo neměl být pouze vyměněn za jiné již stávající místo, které by se akorát „tvářilo“ vhodněji pro tyto účely. Divadlo se mělo přestěhovat do zcela nově opravených prostorů zrekonstruovaných speciálně pro své herní i existenční potřeby. Zároveň se změnou budovy, do které se soubor definitivně přestěhuje v polovině roku 1992, dochází v Divadle dětí i ke změně ředitele. Tím se roku 1990 po odchodu Lubomíra Křivánka stává Miroslav Pokorný, který byl již celou řadu let hercem a hudebníkem právě Divadla dětí.¹⁰² Miroslav Pokorný se narodil od svých předchůdců musel potýkat s nesnadnou povinností, a to s dohledem na rekonstrukci Spolkového domu na Rokycanské třídě, který byl pro činnost Divadla dětí vybrán. Vedle samotného interiéru pro hraní a dílny musel brát ohled i na okolí budovy, aby splňovalo základní kritéria pro realizaci loutkového bienále - festivalu Skupova Plzeň. S těmito nadstandardními okolnostmi se Miroslava Pokorného týkaly i základní provozní záležitosti. Tou nejdůležitější byl bezesporu soubor, se kterým měl v následujících letech udržet kvalitativní i kvantitativní úroveň divadla. Výběr režiséra nakonec padl na léty osvědčeného člena divadla Tomáše Dvořáka, který měl v tomto ohledu již mnoho zkušeností, a nabízená funkce mu otevírala celou řadu možností jak naložit se svým talentem.¹⁰³

Situace v Divadle dětí se i přes pozvolný přesun do nových prostorů neměnila. Divadelní soubor téměř po třiceti letech stále produkoval celou řadu inscenací různorodého původu i charakteru. Jedním z výrazných uměleckých počinů tohoto období (před definitivním stěhováním a s tím spojenou změnou názvu) se bezesporu stala další adaptace díla Ludvíka Aškenazyho. Dramaturg Pavel Vašíček společně s herci Vladimírem Čadou a Miladou Nuslovou uvedli v březnu roku 1991 hru *Milenci z bedny*, která právě vycházela z Aškenazyho Dětských etud. Společně toto dílo aktualizovali a ještě ten samý rok jej uvedli na oborové přehlídce loutkového divadla – Přelet nad loutkářským hnízdem 1991 –

¹⁰² HOSTIČKOVÁ, Anna. Divadlo Alfa sídlí v bývalém spolkovém domě v Lobzích více než dvě desetiletí. *RADNIČNÍ LISTY města Plzně*, 21. června, 2013.

¹⁰³ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 113.

v Žižkovském divadle v Praze. V roce 1992, na devatenáctém festivalu Skupova Plzeň, si Vladimír Čada s Miladou Nuslovou odnesli ceny za herecké výkony podané právě v této inscenaci.¹⁰⁴ Klára Peřinová uvádí: „*Toto představení mě na přehlídce (Skupova Plzeň 1992 – pozn. P. Vašíčka) potěšilo snad nejvíce. M. Nuslová a V. Čada velmi citlivě převedli do jevištní podoby knížku L. Aškenazyho. Scénář se dosti věrně držel původní textové podoby, která je sice málo dramatická – inscenátoři však díky svému strhujícímu herectví vnesli do inscenace potřebné napětí. Měla jsem pocit, že předem nazkoušené repliky vznikají přímo před mýma očima ...*“¹⁰⁵

Stále se ozývající publikum však chtělo v loutkovém divadle vídat i pohádkovou klasiku, a proto začátek devadesátých let přináší *Zlatovlásku* od Františka Pavlíčka, který po roce 1989 mohl své hry představit veřejnosti již pod svým skutečným jménem.¹⁰⁶ V téže době vyniká však ještě jedna inscenace. Roku 1991 se režisér Tomáš Dvořák pouští do zpracování hry *Posvícení v Hudlicích*, se kterou se zasloužil nejen o úspěch na domácí půdě, ale také na loutkových festivalech. Tato inscenace vycházející z textu lidových loutkářů je Tomášem Dvořákem pojata skutečně lidově, za což je jeho snaha odměněna cenou na devatenácté Skupově Plzni roku 1992.¹⁰⁷ Klára Peřinová uvádí: „*Další představení domácího divadla a další radost! Tentokrát z toho, že konečně vidím v závěru loutkářské přehlídky aspoň jedno čistě loutkové přestavení, které dokonale klope a funguje. Osobně velmi oceňuji Vašíčkovu úpravu textu, herecké výkony hlavních představitelů (H. Borovský, V. Čada, M. Jelínková ...), výpravu Ivana Nesvedy, hudbu V. Čady a samozřejmě i režii T. Dvořáka, který byl na přehlídce oceněn i porotou. Bylo pro mě příjemným zjištěním, že i dnes dokáže tato tradiční hra lidových loutkářů (nikoliv jen parafráze) na jevišti tak silně zapůsobit a ožít. Představení mělo švih a spád, režisér dokázal načasovat každý vtip, přesným oděním a mluvením pěkných loutek v pěkné scéně prostý a upřímný humor lidových loutkářů jenom vynikl a já jsem se bavila od začátku do konce. Bylo to pro mě skutečné loutkářské posvícení, které jsem si náležitě vychutnala.*“¹⁰⁸

¹⁰⁴ Archiv Divadla Alfa, karton 1990-1991, *Podrobný rozpis inscenace Milenci z bedny*, nedatováno.

¹⁰⁵ PEŘINOVÁ, Klára. Skupova Plzeň očima nejmladší kritiky. In *Československý loutkář*. 1992, roč. 42, č. 10.

¹⁰⁶ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 114.

¹⁰⁷ Archiv Divadla Alfa, karton 1991-1992, *Podrobný rozpis inscenace Posvícení v Hudlicích a v Praze*, nedatováno.

¹⁰⁸ PEŘINOVÁ, Klára. Skupova Plzeň očima nejmladší kritiky. In *Československý loutkář*. 1992, roč. 42, č. 10.

5.1 *Nové inscenace v novém prostoru*

Historicky první novou inscenací odehranou přejmenovaným Divadlem Alfa v nově zrekonstruované budově se stal počín Blanky Josephové-Luňákové *Srdce na dlani*. S touto původní hrou využívající varietní loutky (často uplatňované v různých cirkusových parodiích) se soubor v následujících deseti letech vypravil i několikrát do zahraničí. Na konci září byla inscenace pětkrát odehrána v italském městě Trent a v prosinci roku 2000 s ní zavítala Alfa do Francie, kde v rámci Česko-francouzských dnů bylo *Srdce na dlani* předvedeno ve městě Limoges.¹⁰⁹

Rok následující se Divadlo Alfa opět rozhodlo věnovat nejmladším divákům a na svém pódiu představilo další slavné dílo Hanse Christiana Andersena – *Princezna na hrášku*.¹¹⁰ Tohoto díla se chopila schopná externí režisérka Vlasta Špicnerová, která s ním vedle Divadla Alfa zazářila i ve slovinském Mariboru. Zde v rámci soutěže mezinárodních loutkových divadel obdržela s inscenací *Princezna na hrášku* první cenu.¹¹¹

5.2 *Inscenace s regionálním zaměřením*

S blížícím se koncem tisíciletí se Divadlo Alfa vedle věkově orientovaných inscenací a různorodých adaptací soustředilo i na regionální dějiny. Jedním z prvních počínů v tomto období byla autorská inscenace Blanky Luňákové *Prstýnek* z roku 1994, ve kterém se (převážně dětské) diváky seznámili s několika plzeňskými legendami.¹¹² Přestože se tato hra nesečkala u kritiky s valným pochopením, její historický podtext a regionální zaměření byly pro plzeňské publikum hlavní motivací k návštěvě. Hru Divadlo Alfa sehrálo na objednávku k 700. výročí založení města Plzně.¹¹³

Současně s tímto dílem zvala Alfa diváky i na výtvarně velmi netradičně pojatou inscenaci *Tragikomedie o donu Kryštofousovi a panince Rositě* vycházející z díla Frederica Garcíi Lorcy. Tato loutková hra, ve které se výtvarně prosadila scénografka Irena Mareč-

¹⁰⁹ Archiv Divadla Alfa, karton 1992-1993, *Podrobný rozpis inscenace Srdce na dlani*, nedatováno.

¹¹⁰ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 114.

¹¹¹ Archiv Divadla Alfa, karton 1993-1994, *Podrobný rozpis inscenace Princezna na hrášku*, nedatováno.

¹¹² VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 114.

¹¹³ Archiv Divadla Alfa, karton 1994-1995, *Podrobný rozpis inscenace Prstýnek*, nedatováno.

ková, má ovšem velmi aktuální dohru.¹¹⁴ Marionety z této inscenace si již od září roku 2009 může vyzkoušet každý návštěvník Muzea loutek v Plzni. Tomu Divadlo Alfa loutky trvale zapůjčilo právě za účelem seznámení široké veřejnosti s ovládáním marionet.

Pro první polovinu devadesátých let přichystalo Divadlo Alfa opět velice pestrou škálu témat a předloh pokrývající nároky téměř všech věkových skupin. Jejich citlivý přístup k pohádkám dokázal přimět k návštěvě i odrostlejší publikum a naopak loutkové řešení náročnějších divadelních inscenací dokázalo oslovit i obecnost mladší. Zároveň se divadlo snaží držet aktuální krok a jejich repertoár rozšiřují díla dalších známých spisovatelů. Z českých autorů je to například Zdeněk Svěrák¹¹⁵ nebo Ljuba Štíplová.¹¹⁶

Dalším vrcholným dílem první poloviny devadesátých let je pak inscenace *Steny plzeňské mučírny aneb Obutý pes a jiné poklesky* od Blanky Josephové-Luňákové.¹¹⁷ Ta tentokrát čerpala z knihy slavného plzeňského novináře Jaroslava Schiebla *Plzeňský pitaval*, ze které se rozhodla vybrat a různorodě loutkově vybavit pět příběhů. Tato její osobitá kompozice byla pak plzeňskému publiku představena na začátku března roku 1995 a o rok později byla Blanka Josephová-Luňáková oceněna na jednadvacáté Skupově Plzni cenou za text inscenace. Současně s ní obdržela cenu i autorka loutek Irena Marečková.¹¹⁸ Zároveň se s tímto dílem soubor dostává stále hlouběji do vod černého humoru, který obzvlášť v polovině devadesátých let prorostl napříč jejich repertoárem. Černý humor však viděl nejen umělecký šéf Tomáš Dvořák, ale především mladší sestava herců divadla jako prostředek umožňující stavět mnohvrstvá díla, která dovedou oslovit diváky libovolného věku. Tento prvek tak položil základ téměř věkové bezbřehosti, která dodnes dokáže naplnit jejich sál těžko odhadnutelným věkovým průměrem a celoplošně upoutat pozornost.¹¹⁹

¹¹⁴ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 114.

¹¹⁵ Archiv Divadla Alfa, karton 1992-1993, *Seznam inscenací*, nedatováno.

¹¹⁶ Tamtéž, karton 1995-1996, *Seznam inscenací*, nedatováno.

¹¹⁷ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 114.

¹¹⁸ Archiv Divadla Alfa, karton 1994-1995, *Podrobný rozpis inscenace Steny plzeňské mučírny aneb Obutý pes a jiné poklesky*, nedatováno.

¹¹⁹ *Divadlo Alfa: 1995-1996*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1996, nestránkováno.

5.3 *Od tradičního k netradičnímu*

Jak bylo zmíněno výše, Divadlo Alfa se vedle tradičních témat a inscenací nezapomnělo v toku času aktualizovat a dokázalo tak schopně zpracovávat i současnou českou literaturu. V tomto ohledu byla pro loutkové zpracování vybrána tvorba Ljuby Štíplové, jedné z autorek populárního dětského komiksu Čtyřlístek. *Půda plná pohádek*, jak zněl oficiální název kompilace příběhů od jmenované autorky, se stala veleúspěšnou inscenací zaměřenou na nejmladší publikum.¹²⁰ Hra dělicí se na jednotlivé příběhy – Pohádka o drakovi, Pohádka o poštovském panáčkově, Rybářská pohádka, Byl jednou jeden domeček – předložila divákům věrně známé pohádkové motivy představené skrze běžné věci na půdě obyčejného domu. Toto chytře pojaté vyprávění, u jehož scénické realizace stál opět osvědčený Vladimír Čada, dokázalo máloleté obecenstvo nejen bavit, ale zároveň umožnilo chápat různé věci a situace v souvislostech. Kvalitu celé inscenace pak dokládá cena pro Vladimíra Čadu za herecký výkon, kterou obdržel na festivalu Mateřinka v roce 1997. Hra byla posléze uvedena i na devátém mezinárodním loutkářském festivalu v Mariboru a následně ve slovinské Celje. Pro úspěch z devadesátých let byla inscenace znovu obnovena na konci roku 2003.¹²¹

Představy o běžném loutkovém představení se mohou individuálně rozcházet, ale jedno budou mít pravděpodobně společné – na scéně budou mít hlavní slovo loutky. S tímto faktem Alfa ale pracovala již řadu let velmi kreativním způsobem. Využívání netradičních loutkářských technik a činoherních postupů přisoudilo Alfě právem status progresivního divadla a soubor ani po třiceti letech své existence a personálních proměnách neplánoval sejít z osobitě ražené profesní dráhy. Dokladem toho je inscenace z první čtvrtiny roku 1996 – *Prcek Tom a Dlouhán Tom*. Tuto dvojpohádku z pera Pavla Šruta zrealizovali Pavel Vašíček s Tomášem Dvořákem a Ivanem Nesvedou a opět dokázali překvapit plzeňské publikum nestandardním pojetím předlohy na loutkové scéně.¹²² Pro hru byla zvolena forma loutek se živou hlavou, u kterých je předností skutečný herec a samotná loutka pouze asistuje logickému rozvržení scény. Tímto loutkohereckým modelem oživila Alfa staré

¹²⁰ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 114.

¹²¹ Archiv Divadla Alfa, karton 1995-1996, *Podrobný rozpis inscenace Půda plná pohádek*, nedatováno.

¹²² VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 114.

jarmareční techniky hraní a inscenaci *Prcek Tom a Dlouhán Tom* představila i na desátém slovenském loutkářském festivalu Bábkářská Bystrica.¹²³

Vedle využívání netradičních loutkových technik měla Alfa ve svém aktuálním repertoáru představení zahrnující základní paletu loutkových typů – tedy marionety, manekýny, maňásky a javajky. Se zmíněnými javajkami a marionetami se mohl před koncem tisíciletí plzeňský divák setkat ve hře inspirované Arthurem Conanem Doylem – *Pes Baskervillský*.¹²⁴ Čistě javajkové představení uvedl Pavel Vašíček. Jeho hra *Alládnova kouzelná lampa*, kterou si původně objednalo drážďanské divadlo, byla později z češtiny přeložena i do maďarštiny a od roku 1996 se začlenila do programu v Plzni. Za tuto inscenaci si dokonce Pavel Vašíček odnesl I. cenu v soutěži pro loutková divadla, kterou vypsala brněnská Nadace Františka Tenčíka a Vladimíra Matouška.¹²⁵ A konečně manekýny zastupovala až okázalým způsobem hra *Náčelník Večerní vánek aneb Hody divých mužů*. V tomto případě manekýni skutečně nabyli nadživotní velikosti a ústřední dvojice loutek tak přesáhla hranici dvou metrů na výšku. Tato veselohra rakouského divadelníka Johanna Nepomuka Nestroye v režii Tomáše Dvořáka, výpravě Ivana Nesvedy a dramaturgii Pavla Vašíčka¹²⁶ fantastickým způsobem dokládá, jakým až nečekaným způsobem se může ubírat loutkové představení. Dvě gigantické mobilní loutky komponující pestrý výběr materiálů a předmětů (dřevo, pěnový polyuretan, skleněné lahve, odrazkové desky atd.) s perfektně spolupracujícími herci, kteří v početní převaze tyto dvě obří loutky nenápadně uvádějí do chodu i do zpěvu, upoutaly pozornost jak na domácí scéně, tak i v zahraničí. Inscenace, jež měla premiéru na konci března roku 1998, se okamžitě dočkala dvou cen na dvacáté druhé Skupově Plzni. Cenu si odnesli Tomáš Dvořák za režii a Milena Jelínková za herecký výkon v roli Ataly. O rok později byla inscenace uvedena na dvacátém prvním Internationale Puppentage v Mittelsbachu.¹²⁷ Rozměrově výrazná dvojice manekýnů byla v roce 2009 začleněna do stálé expozice Divadla Alfa nacházející se ve třetím patře plzeňského Muzea loutek. Zde jsou v rámci otevřené expozice přístupné návštěvníkům, kteří na nich mohou

¹²³ Archiv Divadla Alfa, karton 1995-1996, *Podrobný rozpis inscenace Prcek Tom a Dlouhán Tom*, nedatováno.

¹²⁴ Tamtéž, karton 1996-1997, *Podrobný rozpis inscenace Pes Baskervillský*, nedatováno.

¹²⁵ Tamtéž, karton 1996-1997, *Podrobný rozpis inscenace Alládnova kouzelná lampa*, nedatováno.

¹²⁶ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 114.

¹²⁷ Archiv Divadla Alfa, karton 1997-1998, *Podrobný rozpis inscenace Náčelník Večerní vánek aneb Hody divých mužů*, nedatováno.

bez překážek pozorovat celou řadu netradičních detailů. Současně s loutkami těchto obřích kanibalů jsou v téže místnosti vystavené i javajky z *Psa baskervillského* a z *Alládinovy kouzelné lampy*.

5.4 *Inscenace Jeminkote, Psohlavci*

Blížící se konec tisíciletí s sebou nesl další tři zlomové události. Tou první je změna ředitele, když roku 1998 ve vedení divadla po Miroslavu Pokorném přebírá post Jiří Koptík. Ten je zároveň, stejně jako jeho předchůdce, hudebním skladatelem, díky čemuž se v inscenacích Divadla Alfa stále udržují přísné nároky na jejich hudební stránku.¹²⁸ Druhou událostí je vzestup herce Tomáše Froydy, který se později přesune z hereckého postu taktéž do ředitelského křesla, a třetí událostí je inscenace *Jeminkote, Psohlavci*.

Tato inscenace autorky Ivy Peřinové patří všeobecně k tomu nejúspěšnějšímu, co měla Alfa možnost zrealizovat, a zároveň patří i k jejím nejoceňovanějším počínům.¹²⁹ Kombinace Psohlavců Aloise Jiráska, písní z Chodského zpěvníku od Jindřicha Jindřicha, českého lidového loutkářství a notné dávky černého humoru byla Divadlem Alfa oficiálně uvedena 15. října 1999 na mezinárodním festivalu Divadlo v Plzni. Hra se dočkala okamžitého úspěchu, když ještě týž rok obdržela II. cenu Nadace Alfréda Radoka a následně byla touto nadací označena za hru roku 1999¹³⁰ (od roku 2014 již Nadace Alfréda Radoka ceny neuděluje).¹³¹ S touto inscenací vystoupilo Divadlo Alfa také na dvacáté třetí Skupově Plzni v roce 2000. Z tohoto bienále si odnesla cenu Iva Peřinová za autorství (zároveň jí toto dílo přisoudilo titul „První dáma loutkové hry“), Tomáš Dvořák obdržel cenu za režii, Pavel Vašíček byl oceněn za dramaturgii, Jiří Koptík za hudbu, která byla silným pilířem celé inscenace a hrána byla převážně živě, Pavel Kalfus byl odměněn cenou za výpravu a herci Milena Jelínková a Tomáš Froyda si odnesli cenu za hlavní herecké výkony v rolích Lomikarky a Lomikara. Poslední dva jmenovaní obdrželi ze stejného důvodu cenu i na čtvrtém ročníku mezinárodního festivalu Spectacullo Interesse, pořádaném v Ostravě. Úspěch této inscenace byl Alfou následně rozšířen i za hranice Čech. Začátkem roku 2000 byla hra

¹²⁸ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 114-115.

¹²⁹ Tamtéž, s. 114.

¹³⁰ Archiv Divadla Alfa, karton 1999-2000, *Podrobný rozpis inscenace Jeminkote, Psohlavci*, nedatováno.

¹³¹ Ceny Alfréda Radoka. *Ceny Radoka*. [online]. 2014 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z URL: <http://www.cenyradoka.cz/ceny-alfreda-radoka-p9.html>.

dvakrát uvedena v Bratislavě a jednou na pátém setkání maďarských profesionálních loutkových divadel v Kecskemétu. Ke konci téhož roku byla zařazena do programu dvanácté Bábkárskej Bystrice a taktéž ji Alfa uvedla ve francouzském městě Limoges, kde opět probíhala akce Česko-francouzské dny. V roce 2001 se *Psohlavce* rozhodla natočit Česká televize (krátká smyčka z natočené inscenace je začleněna do expozice Divadla Alfa v plzeňském Muzeu loutek) a zároveň bylo odehrané další festivalové představení ve slovenském Pezinku (Cibulák 2001). Roku 2002 zavítala Alfa poprvé i do Japonska, kde během posledního zářijového týdne odehráli *Psohlavce* dvakrát v Takasaki a dvakrát v Musashinu. Zahraniční prezentace *Psohlavců* ukončila návštěva dvacátého pátého ročníku festivalu Internationale Puppentheatre Tage v rakouském Mistelbachu. Slavnostní derniéra, která byla 105. reprízou, byla odehrána 1. dubna 2005. V současnosti je možno spatřit část loutek této inscenace v expozici Divadla Alfa u výše zmíněné smyčky z produkce České televize.¹³² Jiří Černý uvádí: „*Psohlavci – to je ohromné divadlo, které si udržuje tempo, střídání nálad, soudržnost všech použitých prvků. Navíc je to krásná ukázka toho, jak se dá zacházet s tzv. klasikou. Tak jak se mi nelíbil pražský muzikál Rusalka, tak se mi velice líbil loutkový muzikál Psohlavci. Více než stejnojmenná Kovařovicova opera.*“¹³³

Tak se zrodila hvězda mezi dosavadními inscenacemi, díky které se Alfa představila i v zemích, kam plzeňské loutky dosud nezavítaly. Inscenace přesvědčila nejen lokální publikum, ale i publikum zahraniční, že se na plzeňské loutkářské scéně děje něco mimořádného. Něco, co dokáže hravě spojit národní dějiny s lidovými písněmi, přidat jim ohromnou dávku humorné nadsázky, a přesto zachovat vážnost celého námětu i tématu. A i když se traduje, že v nejlepším je vhodné přestat, zde se vyplatilo pokračovat, aby to nejlepší teprve přišlo.

¹³² Archiv Divadla Alfa, karton 1999-2000, *Podrobný rozpis inscenace Jeminkote, Psohlavci*, nedatováno.

¹³³ *Divadlo Alfa: 2002-2004*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 2004, nestránkováno.

6 Inscenace nového tisíciletí

Historicky první inscenací nového tisíciletí se s únorovou premiérou stala hudební pohádka Blanky Josephové-Luňákové *Červená Karkulka v A dur*.¹³⁴ Ve hře byl zvolen specifický komunikační postup pro odvíjení děje, který v tomto ohledu zkušené autorce umožňoval spoluvytvářet dějovou linii se všemi přítomnými diváky.¹³⁵ Tento model autorsky řízené improvizace navíc zaimprovizoval i při výběru hlavních rolí. Vedle oficiálních herců souboru se postavila i umělecko-technická síla Alfy - Vladimír Sosna. Inscenace na objednávku všech tří hlavních herců a muzikantů (případně technických pracovníků) – Vladimíra Čady, Vladimíra Sosny a Martina „Sádra“ Bartůška – se v červenci roku 2002 dočkala ceny za hudbu na třináctém ročníku mezinárodního loutkářského festivalu v Mariboru. V rámci tohoto slovinského výjezdu byla hra uvedena i v Lublani.¹³⁶

Hudba byla oceněna i v inscenaci následující. Na konec roku 2000 se Divadlo Alfa, respektive nejmladší část souboru, rozhodlo spojit síly a nápady s absolventy katedry alternativního a loutkového divadla DAMU a společně zformovat hru *Tajuplný ostrov Lorelaj*. S tímto titulem zavítala roku 2002 Alfa do Slovinska, kde během 25. srpna odehrála *Tajuplný ostrov* v Celji a poté v Mariboru, kde se konal dvanáctý ročník mezinárodního loutkářského festivalu. V Mariboru byl soubor odměněn cenou dětské poroty a Jiří Koptík si odnesl opět cenu za hudbu. O den později byla hra předvedena také v Lublani. Ke konci roku byla inscenace uvedena ve francouzském Limoges, kde byla během Česko-francouzských dnů odehrána hned dvakrát. Kromě tradiční účasti na Česko-francouzských dnech v Limoges se Alfa s tímto titulem vydala i do Japonska. Zde byla během konce září 2008 představena šestkrát tokijskému a takasickému publiku.¹³⁷ Ladislava Lederbuchová uvádí: „*Exotické téma klauniády – mořský ostrov, výjimečnost postav v našem suchozemském prostředí, inspirace začínajícím filmem, pojetí vážné životní situace jako hry, to vše upomíná i na nostalgický návrat k avantgardnímu českému poetismu: Nápad střídá nápad, ten zas asociuje další a situace se proměňují. Tomuto duchu plně vyhovuje i zápletka mi-*

¹³⁴ *Divadlo Alfa: 1998-2000*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 2000, nestránkováno.

¹³⁵ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. Červená karkulka jako postmoderní muzikál. In *Loutkář*, 2000, č. 2, s. 67.

¹³⁶ Archiv Divadla Alfa, karton 1999-2000, *Podrobný rozpis inscenace Červená Karkulka v A dur*, nedatováno.

¹³⁷ Tamtéž, karton 2000-2001, *Podrobný rozpis inscenace Tajuplný ostrov Lorelaj*, nedatováno.

lostná – okouzlení námořníků hravou vílou Lorelaj, jejíž jméno sice provokativně odkazuje k německému romantismu, ale jejíž charakter je více nezvalovsky poetický.“¹³⁸

6.1 Zájezdové inscenace

Představení divadla Alfa se tak stále častěji dostávala za hranice své domoviny a vznikaly i inscenace, které byly primárně určeny pro zahraniční uvedení. V tomto duchu byla ve Vašíčkové a Dvořákově úpravě nacvičena hra lidových loutkářů *Don Šajn*. Tato inscenace určená pro zájezd do Itálie však překročila původní plán a v rámci zahraničních výjezdů byla nakonec uvedena v řadě středoevropských, západoevropských, ale také japonských měst. Vedle původního plánu odehrát v červnu 2001 osm představení v italském městě San Michele all'Adige jako součást tamní akce Noc v muzeích, se *Don Šajn* v toku následujících deseti let podíval také do Mariboru, Regensburgu, Wenzenbachu, Limoges, Kalmünzu, Takasaki, Tamy, Musashinu, Schönsee, Pasova, Weidenu, Vídně, Mitelsbachu, Drážďan, Bad Kreuznachu, Deegendorfu či na španělský loutkový festival Titiriguada v Guadalajarai. Nutno podotknout, že v řadě těchto měst byla inscenace uvedena několikrát.¹³⁹

V duchu *Dona Šajna* bylo pak odvozeno i následující umělecké období. Vznikaly tak, vedle oficiálních inscenací, tzv. inscenace „nad plán“, které byly především určeny k zahraničním představením, často nacvičené pro jednu konkrétní destinaci. Tímto způsobem byl Pavlem Vašíčkem vytažen jeden příběh z Boccacciova Deakameronu a upraven pro maňáskové představení určené italskému publiku. Inscenace *Milování s archandělem Gabrielem* se tak v červenci 2002 podívala do italského města San Michele all'Adige, odkud se po čtyřech dnech přesunula se souborem do Regensburgu.¹⁴⁰

Obdobný plán byl vystaven i pro hru *Osamělý obr* Ivana Nesvedy. Divadlo Alfa se s touto svou volnou variantou skotské pohádky zapojilo do programu dílen japonských amatérských loutkářů v Tasaki, kde v červenci roku 2003 sehrálo i několik představení pro tamní mateřské školy. *Osamělý obr* byl po necelém půl roce začleněn i do stálého programu divadla, ovšem na domácí půdě byla inscenace výrazně obohacena. Vedle rozšířených scénografických možností byl tak zážitek plzeňského diváka doplněn o pestrou škálu lido-

¹³⁸ LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. Ostrov plný překvapení. In *Plzeňský deník* : příloha Kultura, roč. 8, 2001, č. 2, s. 4.

¹³⁹ Archiv Divadla Alfa, karton 2000-2001, *Podrobný rozpis inscenace Don Šajn*, nedatováno.

¹⁴⁰ Tamtéž, karton 2001-2002, *Podrobný rozpis inscenace Milování s archandělem Gabrielem*, nedatováno.

vých skotských a irských písní, o které se po stránce textů i hudebního doprovodu postaral Tomáš Hamet-Vodrážka.¹⁴¹ Ladislava Lederbuchová uvádí: „...*Ivan Nesveda naznačil, že i vážné téma je možné humorně nadlehčit. Učinil tak především jako režisér a výtvarník. To je nutno uvést na závěr, aby nevznikl dojem, že nová pohádka ... je smutná. Není. Co se však humoru týká, je řekněme úsporná. Vždyť je skotská.*“¹⁴²

Původně další zájezdové představení, které se posléze sloučilo s inscenací *Don Šajn* a společně s ní se zařadilo do stálé nabídky Divadla Alfa, byl *Johannes doktor Faust*. Pavel Vašíček zde opět sáhl do repertoáru českých lidových loutkářů, přičemž se opíral o texty těch nejslavnějších západočeských rodin jako byli Dubští a Maiznerové. Vedle hudebníka Jiřího Koptíka se zde slova ujal především Tomáš Dvořák, který hru nejen režíroval, ale postaral se i o velmi netradiční loutkové provedení. Loutky v této inscenaci byly zhotovené z mnoha nestandardních předmětů a materiálů, čímž docílil jejich až surrealistického vzhledu.¹⁴³ S tímto částečně tradičním a částečně moderním představením vystoupila Alfa v následujících letech 2005 – 2012 na stejné trase jako se svým předchozím tradičním loutkářským dílem *Donem Šajnem*. Poté byly obě inscenace sloučeny (jejich samostatná délka to umožňovala - i s ohledem na dětského diváka) a zařazeny do stálého programu pod společným názvem. Tím Alfa nabízí současným divákům možnost zhlédnout obě vedlejší evropské kultury v rozmezí jedné hodiny.¹⁴⁴

¹⁴¹ Tamtéž, karton 2002-2003, *Podrobný rozpis inscenace Osamělý obr*, nedatováno.

¹⁴² LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. Slza je voda, co je sama. In *Loutkář*, 92, 2004, č. ISSN 1211-4065

¹⁴³ *Divadlo Alfa: 2000-2002*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 2002, nestránkováno.

¹⁴⁴ Archiv Divadla Alfa, karton 2004-2005, *Podrobný rozpis inscenace Johanes doktor Faust*, nedatováno.

7 Inscenace Tři mušketýři

Po čtyřiceti letech, kdy Divadlo Alfa prokázalo, že je zdatným loutkohereckým útvarrem nejen na domácí scéně, ale i v zahraničí, se rozhodla trojice Tomáš Dvořák, Pavel Vašíček a Ivan Nesveda sehrát loutkovou variantu slavného Dumasova díla *Tři mušketýři*.¹⁴⁵ Dílo, jehož tematika se těší neúnavným pokusům o filmové či divadelní zpracování, bylo souborem zkráceno (pro inscenaci byla zvolena první část trilogie) a doplněno hudbou, přičemž hudba byla velkou měrou hrána živě. Takto zkrácené podání (až na doplnění v podobě hudby) se inspirovalo o němou verzi mušketýřů Maxe Lindera z roku 1922 a představovalo aktualizovanou formu původního díla. V této maňáskové grotesce totiž docházelo k dorozumívání pomocí dětských citoslovců apod. O zmíněnou hudební složku se postarali hostující Michal Vaniš, díky němuž byla inscenace podpořena hrou na dudy, bicí a jiné hudební nástroje, a herečka souboru Blanka Josephová-Luňáková, která k hudbě vytvořila texty. Premiéra *Tři mušketýři*, uvedená 28. dubna 2006, pak byla startovním můstkem pro pravděpodobně nejúspěšnější dílo Divadla Alfa, přičemž první úspěchy přišly velmi brzy. *Tři mušketýři* stanuli ihned na dvacátém šestém ročníku Skupovy Plzně a Alfa si z uvedení této inscenace odnesla hned pět cen. Oceněn byl Tomáš Dvořák za režii, Pavel Vašíček za dramaturgii, Ivan Nesveda za výpravu a za hudbu provedení si odnesli cenu i Michal Vaniš s Blankou Josephovou-Luňákovou (za texty písní). V září roku 2006 byla hra uvedena na patnáctém mezinárodním loutkovém festivalu Bábkářská Bystrica, odkud si soubor odnesl dokonce hlavní Cenu Henryka Jurkowského, čestného předsedy UNIMA a předsedy poroty.¹⁴⁶ Současně s tímto oceněním byla na témže festivalu Alfě udělena taktéž cena diváka. V rámci tuzemských loutkářských festivalů byli *Tři mušketýři* předvedeni také na patnáctém ročníku Přeletu nad loutkářským hnízdem, pořádaným v Praze. Zde dosáhl soubor, právě díky této inscenaci, na nejvyšší oborovou cenu ERIK. Rok 2006 nepřinesl ale jen festivalové formy uznání, odborná porota skrze anketu v Divadelních novinách zvolila loutkové *Tři mušketýři* inscenací roku 2006, a to vybírala ze všech divadelních druhů. Hra zároveň získala i dvě nominace od Nadace Alfréda Rádoka v kategoriích inscenace roku a hra roku.¹⁴⁷

¹⁴⁵ *Divadlo Alfa: 2004-2006*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 2006, nestránkováno.

¹⁴⁶ Archiv Divadla Alfa, karta 2005-2006, *Podrobný rozpis inscenace Tři mušketýři*, nedatováno.

¹⁴⁷ VAŠÍČEK, Pavel; FORMANOVÁ, Markéta, *Příběh plzeňského loutkářství*. 1. vyd. V Plzni: Západočeské muzeum, 2012. s. 29.

7.1 *Tři mušketýři na světových festivalech*

Po ohromných úspěších na domácí loutkové půdě se soubor rozhodl hru představit i světovému publiku. Zatímco předchozí inscenace byly kromě Japonska prezentovány především divákům evropským, *Tři mušketýři* cílové destinace rozšířili. Po francouzském festivalu Méli' Môme v Remeši, kde byla inscenace odehrána čtyřikrát, se Alfa s touž hrou zastavila ještě v Sedanu a poté následovalo více jak čtrnáctidenní turné po Spojených státech amerických. V rámci tohoto výjezdu se Divadlo Alfa zastavilo v New Yorku, Birminghamu, Washingtonu, Baltimoru, Bridgehamptonu a Annapolis, přičemž *Tři mušketýři* odehrálo během svého turné šestnáctkrát. Z USA se poté divadlo plynule přesunulo do srbského města Subotica, kde zrovna probíhal čtrnáctý Mezinárodní festival divadla pro děti. Zde byl opět oceněn Tomáš Dvořák za režii a cenu si tentokrát odnesl také herec Martin „Sádlo“ Bartůšek. Téměř okamžitě se pak Alfa přesunula do sousedního Maďarska, kde se ve městě Pécs konal taktéž čtrnáctý ročník loutkového festivalu, ale tentokrát byl určen pro dospělé publikum. Zde obdržela Alfa se *Třemi mušketýři* hlavní cenu za nejlepší inscenaci. Po krátké pauze se divadlo s touto inscenací vydává do Regensburgu na festival Bürgerfest, do chorvatského Šibeniku na mezinárodní dětský festival a konečně do Záhřebu na čtyřicátý mezinárodní festival loutkových divadel PIF.¹⁴⁸ Na tomto festivalu se Alfa dočkala mimořádného úspěchu, když vedle cen pro Tomáše Dvořáka za režii a Martina Vaniše za hudbu obdržel cenu také celý soubor za animaci a následně byla Alfě udělena i cena dětské poroty.¹⁴⁹

Vedle návštěvy zahraničních festivalů, kterých měla Alfa naplánovaných k návštěvě do konce roku 2007 ještě několik, se v rámci tohoto období dočkali *Tři mušketýři* druhé vlny ovací i v domácím prostředí. Na sedmém ročníku mezinárodního festivalu loutkových divadel Spectaculo Interesse pořádaném v Ostravě byl soubor odměněn cenou za kolektivní práci s přihlédnutím k využití postupů tradičního loutkového divadla. Vedle tohoto festivalu si získali *Tři mušketýři* pozornost také na přehlídce České divadlo 2007. K již obdržným cenám si tak Alfa s *Mušketýři* odnesla cenu za nejpozoruhodnější počín přehlídky a cenu za divácky nejúspěšnější počín prezentovaný na zmíněné přehlídce.¹⁵⁰

¹⁴⁸ *Historie divadla* [online]. Divadlo Alfa, [cit. 2016-12-02]. Dostupné z URL: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/o-divadle/historie-divadla>

¹⁴⁹ Archiv Divadla Alfa, karton 2005-2006, *Podrobný rozpis inscenace Tři mušketýři*, nedatováno.

¹⁵⁰ Tamtéž.

V toku těchto událostí dochází i k jedné výrazné změně v řadách samotného souboru. Po téměř desetiletém působení ve funkci ředitele Divadla Alfa odchází z tohoto postu hudebník Jiří Koptík. Na jeho místo nakonec nastoupil původní herec souboru Tomáš Froyda. Ten se rozhodl využít potenciálu stávajícího souboru a vedle primárního zaměření na dětského diváka rozšířit škálu inscenací i na dospívající publikum. Tento posun byl navíc propojen i se samotnými adolescenty, kteří se souborem spolupracovali a prodiskutovali své současné problémy. Tímto způsobem dal Tomáš Froyda prostor pro inscenace, které současně plnily funkci zábavní a rodičovskou. Nezřídka totiž docházelo i k následným diskuzím mezi rodiči a mladšími diváky na téma zhlédnuté hry. Alfa se tak stávala komunikačním kanálem mezi rodiči a dětmi, a to přirozenou formou.¹⁵¹

Konec roku 2007 byl ještě obohacen o účast na dvou zahraničních festivalech. První volba padla na (pro Alfu již ozkoušený) mezinárodní festival loutkových divadel v rakouském Mitelsbachu, kde probíhal jeho dvacátý čtvrtý ročník, a na konec roku se soubor přesunul do španělského města Tolose, kde byl uskutečněn devatenáctý ročník mezinárodního festivalu Titirijai. Do Španělska se Alfa se *Třemi mušketéry* vrátila následujícího roku znovu. Nejdříve odehrála dvanáct představení ve městě Segovia a po jednom vystoupení v Polsku se vrátila do města Alcalá de Henares. Mezi těmito španělskými výjezdy se ovšem velmi výraznou festivalovou návštěvou, opět díky udělené ceně, stal právě dvacátý třetí festival loutkářského umění v polském městě Bielsko-Biala. Odtud si plzeňské loutkové divadlo odneslo čestný diplom Polského centra UNIMA. Neutichající zájem o tuto maňáskovou grotesku pak potvrdil poslední festival, který Alfa roku 2008 navštívila. Devátý mezinárodní festival LUTKE pořádaný ve slovinské Lublani přinesl Divadlu Alfa cenu za kreativní herectví s loutkou. Definitivně posledním zahraničním místem, kde byli *Tři mušketýři* pro rok 2008 prezentováni, bylo italské město Bergamo.¹⁵²

7.2 *Tři mušketýři na druhé cestě světovými festivaly*

Nevídaný úspěch jedné inscenace na lokálních i zahraničních festivalech předznamenal, že hra *Tři mušketýři* zůstala předmětem výjezdů i do roku 2009. V březnu se tedy Alfa vrací i se *Třemi mušketéry* do Španělska, tentokrát na festival Theatralia v Madridu, kde

¹⁵¹ Rozhovor Tomáše PFEJFERA (student Západočeské univerzity v Plzni) s Tomášem Froydou (Ředitel Divadla Alfa v Plzni v letech 2007-2014), dne 26. 3. 2016 v Plzni. Záznam rozhovoru uložen v osobním archivu autora.

¹⁵² Archiv Divadla Alfa, karta 2005-2006, *Podrobný rozpis inscenace Tři mušketýři*, nedatováno.

byla inscenace odehrána hned šestkrát. Následují další španělská představení (Orense, Galicie), odkud se inscenace vrací na festival Méli' Môme v Remeši, ve kterém zůstává soubor až do konce března. Posléze je hra uváděna v rakouských městech Horn a Vídeň. Poslední evropskou zastávkou před výjezdovou pauzou jsou Brémy a Magdeburg.¹⁵³

Po necelých třech měsících, ve kterých byla inscenace uváděna především v Plzni, se Divadlo Alfa znovu vrací do procesu účasti na zahraničních festivalech. První takto zaměřenou akcí, kterou *Tři mušketýři* v druhé polovině roku 2009 navštívili, se stal mezinárodní loutkářský festival ve francouzském Charleville-Mezières. Odtud Alfa zamířila na dvacátý devátý ročník evropského festivalu humoru a satiry Kremnické gagy pořádaným ve slovenské Kremnici, přičemž *Tři mušketýři* zde vybojovali hlavní cenu festivalu – Zlatý Gunár.¹⁵⁴

V říjnu 2009 uskutečnila Alfa zájezd do sousedního Polska, kde v Toruni probíhal šestnáctý mezinárodní festival loutkových divadel Spotkanie. Vedle čestného uznání za inscenaci si celý soubor odvezl hereckou Cenu Jana Wilkowského v oboru loutkoherectví. Poslední zájezdová inscenace pro rok 2009 byla odehrána v dánském Silkeborgu, ovšem ani zdaleka to nebyla definitivně poslední zastávka s touto hrou.¹⁵⁵

Počátkem roku 2010 se soubor vypravil na sever Evropy, kde napřed navštívil Lucembursko a posléze Finsko v rámci tamperského mezinárodního loutkového festivalu. Posléze byla inscenace uvedena v Portugalsku a záhy nato posloužili *Tři mušketýři* jako kulturní vsuvka při prezentaci Plzeňského kraje v rámci podpory kandidatury na Evropské hlavní město kultury v Českém domě v Bruselu. Vedle již tradičních výjezdů do Španělska navštívila Alfa s touto inscenací mezinárodní loutkářský festival pořádaný v holandském Meppelu a festival Figuretheater der Nationen v německé Bochumi. Díky *Třem mušketýřům* navštívilo Divadlo Alfa některé země z loutkohereckých důvodů prvně. Od září do října roku 2010 byla inscenace odehrána dvanáctkrát v kanadském Quebecu a pětkrát v Jeruzalémě. O rok později zavítal soubor i do Moskvy a na bulharský loutkový festival Puppet Fair pořádaný v Sofii. Historicky (prozatím) poslední cenu si Alfa za *Tři mušketýry* odnesla z festivalu nepražských loutkových divadel Dítě v Dlouhé 2011. Zde jí byla uděle-

¹⁵³ Tamtéž.

¹⁵⁴ Tamtéž.

¹⁵⁵ Tamtéž.

na Cena rady festivalu za nejlepší inscenaci. Dohromady získali *Tři mušketýři* 27 domácích i zahraničních cen a uvedeni byli ve více jak dvaceti zemích.¹⁵⁶

Tak vznikla na plzeňské loutkové scéně hra, která dokázala oslovit prakticky celý svět. Inscenace, která oslaví již brzy (28. dubna 2016) deset let, se jako originální adaptace jednoho z nejslavnějších děl klasické literatury prodrala z malého českého města přes Evropu až za oceán.

7.3 Soudobé dění kolem *Tří mušketýřů*

Současně s úspěchem *Tří mušketýřů* je ovšem nutné podotknout, že Divadlo Alfa nečerpalo dlouhosáhle z úspěchu jedné inscenace, ale neustále posouvalo svou loutkářskou profesi dál. Již v devadesátých letech bylo znatelné, že v jejich inscenacích si stále častěji své místo nachází funkční černý humor, díky kterému je možné oslovit daleko širší spektrum diváků. V březnu roku 2007 přichází hostující režisér Petr Vodička s inscenací *Krvavé koleno a jiné pohádky pro zlobivé* z pera Arnošta Goldflama¹⁵⁷, ve které se černý humor svezl až k jinému paraliterárnímu žánru, a to k hororu. Přestože by se mohlo stát, že tomto období, kdy v Alfě a zbytku světa kralují *Tři mušketýři*, budou ostatní inscenace *Mušketýři* zastíněny, *Krvavé koleno* svým hororově-parodickým charakterem dokázalo i za těchto okolností obstát. Hostující Petr Vodička získal na sedmnáctém ročníku pražské přehlídky Přelet nad loutkářským hnízdem cenu z oboru ERIK za nejoriginálnější a nejinspirativnější hru v oblasti profesionálního i amatérského loutkářství. Ceny se dočkala i herečka Blanka Josephová-Luňáková, a to na dvacátém sedmém ročníku loutkářského bienále Skupova Plzeň. V Praze se dočkala inscenace ještě jednoho úspěchu, když byla hra oceněna Cenou rady festivalu na přehlídce Dítě v Dlouhé 2010.¹⁵⁸

V průběhu roku 2007 se vedle nestandardních titulů zahrnutých v repertoáru divadla rozhodl soubor znovu začlenit postavu (mohli bychom hovořit téměř o symbolu českého loutkářství) blízkou loutkovým hrám – Kašpárka.¹⁵⁹ Divadlo Alfa vytrhlo Kašpárka nejen

¹⁵⁶ Repertoár. *Divadlo Alfa*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z URL: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/repertoar/item/88-tri-musketyri>.

¹⁵⁷ *Historie divadla* [online]. Divadlo Alfa, [cit. 2016-12-02]. Dostupné z URL: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/o-divadle/historie-divadla>.

¹⁵⁸ Archiv Divadla Alfa, karton 2006-2007, *Podrobný rozpis inscenace Krvavé koleno a jiné pohádky pro zlobivé*, nedatováno.

¹⁵⁹ Zprávy. *Region Plzeň*. [online]. 2008 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z URL: <http://www.regionplzen.cz/zpravodajstvi/divadlo-alfa-privezlo-ze-zahrebu-cenu-za-inscenaci-kasperek-a-indiani>.

z běžného prostředí, ale zároveň celou inscenaci svěřilo do rukou totožného týmu, který se zasloužil o ohromný úspěch *Mušketýrů*. Z tohoto důvodu se opět schází Tomáš Dvořák, Pavel Vašíček, Ivan Nesveda, Blanka Josephová-Luňáková, Martin Bartůšek a Michal Vaniš, aby vytvořili inscenaci *Kašpárek a indiáni*. Inspirovat se nechali Jiřím Skovajsou, hercem brněnského Divadla Polárka, který tuto hru uvedl již roku 2000 na půdě svého domácího divadla. Alfa dílo zasadila do šedesátých let dvacátého století a jako výtvarný podklad jí posloužil americký animovaný film. Stejně jako u *Tří mušketýrů* byl i zde zvolen maňásek s vyřezávanou hlavou a součástí představení byl i dekorační pás scénografa Ivana Nesvedy, který měřil neuvěřitelných 84 metrů. S touto inscenací se soubor zúčastnil tří festivalů, přičemž z prvního, čtyřicátého prvního ročníku mezinárodního festivalu loutkových divadel PIF v chorvatském Záhřebu, si odnesl soubor cenu za kreativní herectví s loutkou. Druhým festivalem, který Alfa s tímto představením navštívila, byl šestnáctý Mezinárodní festival divadla pro děti v srbské Subotici. Zde se hra taktéž setkala s úspěchem a Martin Bartůšek si z této loutkářské soutěže odnesl cenu za herecký výkon. Současně s ním byl oceněn i Ivan Nesveda za výpravu. Hra byla posléze uvedena ještě na devatenáctém ročníku libereckého festivalu *Mateřinka*.¹⁶⁰

¹⁶⁰ Archiv Divadla Alfa, karton 2007-2008, *Podrobný rozpis inscenace Kašpárek a indiáni.*, nedatováno.

8 Divadlo Alfa a moderní filmové předlohy

Již sedmdesátá léta v Divadle Alfa naznačovala, že dramaturgická stránka souboru je oproti jiným loutkovým útvarům odvážnější a čerpá nejen z děl aktuálních, ale také velmi netradičních. Přestože Alfa do svého repertoáru zařazovala i tituly běžné a všeobecně často hrané v jiných loutkových divadlech, jejich finální provedení se často vymykalo očekávanému. Současně s tím se dramaturgie snažila vždy vyjít vstříc především dětskému divákovi, a zprostředkovat tak základní hodnoty dětské literatury. V tomto ohledu byl brán zřetel hlavně na literaturu českou.¹⁶¹ Zatímco předrevoluční doba nabízela dramaturgii zpracování nových děl ze socialistických zemí, blízcí se současnost již nebránila vzniku loutkových představení na motivy téměř jakéhokoliv díla. A to jak literárního, tak filmového.

8.1 Inspirace Timem Burtonem

V souvislosti s tím přichází Divadlo Alfa na konci desetiletí se dvěma představeními, která potvrzují tuto skutečnost. Roku 2008 přichází mladá režisérka Petra Tejnorová se smělým nápadem uvést v loutkovém divadle průřez filmového díla amerického režiséra a výtvarníka Tima Burtona - *Bártnďzus*.¹⁶² Autorka, okouzlená tímto slavným filmařem, se rozhodla skrze loutkovou inscenaci předložit divákům alternativu životopisu jednoho z největších velikánů současného filmu a zároveň ji zformovat tak, aby byla pochopena mladým publikem. Jako prostředek srozumitelnosti si zvolila jednak hudbu opírající se o současné žánrové trendy, a jednak pro hru zvolila mladý tým umělců, který byl vybrán převážně ze čtvrtého ročníku katedry alternativního a loutkového divadla DAMU. Moderní inscenace protkaná moderní hudbou, o kterou se postaral Jaro Cossiga, se na dvacátém sedmém ročníku Skupovy Plzně dočkala ocenění za herecký výkon, který si z loutkářské soutěže odnesl taktéž mladý herec (účinkující např. i v inscenaci *Krvavé koleno*) Antonín Procházka ml. Současně se hrou *Bártnďzus* vyšlo i samostatné CD obsahující jednotlivé

¹⁶¹ VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000, s. 110-111.

¹⁶² *Historie divadla* [online]. Divadlo Alfa, [cit. 2016-12-02]. Dostupné z URL: http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/o-divadle/historie-divadla_

hudební skladby. Přestože dílo mohlo svou aktuální formou oslovit náctileté publikum, pustilo se na tenký led v souvislosti s návštěvníky staršími.¹⁶³

8.2 *Inspirace Jamesem Bondem*

Druhým moderním počinem, taktéž inspirovaným filmovou tvorbou, se stal roku 2009 *James Blond*.¹⁶⁴ Hra Víta Peřiny v režii Tomáše Dvořáka se v tomto případě dětskému divákovi spíše vzdalovala a na představení lákala publikum odrostlejší a jistější v problematice slavného superšpiona ve službách Jeho Veličenstva – Jamese Bonda. Vedle věkového zaměření, kde Alfa *Jamese Blonda* úmyslně zvolila pro večerní představení, se taktéž soubor rozhodl pro čistě loutkovou (marionetovou a maňáskovou) inscenaci, ve které se herci odhodlali nastolit parodizující podívanou na veškerá klišé spojená s hlavním hrdinou včetně jeho okřídlených proslovů. Přestože večerní představení nebyla pro Divadlo Alfa již ničím výjimečná (o jejich naplnění se zasloužil předchozí ředitel Tomáš Froyda), *James Blond*, jakožto čistě loutkové představení, vyžadoval skutečně pozornost především dospělého diváka. Inscenace byla v závěru svého hodinového trvání ještě dozdobena skladbou Martini dry, kterou hře propůjčila ze svého alba Lucie Bílá.¹⁶⁵ O rok později byla hra uvedena také na již dvacátém osmém bienále Skupova Plzeň, kde s ní zaznamenali úspěch Tomáš Dvořák (oceněný za režii) a Marek Zákostelecký (oceněný za výpravu). V rámci českých festivalů zavítal *James Blond* téhož roku na sedmnáctý Mezinárodní festival divadel evropských regionů v Hradci Králové a na osmnáctý ročník mezinárodního festivalu Divadlo pořádaném v Plzni. Poté následovala řada zahraničních výprav, při kterých Alfa navštívila s *Blondem* již tradičně Remeš a následně se roku 2011 znovu vypravila na třicátý první ročník evropského festivalu humoru a satiry Kremnické Gagy ve slovenské Kremnici. Další úspěch zaznamenal *James Blond* v září roku 2011, kdy byla na čtyřicátém čtvrtém mezinárodním festivalu loutkových divadel PIF v chorvatském Záhřebu opět odměněna dvojice Dvořák-Zákostelecký a zároveň se zde ceny dočkal i Petr Borovský za herecký výkon. Hra současně s těmito úspěchy slavila úspěchy i mimofestiva-

¹⁶³ Archiv Divadla Alfa, karton 2007-2008, *Podrobný rozpis inscenace Bártněžus.*, nedatováno.

¹⁶⁴ *Historie divadla* [online]. Divadlo Alfa, [cit. 2016-12-02]. Dostupné z URL: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/o-divadle/historie-divadla>.

¹⁶⁵ Marie Reslová. *Hospodářské noviny*. [online]. 2011 [2016-03-01]. Dostupné z URL: <http://art.ihned.cz/divadlo/c1-39660590-james-blond-agent-007-ma-v-divadle-alfa-ostre-rezane-rysy-je-dreveny>.

lové, když se inscenace *James Blond* umístila na 7. - 9. místě v anketě Divadelních novin. Poté byla hra předvedena na další loutkářské přehlídce Festival Mondial des Théatres de Marionettes ve francouzském městě Charleville-Mezières a následně se vrátila na tuzemskou scénu, kde byla uvedena v rámci ostravského mezinárodního loutkářského festivalu Spectacullo Interesse. Největšího úspěchu se však Alfa dočkala až na jubilejním dvacátém ročníku pražského festivalu Přelet nad loutkářským hnízdem. Zde získal soubor obrovskou cenu ERIK za nejlepší inscenaci roku, a s touto cenou se tak stala Alfa jediným divadlem v České republice, které toto putovní ocenění získalo potřetí. Následovala další vlna zájezdových představeních, kde vedle festivalu Lutke v Lublani navštívilo Divadlo Alfa vůbec prvně finský mezinárodní loutkářský festival Bravo! pořádaný v Helsinkách. Inscenace *James Blond* pak byla odměněna ještě jednou a cenu Nadace Českého literárního fondu si znovu odnesl režisér Tomáš Dvořák.¹⁶⁶

¹⁶⁶ Archiv Divadla Alfa, karton 2009-2010, *Podrobný rozpis inscenace James Blond*, nedatováno.

9 Rekonstrukce pláště budovy Divadla Alfa

Po sedmnáctiletém působení Alfý na Rokycanské třídě se rozhodlo o vytvoření nového vzhledu budovy, který na sebe bude strhávat větší pozornost než vzhled dosavadní. Celkové zasazení divadla k čtyřproudé silnici nebylo nejšťastnější, a tak měla nová fasáda při frekventované komunikaci alespoň upoutat zájem účastníků provozu. Rekonstrukce se chopil mladý plzeňský architekt Jan Toman, který nechal na původní stavbu připevnit železnou konstrukci s upevněnými hliníkovými pláty. Tyto různě barevné pozinkované pláty daly divadlu nejen moderní vzhled připomínající protáčivé reklamní tabule, ale také se svým umístěním na jižní straně divadla zasloužily o nepřehřívání budovy. Takto moderně pojatá rekonstrukce pláště, která umožňuje příjemný pohled na budovu zvenku, ale poněkud zastíněný pohled zevnitř, se dočkala téhož roku ocenění na desátém ročníku prestižní soutěže Fasáda roku. Dne 15. dubna 2009 byla Janu Tomanovi v Hudebním divadle Karlín udělena za plášť Divadla Alfa první cena v kategorii rekonstrukce.¹⁶⁷

¹⁶⁷ Hravá proměna dětského Divadla Alfa. *Fasáda roku*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-08]. Dostupné z URL: <http://www.fasadaroku.cz/cz/hrava-promena-detskeho-divadla-alfa>.

10 Mladé publikum, moderní technologie a loutkové divadlo

Celkový koncept Divadla Alfa naplnily více jak čtyři desítky let skutečně širokou škálou velmi různorodých, a jak již bylo řečeno, neotřelých námětů vycházejících jak ze světové literatury, tak čím dál častěji z filmu. Zatímco diváci odrůstají a nové obecenstvo jde ruku v ruce s technologickým pokrokem, je téměř až nutností, aby se kulturní sféra, obzvláště ta s primárním zaměřením na dětského diváka, aktualizovala a držela s celou situací krok. Alfa se v tomto směru držela všech těchto zásad a její repertoár byl, samozřejmě i vedle tradičnějších her, naprosto srovnán s vyspělou přítomností, a obecenstvo srostlé s výtobytky doby tak při návštěvě loutkového divadla nesestupovalo do dob minulých, ale pouze do alternativní reality. Už *Tři mušketýři* - využívající ke komunikaci krátkých textových zpráv¹⁶⁸ - ukázali, že takováto aktualizace klasického díla nemusí být, a to i staršími diváky, zákonitě zavrženímhodná. O tom ostatně vypovídá i seznam jejich ocenění a zahraničních představeních. V jisté návaznosti na soudobou převahu zájmu o soudobé prostředky virtuální komunikace se Alfa stále snažila obsáhnout tuto nepřehlédnutelnou složku současné společnosti a zařazovala ji pravidelně do svých inscenací. Nutno však podotknout, že jejich cílem nebylo rychlost doby v zásadě glorifikovat. Technologický pokrok býval často až filozoficky srovnáván se svým protipólem, tedy přírodním životním stylem oproštěným od většiny postmoderního. V tomto ohledu Alfa velice často vystupovala nejen jako zprostředkovatel zábavy, ale v mnohém se snažila podprahově, ale nenásilně vpravit do mladého publika zásady mezilidských vztahů a současně s tím poukázat na hranice taktu a slušného chování. Technicky vybavená mládež tak při návštěvě představení vstupovala do prakticky známého světa naplněného současným jazykem a inteligentní formou loutkového divadla. To vše umožňoval silný soubor v čele s Tomášem Dvořákem, Pavlem Vašíčkem a Ivanem Nesvedou, kteří v řadě let a s podporou mnoha zdatných herců a jiných spolupracovníků dokázali, že loutkové divadlo je místem neomezených možností.

Moderně laděné hry však střídal i tradiční pohádky, a to nejen české. Právě výběrem děl z dalekých krajín se Alfě dařilo obeznámit školou povinné publikum mimoškolní formou s exotickými zeměmi a jejich zvyky. V blízkosti se polovině roku 2010 přišlo divadlo s čínskou pohádkou *Démonův pramen*, které se ujal významný český režisér Jan Antonín

¹⁶⁸ Archiv Divadla Alfa, karta 2005-2006, *Podrobný rozpis inscenace Tři mušketýři*, nedatováno.

Pitínský.¹⁶⁹ Ten se rozhodl hru skutečně uchopit podle tradic vzdáleného východu, k čemuž mu dopomohl autor hry Hubert Krejčí. Společně se zasloužili o formu východoasijského pohybového divadla, kterou navíc doplnily vlastnoručně zhotovené repliky tamních hudebních nástrojů. Tyto hudební nástroje však neplnily úlohu pouze dekorační. Dalším hostem v inscenaci byl totiž Miroslav Černý, učitel z malé jihomoravské vesnice Provodov, který za pomoci těchto hudebních nástrojů dokázal vytvořit pozoruhodný hudební doprovod. Inscenace byla posléze uvedena na dvacátém osmém ročníku Skupovy Plzně, kde byla za kostýmy oceněna taktéž hostující Jana Preková.¹⁷⁰

10.1 Projekt Platform 11+

Po roce 2010 se Divadlo Alfa zapojilo také do mezinárodního projektu Platform 11+, který byl primárně zaměřen na produkci inscenací pro děti v „přechodném“ věku mezi dětstvím a dospělostí. Nutno podotknout, že inscenace byly přímo konzultovány s takto vymezenou věkovou kategorií dospívajících, a měla tak vznikat díla přímo vycházející ze světa adolescentů.¹⁷¹ V projektu Platform 11+ se Alfa zařadila mezi necelou dvacítku divadel především z Norska, Švýcarska, Anglie, Německa, Maďarska, Itálie, Slovenska, Finska, Francie, Estonska či Argentiny. Tato divadla společně vytvářela pozoruhodný program, který díky mezinárodnímu původu často spojoval jazyky všech zúčastněných v jedné inscenaci.¹⁷²

V tomto duchu se nesla hra *pirat07 & queenflove* www.meetmeatthecotedazur.cz.pt, kterou v režii Petra Vodičky sehrálo Divadlo Alfa s portugalským souborem divadla Teatro O Bando. A to v česko-portugalském znění. Přesto se inscenace, mocně vyzdvihující problematiku dospívání, stala pro tuzemské obecenstvo nejen srozumitelnou, ale také úspěšnou. Soubory pracující s materiálem velmi blízkým současným pubescentům (komiks, počítačová grafika, prostředí internetu a sociálních sítí), ale i se starší Laternou magikou se po sérii představení v Česku přesunuly také do Portugalska, kde byla hra bě-

¹⁶⁹ *Historie divadla* [online]. Divadlo Alfa, [cit. 2016-12-02]. Dostupné z URL: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/o-divadle/historie-divadla>

¹⁷⁰ Archiv Divadla Alfa, karton 2009-2010, *Podrobný rozpis inscenace Démonův pramen*, nedatováno.

¹⁷¹ Rozhovor Tomáše PFEJFERA (student Západočeské univerzity v Plzni) s Tomášem Froydou (Ředitel Divadla Alfa v Plzni v letech 2007-2014), dne 26. 3. 2016 v Plzni. Záznam rozhovoru uložen v osobním archivu autora.

¹⁷² *Partners PLATFORM 11+* [online]. Platform 11+, [cit. 2016-22-02]. Dostupné z URL: <http://www.platform11plus.eu/partners>

hem týdenního uvádění přijata s diváckým nadšením. Obdobně tomu bylo i na setkání účastníků projektu Platform 11+ v Drážďanech, kde byly oba soubory pozvány do Argentiny. Inscenace *pirat07 & queenflove* www.meetmeatthecotedazur.cz.pt (název velice trefně evokuje internetové pseudonymy účastníků ve virtuálních diskuzích) se posléze odehrála také v norském městě Drammen a maďarské Budapešti. Hra byla posléze uváděna již čistě česky pro domácí publikum.¹⁷³

10.2 *Drsná škola a Shakespeare*

V období tohoto projektu však dává Alfa všem svým návštěvníkům najevo, že jejich základní činnost je nejen nenarušena, ale vytrvale produkuje další inscenace. Na konci května 2011 přichází soubor s neotřelým námětem pro loutková divadla v ještě neotřelejším provedení. Hra *Amberville aneb Drsné město hebkých plyšáků* představuje zvláštní kontrast mezi drsnou školou Raymonda Chandlera a pohádkou pro děti, který je zostřen volbou loutek. Pro kruté prostředí podsvětí a gangsterů byly záměrně zvoleny plyšové hračky, které svým brutálním chováním vytvářely skutečně absurdní představení. Režie *Ambervillu* se chopil ostravský režisér Radovan Lipus, jenž byl za tento počín oceněn na bienále Skupova Plzeň. Nápaditá inscenace byla mimo jiné doplněna hudbou od kapely BUTY a následně prezentována na českých a slovenských festivalech.¹⁷⁴

Propojení současné problematiky dospívání a loutkového divadla ukázalo, že tato symbióza je pro náctileté publikum včetně starších diváků stravitelná, a proto se Alfa rozhodla v tomto směru pokračovat.¹⁷⁵ Tentokrát ovšem s částečně hostujícím souborem. Na začátku roku 2012 přichází Jakub Vašíček (syn Pavla Vašíčka) jako host s alternativně pojatou světovou klasikou Hamlet. Již název inscenace *Hamleteen* dokládá, pro jakou cílovou skupinu je hra určena. Vybrané kapitoly z díla Wiliama Shakespeara posloužily jako základ pro svižné a osobité ztvárnění komplikovaných mezilidských vztahů očima adolescenta na pozadí původní předlohy.¹⁷⁶ Díky zakomponování moderních trendů a odkazů na světové módní fenomény se soubor stojící za představením dočkal i ocenění na dvacátém devátém

¹⁷³ Archiv Divadla Alfa, karton 2010-2011, *Podrobný rozpis inscenace pirat07 & queenflove* www.meetmeatthecotedazur.cz.pt, nedatováno.

¹⁷⁴ Tamtéž, *Podrobný rozpis inscenace Amberville aneb Drsné město hebkých plyšáků*, nedatováno.

¹⁷⁵ Rozhovor Tomáše PFEJFERA (student Západočeské univerzity v Plzni) s Tomášem Froydou (Ředitel Divadla Alfa v Plzni v letech 2007-2014), dne 26. 3. 2016 v Plzni. Záznam rozhovoru uložen v osobním archivu autora.

¹⁷⁶ Archiv Divadla Alfa, karton 2011-2012, *Podrobný rozpis inscenace Hamleteen*, nedatováno.

loutkářském bienále Skupova Plzeň, odkud si Tomáš Jarkovský s Jakubem Vašíčkem odnesli cenu za text hry. S nimi byl odměněn čestným uznáním i herec Milan Hajn.¹⁷⁷

O dva měsíce později se rozhodlo Divadlo Alfa uvést pohádku z pera Charlese Dickensse *Čarovná rybí kostička*. Tato dramatinizace Ivy Peřinové v režii Tomáše Dvořáka měla však vedle oslovení tentokrát nejmladšího diváka ještě jednu, čistě statistickou, zvláštnost. Pro Divadlo Alfa to byla hra s pořadovým číslem 200!¹⁷⁸

10.3 Svět známý i vzdálený

Jakub Vašíček se po svém úspěchu s *Hamleteenem* rozhodl s Divadlem Alfa opakovaně spolupracovat a to vedlo ke vzniku dalších dvou inscenací. Ovšem tentokrát se již neopíral o vlastní spolupracovníky, nýbrž spolupracoval přímo se souborem Divadla Alfa. V *Hamleteenovi* Jakub Vašíček prokázal schopnost zpracovat atraktivní inscenaci se zaměřením na současný druhý stupeň základní školy (s přesahem do vyšších ročníků). Rok od premiéry *Hamleteena* přichází s inscenací novou, tentokrát orientovanou na současnou mateřskou školu a první třídy základních škol. Hra *Ptej se proč? aneb Svět podle křečka* (původně vytvořená na objednávku loutkového divadla v Mariboru)¹⁷⁹ se tak snaží sesbírat a zakomponovat do hry běžnou rutinu předškoláka představenou ve věrně známém prostředí.¹⁸⁰ Pavel Vašíček uvádí: „Říkává se (a říkávají to především renomovaní tvůrci), že s dětmi lze mluvit o čemkoli. Domníváme se, že hra „Ptej se PROČ?“ tomuto výměru odpovídá. Běžná každodenní prostředí (kuchyně, školka), a stejně tak běžné a každodenní rituály, jež jsou s nimi spojeny (rodinné ráno, spaní po „O“ atp.), jež děti důvěrně znají (koneckonců i křečka, či nějaké obdobné zvířátko najdeme v leckteré rodině), jsou zde organicky propojeny s fantaskní mýtickou vrstvou, z níž se vynořují tajemství, jimž se všechny děti při svém objevování světa snaží přijít na kloub...“¹⁸¹

Alfa s výše uvedenou inscenací zároveň sledovala její dopad na jí vytyčenou věkovou skupinu. V rámci hromadných školních návštěv této hry se následně soubor pouštěl do

¹⁷⁷ ŠPALKOVÁ, Gabriela. Skupova Plzeň rozdávala ceny, bodoval plzeňský Hamleteen, *Dnes*, roč. 23, 22. června 2012, s. 4B.

¹⁷⁸ Archiv Divadla Alfa, karton 2011-2012, *Podrobný rozpis inscenace Čarovná rybí kostička*, nedatováno.

¹⁷⁹ ŠPALKOVÁ, Gabriela. Jak se dělá divadlo, *Dnes*, roč. 24, 2. dubna 2013, s. 4B.

¹⁸⁰ Archiv Divadla Alfa, karton 2013, *Podrobný rozpis inscenace Ptej se proč? aneb Svět podle křečka*, nedatováno.

¹⁸¹ *Digitalizované plnění dramaturgického plánu a uměleckých úkolů v roce 2013*, informace poskytnuté autorovi této práce dramaturgem Pavlem Vašíčkem. Originál textu uložen v archivu autora.

diskuzi nejen s pedagogy, ale i s dětmi, aby se utvrdil ve srozumitelnosti celé hry. Tím byla vymodelována ideální inscenace orientovaná na nejmladšího diváka. Přestože se jednalo o hru, která byla přístupná od čtyř let, její skladba i obsah byly postaveny tak, aby i dospělý doprovod v průběhu jejího trvání našel při hře důvod k pozornosti.¹⁸² Spolupráce Divadla Alfa s plzeňským Muzeem loutek umožnila opakovaně reflektovat tuto skutečnost. Nežřídka se stávalo, že po zhlédnutí inscenace a následné diskuzi v Muzeu loutek byla pedagogická část návštěvníků ještě o stupeň nadšenější než část dětská.

Svět podle křečka byl posléze odměněn cenou za text na libereckém festivalu Mateřinka. Současně s přípravou této hry, která vznikla o dva roky dříve, než měla premiéru na tuzemské scéně, se v Mariboru utvořil česko-slovinský soubor Športniki (sportovci), který během nacvičování *Světu podle křečka* připravil ještě jednu inscenaci *Back to Bullerbyn*. Športiniki, složení z česko-slovinských absolventů katedry alternativního a loutkového divadla DAMU, dokázali se svou inscenací v roce 2011 získat putovní cenu ERIK za nejlepší českou loutkovou inscenaci za uplynulý rok.¹⁸³

V průběhu roku 2013 se do Divadla Alfa vrací také významný český režisér Jan Antonín Pitínský, který se po východoasijském představení *Démonův pramen* vydal pro inspiraci na Indický subkontinent. Inscenace *Princ Bhadra a princezna Vasantaséna aneb Mnich pokrytec neboli Psi ocásek svrchované čistoty*¹⁸⁴ představovala osobité zpracování staroindické povídky a dotahovala rozsah a pestrost repertoáru Divadla Alfa za očekávání u loutkového divadla. Bohužel tentokrát osobité zpracování nedokázalo obsáhnout plnou diváckou škálu. Pavel Vašíček uvádí: „*Obdobně jako v „Démonově prameni“ i v tomto textu je umně smísená poezie, napětí, špetka východní filosofie, a v neposlední řadě i humor (v podobě jakoby mimoděčného nadhledu a jemné ironie v dotyku s klauniádou). Předpokládaný scénický tvar tedy nabízel – především v textové složce - vzácné a sugestivní nahlédnutí do exotické a tajuplné tváře jiné - rovněž podnes fascinující a inspirující - větve asijského divadla. Důležitými inspiračními zdroji byly i gestická abeceda indického divadla a italská „commedia dell’arte“.* Žel nad všemi těmito inspirativními východisky nako-

¹⁸² Rozhovor Tomáše PFEJFERA (student Západočeské univerzity v Plzni) s Tomášem Froydou (Ředitel Divadla Alfa v Plzni v letech 2007-2014), dne 26. 3. 2016 v Plzni. Záznam rozhovoru uložen v osobním archivu autora.

¹⁸³ *Digitalizované plnění dramaturgického plánu a uměleckých úkolů v roce 2013*, informace poskytnuté autorovi této práce dramaturgem Pavlem Vašíčkem. Originál textu uložen v archivu autora.

¹⁸⁴ *Historie divadla* [online]. Divadlo Alfa, [cit. 2016-12-02]. Dostupné z URL: http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/o-divadle/historie-divadla_

nec do jisté míry dominovalo ne zcela citlivé a asi i poněkud povrchní odění do postmoderního hávu (inspirovaného turisty nenavštěvovanými zákoutími dnešních indických měst, s využitím současných běžných předmětů). Problematickou se ukázala především lokace klasického textu do dnešní tělocvičny a mezi hráče basketbalu, oblečené do klubových teplákových souprav SK DILLÍ, což poněkud ztížilo vnímání vcelku průzračného, prostého příběhu i literárně hodnotného textu. Režisérův záměr se tentokrát nesetkal s pochopením ani u části hereckého souboru, byť většina z nich nakonec odvedla velmi dobré, pohybově i hlasově náročné výkony (za všechny jmenujme alespoň Blanku Josephovou-Luňákovou v roli opice Dávákí).¹⁸⁵

Po prvním uvedení byla inscenace upravena (především zkrácena o patnáct minut) a následně uváděna v rámci školních představení, kde se setkala s nečekaným úspěchem. Přesto toto kontroverzní dílo diváky i kritiku rozpoltilo. Ladislava Lederbuchová uvádí: „Pitínského postmoderní plášť může provokovat divácký zájem o výjimečnou poetiku představení, v tom smyslu může nadchnout i iritovat. Dětem ale pravděpodobně bude zakrývat vůni indického koření pachem potu basketbalové šatny“.¹⁸⁶

10.4 Alfa v roli baviče i učitele

Dalším originálním autorem, který se do Divadla Alfa opakovaně vracel a jehož hry se pravidelně setkávaly s mimořádným úspěchem, byl Vít Peřina. V roce 2013 se tak stalo již popáté, když v plzeňském loutkovém divadle představil svou nejnovější inscenaci *Otesánek*.¹⁸⁷ Tu uvedl Peřina nejen do současnosti, ale hlavně se ji rozhodl zasadit do plzeňského prostředí. Takto rozvržená hra měla s plzeňským publikem komunikovat na sto procent, protože vedle aktuálního zařazení udržoval diváckou pozornost lokální rozměr. Tímto způsobem pojatá inscenace, ve které se loutkový *Otesánek* „občerstvil“ například samotným Divadlem Alfa a téměř i fotbalovým klubem Viktoria Plzeň, jehož kapitán, Pavel Horváth, dokonce pro představení nahrál krátký audiovizuální vstup, měla ještě jako vedlejší cíl obeznámit návštěvníky divadla s profesí loutkoherce. *Otesánek* se stal svým následným diváckým i kritickým úspěchem nejúspěšnější inscenací Divadla Alfa pro rok 2013.¹⁸⁸

¹⁸⁵ Digitalizované plnění dramaturgického plánu a uměleckých úkolů v roce 2013, informace poskytnuté autorovi této práce dramaturgem Pavlem Vašíčkem. Originál textu uložen v archivu autora.

¹⁸⁶ Tamtéž.

¹⁸⁷ Archiv Divadla Alfa, karta 2013, *Podrobný rozpis inscenace Otesánek*, nedatováno.

¹⁸⁸ Digitalizované plnění dramaturgického plánu a uměleckých úkolů v roce 2013, informace poskytnuté autorovi této práce dramaturgem Pavlem Vašíčkem. Originál textu uložen v archivu autora.

Taktéž divácky úspěšný *Hamleteen* přivedl autory Jakuba Vašíčka a Tomáše Jarkovského k navázání na předchozí problematiku a inspiroval je k sestavení inscenace se stejným diváckým zaměřením. Dvojice, která se po dvou předchozích inscenacích vložených do rukou režiséra Tomáš Dvořáka rozhodla pracovat s vlastním týmem, zaměřila svou pozornost na dílo zapadající do současné české literatury – *Ostře sledované vlaky*. Hra, nastudovaná ke stému výročí narození Bohumila Hrabala, měla za úkol oslovit především adolescenty s výrazným přihlédnutím k běžným strastem dospívání a zároveň se snažila tuto skupinu uvést do jednoho z nejslavnějších děl české literatury dvacátého století.¹⁸⁹ Terciální úlohu tím pádem plnil i pokus o prolomení současného stavu, ve kterém je česká literatura většinou žáků základních a středních škol přehlížena. S inscenací, která zajišťovala návštěvnost náctiletého publika, oba tvůrci opět prokázali výjimečný talent při zpracování náročného díla pro velmi náročnou diváckou sortu. Dokladem toho je, vedle pozitivních reakcí samotných diváků, i ocenění Jakuba Vašíčka s Tomášem Jarkovským na třicátém ročníku Skupovy Plzně, odkud si dvojice odnesla cenu za převedení Hrabalova díla do loutkohereckého formátu.¹⁹⁰

Program Divadla Alfa byl následně v roce 2014 rozšířen i o inscenace se zaměřením na nižší věkovou hranici a současně s tím se opět soubor dokázal prezentovat s tematikou neotřelou. Vedle vesmírné pohádky *KosmoI*, která dokázala skloubit vědecko-fantastické filmové předlohy, komiks, vizuální efekty a macourkovskou poetiku, přišla Alfa opět s lehce hororově laděnou hrou *O zlém Drndovi*. Tato hra brněnského prozaika Mariana Pally, která lákala do divadla diváky již od čtyř let, se však právě díky hororovému nádechu setkala s poněkud nežádoucími reakcemi ze strany nejmladšího obecenstva. Proto byla laťka přístupnosti zdvižena a zároveň byla tak hra pozvána na následující loutkářský festival Mateřinka. Kromě stálého souboru, který v tomto počínu jednorázově obohatil scénograf Petr Matásek, začínající svou divadelní kariéru v sedmdesátých letech minulého století právě v Divadle Alfa, se objevil v inscenaci i mladý herec Milan Hajn, spolupracující s Alfou od roku 2008.¹⁹¹

¹⁸⁹ Ostře sledované vlaky. *Divadlo Alfa*. [online]. 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z URL: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/repertoar/item/185-ostre-sledovane-vlakly>.

¹⁹⁰ *Digitalizované plnění dramaturgického plánu a uměleckých úkolů v roce 2014*, informace poskytnuté autorovi této práce dramaturgem Pavlem Vašíčkem. Originál textu uložen v archivu autora.

¹⁹¹ Tamtéž.

Poslední premiérou pro rok 2014 se stala inscenace *Pohádky ovčí babičky* v úpravě Pavla Vašíčka, mající svůj původ ve večerníčku z konce šedesátých let.¹⁹² Tato hra autorů Dagmar Spanlangové a Pavla Sýkory se taktéž zaměřuje na diváka již od čtyř let a v současnosti patří k hrám s nejčastější reflexí ze strany návštěvníků divadla. Od své premiéry, od které je hra často navštěvována v rámci hromadných školních zájezdů, hru zhlédlo nespočetné publikum, pravidelně hodnotící představení na půdě Muzea loutek v Plzni. Hra je až na výjimky, často vycházející z touhy nesouhlasit s většinou než ze samotného názoru na představení, hodnocena velice kladně, a to nejen mateřskými školami, ale i pedagogy. První ročníky základních škol, se schopností lépe reflektovat zhlédnuté představení, se většinou zcela shodují na kvalitách díla a často se jejich slovní hodnocení střídá s bouřlivou dramatizací některé z pasáží inscenace. To je dokladem naprosté funkčnosti zvolených prostředků i celkové koncepce díla.

Více jak dvacet let od porážky totality se rozhodlo Divadlo Alfa zaměřit také na předchozí období českého státu, ve kterém sledovalo potlačování demokracie, a snažilo se tak předložit náctiletému publiku skutečnosti, které jsou v posledních letech značně opomíjeny. Inscenace *Spadla klec aneb První případ podporučíka Vitáska* dvojice Jakuba Vašíčka a Tomáše Jarkovského se snažila mladému divákovi přiblížit normalizační situaci prostřednictvím všeobecně oblíbeného žánru – detektivky.¹⁹³ Pro tuto inscenaci byl zvolen klub divadla Alfa a titulní role se opět zhostil mladý herec Milan Hajn. Březnová premiéra v roce 2015¹⁹⁴ pak dokázala, že diváci jsou schopni inscenaci rozumět, čemuž v neposlední řadě pomáhalo i opětovné lokální zařazení. Propojení plzeňského prostředí s téměř jakoukoliv žánrovou mutací se ukázalo již v předchozích letech jako mimořádně vděčné, a proto se autoři rozhodli inscenaci nevynášet za hranice města. V propojení s postupy policejních složek z období před více jak čtyřiceti lety vzniklo pozoruhodné dílo, jež udržovalo vysoký divadelní standard a zároveň plnilo vedlejší didaktickou úlohu. Pavel Vašíček uvádí: „*Fantasknost příběhu, i přes jeho jasné dobové určení, samozřejmě ani zdaleka v úplnosti nepostihuje skutečnou úlohu a praxi tehdejších represivních složek (včetně borské věznice), byť se jí zcela nevyhýbá (zvláště v postavě náčelníka krajské správy SNB, majora Kadaného). V Metodickém listu se navíc snažíme motivovat pedagogy, aby představení využili jako*

¹⁹² Archiv Divadla Alfa, karton 2014, *Podrobný rozpis inscenace Pohádky ovčí babičky*, nedatováno.

¹⁹³ *Digitalizované plnění dramaturgického plánu a uměleckých úkolů v roce 2015*, informace poskytnuté autorovi této práce dramaturgem Pavlem Vašíčkem. Originál textu uložen v archivu autora.

¹⁹⁴ Archiv Divadla Alfa, karton 2015, *Podrobný rozpis inscenace Spadla klec aneb První případ podporučíka Vitáska*, nedatováno.

podnětu k následnému výkladu o temnějších stránkách činnosti SNB (a především StB), než bylo řešení běžných kriminálních deliktů.“¹⁹⁵

¹⁹⁵ Digitalizované plnění dramaturgického plánu a uměleckých úkolů v roce 2015, informace poskytnuté autorovi této práce dramaturgem Pavlem Vašíčkem. Originál textu uložen v archivu autora.

11 Před branami současnosti

Rok 2015 znamenal nejen nový prostor pro řadu neotřelých inscenací, ale dochází rovněž ke změně postu ředitele. Po Tomáši Froydovi (v současnosti působícím v Národním divadle), který byl ředitelem od roku 2007, se do čela dostává Jakub Hora.

11.1 Inspirace groteskou

Tradiční pestrost repertoáru divadla přivedla k výše zmíněnému detektivnímu příběhu inscenaci *CHA CHA CHA aneb CHARlie CHAplin a jiná CHÁska*, která už svým samotným názvem evokovala skutečnost, že se v loutkovém divadle bude vzdávat hold zlatému věku grotesky. Autorská trojice Vítek Peřina, Ivan Nesveda a Tomáš Dvořák, oslněna touto formou němého filmu, zvolila maňáskovou grotesku (vycházející ze slavné inscenace *Tři mušketýři* z roku 2006) s mnoha zajímavými postupy přibližujícími svižnost černobílé komedie modernímu publiku.¹⁹⁶ Ivan Nesveda se vedle několika desítek loutek, které navrhl pro tuto inscenaci, zasloužil i o namalování dlouhého prospektu vytvářejícího iluzi pozadí, před nímž se odehrávají strhující „honičky“ typické pro tento druh němého filmu. Nutno podotknout, že Nesvedou zhotovený prospekt měl pro efektivní odehrání všech příslušných činností několik desítek metrů. Němá groteska, která byla většinou podložena titulky provádějícími diváka situací, se v provedení Divadla Alfa od titulků oprostila a místo nich zapojila do inscenace živého komentátora v podobě hostujícího hudebníka Daniela Čámského, který se v rámci tohoto představení ujal i hudebního doprovodu. Přestože inscenace pravděpodobně nepřekoná mezinárodní slávu *Tři mušketýři*, má velké předpoklady pro festivalové a zahraniční úspěchy.¹⁹⁷

11.2 Současnost a budoucnost – co bude dál?

Mezi inscenace s předpokladem dlouhého zařazení do repertoáru patří rozhodně i hra Ivy Peřinové *Kolíbá se velryba*. Dílko, které autorka napsala již v roce 1988 pro své domovské Naivní divadlo, se udrželo na tamní scéně neuvěřitelných dvacet sedm let, přičemž

¹⁹⁶ CHA CHA CHA aneb CHARlie CHAplin a jiná CHÁska. *Divadlo Alfa*. [online]. 2016 [cit. 2016-02-12]. Dostupné z URL: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/repertoar/item/422-cha-cha-cha-aneb-charlie-chaplin-a-jina-chaska>.

¹⁹⁷ *Digitalizované plnění dramaturgického plánu a uměleckých úkolů v roce 2015*, informace poskytnuté autorovi této práce dramaturgem Pavlem Vašíčkem. Originál textu uložen v archivu autora.

herečka souboru Helena Fantlová odehrála v průběhu těchto necelých tří desítek let, jako jediná, všechna představení bez zastoupení.¹⁹⁸ V roce 1989 se k titulu vyjádřil Jan Císař: „*Ona 'velryba' v titulu je zároveň dramatickou postavou a zároveň dramatickým prostorem, protože vlastní příběh obou pirátů... se odehrává v jejím bříše... Literatura tu takto využívá výsledků, kterých dosáhla scénografie loutkového divadla ve svém úsilí stát se hrajícím komponentem – a tak dává velice silné impulsy k organizaci všech prostředků*“.¹⁹⁹

A právě tuto výjimečnou hru se rozhodla Alfa od roku 2015 začlenit do svého výčtu aktuálních představení. Prostor zároveň dostávají dva noví mladí herci, Josef Jelínek a Peter Vydarený, kterým poskytl herecký prostor Tomáš Dvořák po odcházejícím Milanu Hajnovi.²⁰⁰ Zároveň se Dvořák rozhodl loutkové pojetí inscenace oproti verzi v Naivním divadle změnit, a původní maňásky tak nahradily marionety. Následný úspěch premiéry jen stvrzuje předchozí desítky let trvající zařazení v Naivním divadle. S velkou pravděpodobností tuto hru čekají dlouhá léta i na půdě plzeňského Divadla Alfa.²⁰¹

Současnost - rok 2016 - je pro Divadlo Alfa nejen dalším rokem, ve kterém dostává tento loutkoherecký soubor prostor k seberealizaci. Je to rok, který uzavírá padesátileté působení na domácí scéně. Alfa, která pět desítek let prokazovala své kvality i za hranicí evropského kontinentu, se tak dostává do své další existenční etapy. S premiérou nové inscenace *Pohoršovna* pražské spisovatelky Daniely Fischerové²⁰² se navíc na pódiu Divadla Alfa loučí Pavel Vašíček. Dramaturg, který během své čtyřiatřicetileté působnosti stál u zrodu těch největších inscenací, a dopomohl tak Alfě k věčné slávě na poli profesionálních loutkových divadel, svůj post opouští a přenechává své dramaturgické žezlo dalším generacím. Při svém symbolickém odchodu byl navíc odměněn manekýnem slavného amerického kytaristy Jimiho Hendrixe. Ten má nejen jemu připomínat, ale i přítomnému publiku přiblížit dobu jeho profesních začátků. Ta se totiž shoduje s nejslavnějšími lety právě zmíněného kytaristy. Po odchodu Pavla Vašíčka, který byl vedle své profese dramaturga také pedagogem DAMU a šéfredaktorem časopisu *Loutkář*, se vytváří prostor pro nové

¹⁹⁸ Tamtéž.

¹⁹⁹ Tamtéž.

²⁰⁰ Archiv Divadla Alfa, karton 2015, *Podrobný rozpis inscenace Kolíbá se velryba*, nedatováno.

²⁰¹ *Digitalizované plnění dramaturgického plánu a uměleckých úkolů v roce 2015*, informace poskytnuté autorovi této práce dramaturgem Pavlem Vašíčkem. Originál textu uložen v archivu autora.

²⁰² Archiv Divadla Alfa, karton 2016, *Podrobný rozpis inscenace Pohoršovna*, nedatováno.

osobnosti. Osobnosti, které snad dokáží to, co jejich předchůdce a předchůdci. Tedy provozovat divadlo světové úrovně.

Závěr

Vznik čistě loutkohereckého souboru Alfa provázely, stejně jako jiná divadla, četné existenční problémy, kterým muselo divadlo toužící po pokračování v činnosti houževnatě čelit. Již předchůdce tohoto souboru, kterým bylo Krajské oblastní loutkové divadlo (později Západočeské loutkové divadlo), se potýkal s provozními problémy, v jejichž čele stál především nevhodný prostor k hraní loutkového divadla. Přes všechny tyto potíže, často spojené se stěhováním do jiných měst, se divadlo sloučilo s plzeňským, divadlem malých forem ovlivněným, Divadlem v Alfě.

Tak vznikl multižánrový útvar, který se vedle loutkového divadla zabýval také divadlem černým, pantomimou, jazzem či šansonem. Tento náročný program, navíc v příliš rozlehlém sále pro podobnou činnost, vedl k zániku Divadla v Alfě, ale naopak otevřel dveře novému divadlu – Divadlu dětí. Loutkové Divadlo dětí, jakožto přímý předchůdce loutkového Divadla Alfa, se od šedesátých let ukázalo jako nadstandardně kreativní divadelní soubor čerpající z mnoha netradičních témat. Ta prezentovali nejen skrze hodnotná historická díla, ale také využívali soudobé moderní literatury. Vedle mistrně vybíraných námětů se Divadlo dětí začalo usazovat v popředí loutkářské scény také díky mimořádně schopným hercům a externím spolupracovníkům. Takto vznikl perfektní loutkoherecký základ, který se záhy začal těšit stálé návštěvnosti z řad plzeňských občanů. Úspěchy Divadla dětí navíc tento soubor posunuly i za hranice Česka, tedy do tehdy možných zemí.

V souvislosti s těmito zájezdy započala nová fáze divadla, jehož první zahraniční úspěchy byly pouze nástinem mistrovských děl prezentovaných a oceněných právě světovým publikem. Ovšem nebyl to výsledek, který potká začínající soubory záhy. Trvalo řadu let naplněných ohromnou vytrvalostí a schopností souboru se prosadit, než přišly první domácí i zahraniční ceny. A právě soubor čítající nejen talentované herce, dramaturgy a režiséry, ale také schopné ředitele, vytvořil úrodnou půdu pro domácí i festivalové úspěchy. Stále se vyvíjející útvar dokázal vždy velmi pružně reagovat na stále se obměňující publikum i se všemi jeho strastmi a radostmi, které ve svých hrách úmyslně kombinoval s původními náměty. Tím docílil stavu, ve kterém se mohli dětské diváci naprosto sžít s uváděnou inscenací.

Porevoluční stav navíc umožnil divadlu rozšířit jeho výjezdovou činnost do celé Evropy. Na evropskou loutkářskou scénu se Divadlo dětí, již brzy přejmenované na současné Divadlo Alfa, začalo vracet stále častěji a v toku celoevropské působnosti se několikrát se

zahraničními soubory spojilo, aby vytvořilo zcela originální inscenaci kloubící dvojí pohled na loutkoherecké představení. V nedávné minulosti se Alfa rozhodla rozšířit svůj repertoár i o hry zaměřené na náctileté publikum, čímž se nejen rozrostla základna diváků, ale souboru to umožnilo čerpat i ze širšího okruhu témat. V současnosti se tak na plzeňské loutkářské scéně provozuje profesionální divadlo, které dokáže pokrýt ty nejnáročnější požadavky mladého diváka u nás i v zahraničí.

Náplní mé práce je především zmapovat vývoj tohoto světově proslulého loutkového divadla v souvislosti s pořádanými festivaly věnujícími se tomuto divadelnímu druhu. Má představit nejen skutečnosti ohledně personálního složení divadla, ale také posloužit jako chronologický průvodce těmi stěžejními inscenacemi včetně jejich dopadu na lokální i světovou loutkohereckou scénu.

V tomto ohledu dosáhla má práce svého cíle, protože se mi podařilo získat podstatnou část pramenů dokládající skutečný provoz Divadla Alfa v celé jeho padesátileté působnosti. Zároveň jsem přímo hovořil s mnoha osobnostmi spjatými právě s tímto divadlem, díky kterým bylo možné dát celé práci celistvý charakter. Dosud vydané publikace věnované plzeňskému loutkářství, a tedy i Alfě, se tomuto divadlu věnovaly buď okrajově, nebo byly zaměřené především na hlubší historii divadla. Ucelená a aktualizovaná historie Alfy na internetových stránkách samotného divadla je pak krátkým shrnutím celé působnosti, ovšem pouze pro návštěvníka, který má sice možnost seznámení se s mnoha důležitými okamžiky v rozsahu celého půlstoletí, nicméně ve velmi skromném prostoru.

Uplynulých padesát let je tímto uzavřených, ovšem bylo by možné se věnovat hlouběji některým osobnostem, které nejen působením v Divadle Alfa dokázaly ovlivnit současnou světovou loutkohereckou profesi. Zároveň se Alfě otevírá nové desetiletí, které dává do budoucna prostor pro další zpracování a tím pádem zaktualizování celé práce.

Summary

This work is dedicated to the Alfa Theater, probably the most outstanding cultural organization Pilsen has to offer. After 50 years of its existence, Alfa did not only matured into another milestone but it also still shows its strength and importance in the field of puppet theaters – in the Czech republic and even abroad.

However, the development of this theater was not easy in the beginning. Its existence started as a merger between a puppet theater from Karlovy Vary and a theater of small stages. Therefore, the actors had to play puppet theater but also jazz, chanson or pantomime under one roof, which was not very practical.

Step by step, the puppet theater made itself independent and started its professional puppet career under the name Divadlo dětí (Theater of children). During the next decades, it grew into a company playing classical and also modern pieces for the youngest spectators. Thanks to being able to cooperate with very skilled dramatic advisers, actors and directors, the theater became popular even outside of the city and even the state.

After the Velvet Revolution, the future Alfa Theater had many opportunities to participate in puppet festivals all over the world. The Alfa Theater prospered from these appearances and consequently it became internationally famous.

The most recognized piece of the Alfa Theater is definitely *The Three Musketeers* from 2006 which has so far won 27 national and international prizes.

At this time, Alfa is concentrating on infant and teenage visitors to whom the theater performs many updated classical pieces and furthermore specializes in new themes.

Thanks to all its great ideas and innovative approach, the Alfa Theater is an outstanding puppet theater which draws both from Czech puppeteers' traditions and recent cinematography.

Seznam literatury a pramenů

Archivní prameny

Archiv Divadla Alfa, *podrobné rozpisy inscenací*, Plzeň.

Digitalizované plnění dramaturgického plánu a uměleckých úkolů v roce 2013-2015, informace poskytnuté autorovi této práce dramaturgem Pavlem Vašíčkem. Originál textu uložen v archivu autora.

Literatura

BEZDĚK, Zdeněk. *Československá loutková divadla 1949-1969*. 1. vyd. Praha: Divadelní ústav, 1973.[kapitola] *Divadlo dětí v Plzni*.

ČESAL, Miroslav. *Kapitoly z historie českého loutkového divadla*. Díl 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984. 93 s.

Česká divadla: encyklopedie divadelních souborů. Vyd. 1. Praha: Divadelní ústav, 2000. 615 s. ISBN 80-7008-107-4.

Divadlo Alfa: 1966 – 1994. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1994, nestránkováno.

Divadlo Alfa: 1995-1996. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1996, nestránkováno.

Divadlo Alfa: 1996-1998. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1998, nestránkováno.

Divadlo Alfa: 1998-2000. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 2000, nestránkováno.

Divadlo Alfa: 2000-2002. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 2002, nestránkováno.

Divadlo Alfa: 2002-2004. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 2004, nestránkováno.

Divadlo Alfa: 2004-2006. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 2004, nestránkováno.

MALÍK, Jan. *Národní umělec Josef Skupa: listy z kroniky českého loutkářství*. Vyd. 1. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1962. 144 s. Knižnice národních umělců československých.

MILOTOVÁ, Radka. *Loutky v Plzni*. Plzeň, 2014. 94 s. Diplomová práce na Filozofické fakultě Západočeské univerzity na katedře filozofie. Vedoucí diplomové práce Jitka Bílková.

MÜLLER, Jan a PRAJZLER, Petr. *Divadlo v Alfě 1960-1966, aneb, Nenaplněný sen o "plzeňském Semaforu"*. 1. vydání. Plzeň: Ing. Petr Mikota, 2015. 128 stran. ISBN 978-80-87170-39-7.

VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*. Vyd. 1. Plzeň: Divadlo Alfa, 2000. 136 s.

VAŠÍČEK, Pavel. *Předmět našich tužeb*, nedatováno, archiv autora.

VAŠÍČEK, Pavel a FORMANOVÁ, Markéta. *Příběh plzeňského loutkářství*. 1. vyd. v Plzni: Západočeské muzeum, 2012. 33 s. ISBN 978-80-7247-087-7.

Seriálové publikace

Československý loutkář. Praha: Panorama, 1951-1992. ISSN 0323-1178.

Loutkář: měsíčník pro loutkářství. Praha: Divadelní ústav, 1993- . ISSN 1211-4065.

Mladá fronta Dnes. Plzeňské vydání. Praha: MaFra, 2000- .

Plzeňský deník: Nezávislý regionální list. Plzeň: Vltava, 1992- . ISSN 1210-5139.

Pravda: Západočeský regionální deník. Plzeň: Tiskařské a nakladatelské družstvo Pravda v Plzni, 1921-1991. ISSN 1803-1633.

Radniční Listy města Plzně. Plzeň: MASTER ART, 1996-.

Internetové zdroje

Ceny Alfréda Radoka. *Ceny Radoka*. [online]. 2014 [cit. 2016-03-09]. Dostupné z URL: <http://www.cenyradoka.cz/ceny-alfreda-radoka-p9.html>.

Historie divadla [online]. Divadlo Alfa, [cit. 2016-12-02]. Dostupné z URL: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/o-divadle/historie-divadla>.

Hravá proměna dětského Divadla Alfa. *Fasáda roku*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-08]. Dostupné z URL: <http://www.fasadaroku.cz/cz/hrava-promena-detskeho-divadla-alfa>.

CHA CHA CHA aneb CHARlie CHApLin a jiná CHÁska. *Divadlo Alfa*. [online]. 2016 [cit. 2016-02-12]. Dostupné z URL: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/repertoar/item/422-cha-cha-cha-aneb-charlie-chaplin-a-jina-chaska>.

Jana Budařová. Kritika. *Divadelní noviny*. [online]. 2008 [cit. 2016-04-01]. Dostupné z URL: <http://host.divadlo.cz/noviny/clanek.asp?id=17123>.

Karel Makonj. *Divadelní fakulta Akademie múzických umění v Praze*. [online]. 2016 [cit. 2016-02-09]. Dostupné z URL: <https://www.damu.cz/cs/katedry/katedra-alternativniho-a-loutkoveho-divadla/pedagogove/prof-karel-makonj>.

Marie Reslová. *Hospodářské noviny*. [online]. Dostupné z URL: <http://art.ihned.cz/divadlo/c1-39660590-james-blond-agent-007-ma-v-divadle-alfa-ostre-rezane-rysy-je-dreveny> [2016-03-01].

Ostře sledované vlaky. *Divadlo Alfa*. [online]. 2016 [cit. 2016-02-11]. Dostupné z URL: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/repertoar/item/185-ostre-sledovane-vlakly>.

Partners PLATFORM 11+ [online]. Platform 11+, [cit. 2016-22-02]. Dostupné z URL: <http://www.platform11plus.eu/partners>.

Repertoár. *Divadlo Alfa*. [online]. 2016 [cit. 2016-03-10]. Dostupné z URL: <http://www.divadloalfa.cz/index.php/cz/repertoar/item/88-tri-musketyri>.

Zprávy. *Region Plzeň*. [online]. 2008 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z URL: <http://www.regionplzen.cz/zpravodajstvi/divadlo-alfa-privezlo-ze-zahrebu-cenu-za-inscenaci-kasperek-a-indiani>.

Seznam příloh:

Příloha č. 1 – Biogramy.

Příloha č. 2 – Seznam inscenací, zdroj: Archiv Divadla Alfa.

Příloha č. 3 – Spolkový dům před rekonstrukcí, zdroj: osobní archiv architekta Jana Tomana.

Příloha č. 4 - Spolkový dům po rekonstrukci, zdroj: osobní archiv architekta Jana Tomana.

Příloha č. 5 - Spolkový dům po instalaci nového pláště, zdroj: osobní archiv architekta Jana Tomana.

Příloha č. 6 – Otevření nového divadla (12. 5. 1992), zdroj: *Divadlo Alfa: 1966 – 1994*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1994, obrazová příloha.

Příloha č. 7 – Soubor v letech 1995-1996, zdroj: *Divadlo Alfa: 1995-1996*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1996, nestránkováno.

Příloha č. 8 - Soubor v letech 1998-2000, zdroj: *Divadlo Alfa: 1998-2000*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1996, nestránkováno.

Příloha č. 9 - Soubor v letech 2000-2002, zdroj: *Divadlo Alfa: 2000-2002*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1996, nestránkováno.

Příloha č. 10 - Soubor v letech 2002-2004, zdroj: *Divadlo Alfa: 2002-2004*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1996, nestránkováno.

Příloha č. 11 - Soubor v letech 2004-2006, zdroj: *Divadlo Alfa: 2000-2002*. [red. Pavel Vašíček]. Plzeň: Divadlo dětí Alfa, 1996, nestránkováno.

Příloha č. 12 – Upoutávka na představení Musím zpívat jazz z roku 1964, zdroj: MÜLLER, Jan a PRAJZLER, Petr. *Divadlo v Alfě 1960-1966, aneb, Nenaplněný sen o "plzeňském Semaforu"*. s. 74.

Příloha č. 13 – Fotografie ze hry Tři veteráni, zdroj: VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*, Obrazová příloha.

Příloha č. 14 – Fotografie ze hry Labyrint světa aneb Do učení, zdroj: VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*, Obrazová příloha.

Příloha č. 15 - Fotografie ze hry Jan Žižka u hradu Rabí, zdroj: VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*, Obrazová příloha.

Příloha č. 16 - Fotografie ze hry Jan Žižka u hradu Rabí, zdroj: VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*, Obrazová příloha.

Příloha č. 17 – Fotografie ze hry Ze starých letopisů, zdroj: VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*, Obrazová příloha.

- Příloha č. 18** - Fotografie ze hry Epochální výlet pana Broučka do XV. Století, zdroj:
- Příloha č. 19** - Fotografie ze hry Mauglí, zdroj: VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*, Obrazová příloha.
- Příloha č. 20** - Fotografie ze hry Vyšla hvězda nad Betlémem, zdroj: VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*, Obrazová příloha.
- Příloha č. 21** - Fotografie ze hry Zlatovláska, zdroj: VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*, Obrazová příloha.
- Příloha č. 22** - Fotografie ze hry Náčelník Večerní vánek aneb Hody divých mužů, zdroj: VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*, Obrazová příloha.
- Příloha č. 23** - Fotografie ze hry Don Šajn, zdroj: VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*, Obrazová příloha.
- Příloha č. 24** - Fotografie ze hry Tři mušketýři, zdroj: VAŠÍČEK, Pavel; MALÍKOVÁ, Nina. *Plzeňské loutkářství: historie a současnost*, Obrazová příloha.
- Příloha č. 25** – Program ke hře Krvavé koleno a jiné pohádky pro zlobivé, zdroj: osobní archiv Jaroslavy Froydové.
- Příloha č. 26** – Program ke hře James Blond, zdroj: osobní archiv Jaroslavy Froydové.
- Příloha č. 27** – Program ke hře Démonův pramen, zdroj: osobní archiv Jaroslavy Froydové.
- Příloha č. 28** – Program ke hře Otesánek, zdroj: osobní archiv Jaroslavy Froydové.

Příloha č. 1

1) Matěj Kopecký (1775 – 1847)

Matěj Kopecký byl legendárním českým lidovým loutkářem a vlastencem pocházejícím z Libčan u Hradce Králové. Traduje se, že se sám dokonce narodil v komediantském voze. Na jeho činnost o století déle navázaly osobnosti jako Jiří Trnka. V současnosti je rodina Kopeckých stále aktivní. Nejvýznamnější osobností z celého rodu je Rostislav Novák, který je principálem Cirku La Putyka a zároveň představitelem osmé generace této loutkářské rodiny.

2) Karel Novák (1862 - 1940)

Karel Novák se stal kočovným loutkohercem již ve čtrnácti letech. Přidal se ke kočovnému divadlu Jana Nepomuka Laš'ovky, po kterém i celou řadu loutek zdědil. Svou divadelní činnost provozoval na vysoké jazykové úrovni a společně s Josefem Skupou vedli několik let Loutkové divadlo Feriálních osad. Po rozpadu LDFO se věnoval až do smrti vlastnímu divadlu, které po něm do roku 1966 provozovali jeho spolupracovníci.

3) Josef Skupa (1892 - 1957)

Strakonický rodák, všeuměl a duchovní otec Spejbla a Hurvínka – Josef Skupa – započal svou kariéru jako profesor kreslení na Druhé reálné škole v Plzni, přestože byl již za svého studia označen za netalentovaného kreslíře, který se měl raději stát ševcem. Josef Skupa zůstane v Plzni navždy spojen s dvojicí Spejbla a Hurvínka, kterým vdechla dřevěný život řezbářská rodina Nosků. Díky Skupově snaze a odhodlání je tato vyřezávaná dvojice dnes známá téměř po celém světě.

4) Bedřich Svatoň (1922)

Bedřich Svatoň se narodil ve Dvoře Králové a po studiích na gymnáziu a obchodní akademii byl od roku 1942 totálně nasazen v Německu. Po válce pracoval v mnoha kulturních funkcích. Na začátku padesátých let působil jako dramaturg, později jako ředitel Západočeského loutkového divadla v Karlových Varech, jehož část posléze přesunul do Plzně. Pod jeho vedením se Západočeské loutkové divadlo dočkalo nejen ohromného věhlasu, ale dostalo se až do popředí české profesionální loutkové scény.

5) Josef Koenigsmark (1916 - 1993)

Plzeňský rodák Josef Koenigsmark vystudoval v Plzni reálné gymnázium a poté studoval Právnickou fakultu na UK, avšak titul JUDr. získal až po válce, jelikož byl rok vězněn za ilegální činnost. Od roku 1960 byl tři roky uměleckým vedoucím Divadla Alfa a posléze svou působnost přesunul do pražského Armádního uměleckého sboru Víta Nejedlého. Na konci šedesátých let se vrací do Plzně, kde zaujímá místo šéfredaktora v Západočeském nakladatelství. Zde zůstává až do normalizace, kdy je nucen odejít.

6) Jiří Středa (1932 – 2010)

Režisér, dramaturg, loutkoherce a pedagog Jiří Středa se narodil v Praze a po absolvování reálného gymnázia a Vyšší školy uměleckého průmyslu se stal jedním z prvních absolventů nové katedry loutkářství na DAMU. Před nastoupením do Divadla dětí působil v divadlech v Ostravě, Teplicích, Liberci a Hradci Králové. Jiří Středa se

v loutkových divadlech zasloužil především o propojení loutkových představení a hudby s filmem. Zároveň vedle loutek stavěl i živé herce jako jejich rovnocenné partnery. Se jménem Jiřího Středy jsou spjaty velmi úspěšné inscenace v Divadle dětí z první poloviny 70. let. Poté Středa přesunul svou působnost do Divadla Spejbla a Hurvínka a následně do mosteckého Divadla Rozmanitost. Vedle divadelní činnosti se věnoval i dráze pedagogické. Středa vyučoval dramaturgii a režii na loutkářské katedře DAMU a Vyšší odborné herecké škole v Praze.

7) Karel Brožek (1932 - 2014)

Rodák z Olomouce, Karel Brožek, se narodil roku 1932 a za svůj téměř osmdesátiletý život působil jako ředitel, režisér či herec v mnoha předních českých a zahraničních divadlech. Absolvent DAMU Karel Brožek byl jedním ze zakladatelů Semaforu, režisérem Laterny Magiky v Praze, ale plzeňští diváci si ho nejlépe pamatovali jako významného ředitele Divadla dětí, ve kterém spolupracoval na počátku 70. let s Ladislavem Dvořákem a Jiřím Středou. Vedle celoživotní činnosti na poli českého a zahraničního divadla byl Brožek i filmovým hercem.

8) Miroslav Pokorný (1934 – 2012)

Miroslav Pokorný se narodil v Českých Budějovicích a svou kariéru započal v šestnácti letech v Jihočeském loutkovém divadle. Po této zkušenosti odchází do Divadla dětí, kde se dlouhodobě uplatnil jako herec a hudební skladatel. Tato skromná, ale mimořádně talentovaná osobnost se po revoluci stala dokonce ředitelem výše zmíněného divadla (později pod názvem Divadlo Alfa). Po odchodu z funkce Pokorný uzavírá svou profesní činnost.

9) Petr Matásek (1940)

Petr Matásek je současným českým scénografem a pedagogem na katedře alternativního a loutkového divadla DAMU. Narodil se v Praze a po studiích na pražské uměleckopřemyslové škole a loutkářské katedře DAMU se stal v letech 1968 – 1974 scénografem Divadla Alfa. Scénografii se posléze věnuje dvacet pět let v Divadle DRAK, odkud odchází na pedagogickou dráhu. V současnosti je profesorem loutkové scénografie a své letité zkušenosti předává i na svých zahraničních workshopech.

10) Alois Tománek (1942 – 2011)

Loutkář a scénograf Alois Tománek se narodil v městě loutkám zasvěceném – Chrudimi – odkud odešel studovat na katedru loutkářství DAMU. Po zkušenostech v ostravském Divadle loutek a kladenském Středočeském loutkovém divadle vstoupil do plzeňského Divadla dětí, kde působil od poloviny sedmdesátých do poloviny osmdesátých let jako ředitel. Vedle této funkce se zasloužil o úspěch Divadla dětí i jako scénograf a autor her. Svou divadelní činnost později rozšířil i o činnost pedagogickou, když začal napřed externě a později interně působit na loutkářské katedře DAMU.

11) Josef Krofta (1943 – 2015)

Profesor Krofta byl jedním z nejvýznamějších divadelních umělců druhé poloviny dvacátého století. Narodil se v Uherském Hradišti a od roku 1961 studoval na divadelní fakultě AMU v Praze. Na začátku sedmdesátých let přijal nabídku hradeckého Divadla DRAK a významně se podílel na jeho světovém úspěchu. Vedle divadla DRAK ovšem spolupracoval i s mnoha českými a zahraničními soubory. Po listopadu 1989 se zaslou-

žil o rozkvět loutkářské katedry DAMU, do jejíž čela se roku 1990 postavil. Zde svým působením ovlivnil další generace úspěšných uměleckých osobností.

12) Karel Makonj (1947)

Současný český pedagog a divadelník Karel Makonj se narodil v Praze a stejně jako řada jeho profesních kolegů studoval na loutkářské katedře DAMU. Makonj prošel pestrou škálou tuzemských loutkových divadel (Naivní divadlo, Divadlo Spejbla a Hurvínka ...) a posléze se na krátkou ale významnou dobu usadil v plzeňském Divadle dětí. Poté divadelní činnost na několik let opouští a do Divadla dětí se vrací až na konci 80. let. Po spolupráci s Divadlem dětí odchází na místo ředitele pražského divadla Minor. V současnosti je pedagogem na katedře alternativního a loutkového divadla DAMU.

13) Pavel Vašíček (1947)

Dramaturg s nejdelším působením v Divadle Alfa je rozhodně Pavel Vašíček. Ten se narodil v Brně a již od svých sedmi let se věnoval divadlu. Vašíček studoval na konzervatoři v Brně a poté na loutkářské katedře DAMU. Od konce šedesátých let se stal režisérem a dramaturgem Krajské loutkové scény Radost. Mezitím působil také jako režisér Československého rozhlasu v Brně. Od roku 1982 je, s krátkou pauzou, dramaturgem Divadla dětí – Divadla Alfa v Plzni. Pavel Vašíček se mimo jiné věnoval i pedagogické činnosti a v devadesátých letech pracoval jako redaktor časopisu Loutkář.

14) Blanka Josephová-Luňáková (1955)

Pražská rodačka Blanka Josephová-Luňáková je současnou herečkou, autorkou her, pedagožkou a držitelkou prestižní Ceny Thálie. Po studiu loutkoherectví na DAMU se stala členkou Divadla dětí – Divadla Alfa, se kterým je spjata dodnes. V současnosti se věnuje nejen divadlu, ale také vyučování herectví či arteterapii.

15) Tomáš Dvořák (1956)

Loutkoherec a režisér Tomáš Dvořák vystudoval Střední průmyslovou školu kamenickou v Hořicích a poté loutkoherectví na loutkářské katedře DAMU. Již od posledního ročníku svého studia na DAMU se zapojil do činnosti Divadla dětí, ve kterém, s výjimkou jednoho roku působení v libereckém Naivním divadle, zůstal dodnes. Tomáš Dvořák je tak jedním z kmenových tvůrců současné Alfy, který se v průběhu let zasadil o celou řadu mimořádně úspěšných inscenací.

16) Ivan Nesveda (1959)

Ivan Nesveda se narodil v Chebu a při svých studiích na Střední uměleckoprůmyslové škole v Praze se začal zajímat o výrobu loutek. To ho přivedlo do plzeňského Divadla dětí, kde pracoval dva roky jako technolog. Poté se rozhodl studovat scénografii na DAMU, přičemž zahájil spolupráci s hradeckým divadlem DRÁK. Po krátkém působení u animovaného filmu se vrací do Divadla dětí – Divadla Alfa – kde pracuje dodnes. Současně s divadelní dráhou se věnuje i pedagogické činnosti.

17) Tomáš Froyda (1971)

Tomáš Froyda se narodil v Plzni a narozdíl od většiny svých kolegů z Divadla Alfa nestudoval na DAMU, ale na Pedagogické fakultě v Plzni. V devadesátých letech se zapojil do souboru Alfy jako herec, který stál u zrodu řady oceňovaných titulů. Svou působnost v tomto divadle nakonec přesunul z pozice herce na pozici ředitele, a díky němu se tak Alfa otevřela nejen širšímu okruhu diváků na domácí scéně, ale také

v zahraničí. Tomáš Froyda byl prozatím předposledním ředitelem Divadla Alfa a po svém odchodu pracoval jako producent festivalu Divadlo. Poté odešel z Plzně do Českého Krumlova, kde byl šéfem Otáčivého hlediště, a v současnosti působí jako zaměstnanec Národního divadla v Praze.

Příloha č. 2

DIVADLO DĚTÍ – ALFA PLZEŇ - Moskevská (Americká) 17, Plzeň

1966 / 1967

- 1) **BLEDEĚMODRÝ PETR** premiéra: 8. 9. 1966
- 2) **POHÁDKA Z KOLOTOČE** premiéra: 15. 11. 1966
- 3) **POHÁDKY KARLA ČAPKA** premiéra: 14. 2. 1967
- 4) **VAJÍČKO V KOČÁRKU** premiéra: 24. 4. 1967
- 5) **MÍČEK FLÍČEK** premiéra: 26. 6. 1967

1967 / 1968

- 6) **PUTOVÁNÍ ZA ROLNÍČKOU** premiéra: 27. 9. 1967
- 7) **ZVĚDAVÉ SLŮNĚ** premiéra: 19. 1. 1968
- 8) **PODIVNÉ PŘÍHODY PANA PIMPIPÁNA** premiéra: 31. 3. 1968

1968 / 1969

- 9) **ZLATÁ RYBKA první uvedení** - premiéra: 26. 9. 1968
- 10) **POHÁDKY PANA POHÁDKY** premiéra: 11. 12. 1968
- 11) **STARONOVÁ POHÁDKA** premiéra: 16. 2. 1969
- 12) **JAK SE DĚLÁ CIRKUS** premiéra: 30. 4. 1969

1969 / 1970

- 13) **ZVÍŘÁTKA A LOUPEŽNÍCI** premiéra: 15. 10. 1969
- 14) **TŘI VETERÁNI první uvedení** - premiéra: 14. 12. 1969
- 15) **PRASÁTKA SE VLKA NEBOJÍ** premiéra: 15. 2. 1970
- 16) **KOCOUR V BOTÁCH první uvedení** - premiéra: 15. 4. 1970

1970 / 1971

- 17) **LABYRINT SVĚTA aneb DO UČENÍ** premiéra: 18. 11. 1970
- 18) **KUBULA A KUBA KUBIKULA** premiéra: 31. 1. 1971
- 19) **NEPOSLUŠNÁ KŮZLÁTKA** premiéra: 20. 5. 1971

1971 / 1972

- 20) **KAŠPÁRKOVA VĚDECKÁ EXPEDICE (M.O.M.)** premiéra: 14. 9. 1971
- 21) **MISTR ŤUPÍNEK** premiéra: 17. 11. 1971
- 22) **VÁNOČNÍ HALELUJÁDA** premiéra: 1. 12. 1971
- 23) **S.O.S.** premiéra: 21. 3. 1972
- 24) **Tragická komedie též komická tragédie PUNCH A JUDY** premiéra: 1. 6. 1972

1972 / 1973

- 25) **ZLATOVLÁSKA Z CHLUMCE** premiéra: 28. 9. 1972
- 26) **IVÁNUŠKA A SOKOL, SIVÝ** premiéra: 3. 11. 1972
- 27) **ZÁHADA DOMU KÁČÁTEK** premiéra: 19. 1. 1973
- 28) **SLUHA A TŘI MUŠKETÝŘI** premiéra: 4. 5. 1973
- 29) **O PEJSKOVI A KOČIČCE** premiéra: 1. 6. 1973

1973 / 1974

- 30) **KRÁSKA A ZVÍŘE** premiéra: 21. 9. 1973
- 31) **II. VÁNOČNÍ HALELUJÁDA** premiéra: 1. 12. 1973
- 32) **DOBRODRUŽSTVÍ TUČŇÁKA PIK-POKA aneb Jak zpívají slavíci** premiéra: 14. 12. 1973
- 33) **ČERTOVSká KÁČA** premiéra: 24. 2. 1974
- 34) **JAN ŽIŽKA U HRADU RÁBÍ** premiéra: 6. 6. 1974

1974 / 1975

- 35) **LEV DŘEVOSLAV** premiéra: 24. 9. 1974
- 36) **POHÁDKY MATIČKY RUSI** premiéra: 11. 10. 1974
- 36 a) **ZVÍŘÁTKA A LOUPEŽNÍCI** obnovená premiéra inscenace z r. 1969: 1. 12. 1974
- 37) **ZKOUŠKY LIŠKY BYSTROUŠKY (Jak ji chytli - Jak jim zdrhla – Jaká byla svatba)** premiéra: 10. 1. 1975
- 38) **POHÁDKA PRO PANA ANDERSENA** premiéra: 23. 2. 1975
- 39) **GULIVER V MAŇÁSKOVĚ** premiéra: 20. 6. 1975
- 40) **BÍLÁ POHÁDKA** premiéra: 11. 7. 1975

1975 / 1976

- 41) **PAN JOHANES** premiéra: 27. 10. 1975
- 41 a) **ZLATOVLÁSKA Z CHLUMCE** obnovená premiéra inscenace z roku 1972: 14. 12. 1975
- 42) **ZE STARÝCH LETOPISŮ první uvedení** - premiéra: 13. 2. 1976
- 43) **ANIČKA SKŘÍTEK A SLAMĚNÝ HUBERT** premiéra: 9. 4. 1976

1976 / 1977

- 44) **ZAHRAJTE SI S NÁMI** premiéra: 18. 9. 1976
- 45) **POPELKA** premiéra: 29. 10. 1976
- 46) **PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA** premiéra: 3. 12. 1976
- 47) **TŘI PŘÁNÍ** premiéra: 25. 2. 1977
- 48) **POHÁDKA Z ERBU první uvedení** - premiéra: 15. 4. 1977

1977 / 1978

- 49) **POSTŮJ, KONÍČKU – KAM BĚŽÍŠ?!** premiéra: 16. 9. 1977
- 50) **KAŠTANKA** premiéra: 18. 11. 1977
- 51) **SVĚT PATŘÍ NÁM** premiéra: 18. 11. 1977
- 52) **SRDCE DIVADLA, SRDCE KINA** premiéra: 18. 11. 1977
- 53) **FERDA MRAVENEK** premiéra: 20. 3. 1978
- 54) **KAT první uvedení** – premiéra: 25. 5. 1978

1978 / 1979

- 55) **IVAN CAREVIČ, ŠEDÝ VLK A TI DRUZÍ...** premiéra: 22. 9. 1978
- 56) **KŘEMÍLEK A VOCHOMŮRKA** premiéra: 18. 10. 1978
- 57) **NA OBZORU PLACHTA BÍLÁ** premiéra: 17. 1. 1979
- 58) **STVOŘENÍ SLUNCE** premiéra: 29. 3. 1979
- 59) **Z POVĚSTÍ HAVRANA KARLŠTEJNSKÉHO** premiéra: ???

1979 / 1980

- 60) **COPPÉLIA** premiéra: 20. 9. 1979

61) **POHÁDKY O KAŠPÁRKOVI (Kašpárek jako detektiv + Kašpárek a jeho koníček)** premiéra: 6.12.1979

62) **KNOFLÍK PRO ŠTĚSTÍ** premiéra: 3. 3. 1980

1980 / 1981

63) **MEDVÍDEK PŮ** premiéra: 22. 9. 1980

64) **OSTROV POKLADŮ** premiéra: 1.10. 1980

65) **JÍZDENKY DO SNŮ** premiéra: 30. 1. 1981

66) **EPOCHÁLNÍ VÝLET PANA BROUČKA DO XV. STOLETÍ** premiéra: 13. 2. 1981

67) **URAL – BOHATÝR** premiéra: 29.5.1981

1981 / 1982

68) **O HADROVÉM KLAUNOVI A PAPIROVÉ LODIČCE aneb CO HRAČKY VYPRÁVĚLY** premiéra: 1.10. 1981

69) **HRA NA GULIVERA** premiéra: 15. 12. 1981

70) **MALÁ ČARODĚJNICE** premiéra: 29. 3. 1982

1982 / 1983

71) **TLUSTÝ PRADĚDEČEK aneb DOBŘE TO DOPADLO** premiéra: 20. 9. 1982

72) **BALADA Z HADRŮ** premiéra: 10. 2. 1983

73) **O MAŠINKÁCH, o panu Blahošovi a taky o nešťastném inženýru Zababovi** premiéra: 3. 5. 1983

74) **POKLAD BABY MRAČENICE** premiéra: 25. 5. 1983

1983 / 1984

75) **O KRASOJEZDKYNI LEONTÝNĚ A KLAUNU DODOVI** premiéra: 30. 9. 1983

76) **KOMEDIE O FRANTIŠCE, DCEŘI KRÁLE ANGLICKÉHO, TÉŽ O HONZÍČKOVI, SYNU KUPCE LONDÝNSKÉHO** premiéra: 9. 12. 1983

77) **LÁSKY HRA OSUDNÁ** premiéra: 15. 3. 1984

78) **KOUZELNÁ DVÍŘKA** premiéra: 8. 6. 1984

79) **PODIVNÉ ODPOLEDNE DOKTORA ZVONKA BURKEHO** premiéra:
11. 6. 1984

1984 / 1985

- 80) **LIMONÁDOVÝ JOE** premiéra: 8. 10. 1984
81) **GENERÁLSKÁ OPERKA** premiéra: 7.12. 1984
82) **STROUHA aneb O SKŘÍTKOVI S DLOUHÝM NOSEM** premiéra: 8. 2. 1985
83) **BRANKA ZAMČENÁ NA KNOFLÍK** premiéra: 19. 4. 1985

1985 / 1986

- 84) **PLÁŠŤ** premiéra: 20. 9. 1985
85) **MY SE VLKA NEBOJÍME** premiéra: 5. 11. 1985
86) **TŘI POHÁDKY JANA WERICHA (Hrášková princezna, Královna Koloběžka První, O rybáři a jeho ženě)** premiéra 24. 2. 1986
87) **JEDENÁCT SEZÓN (scénické pásmo)** premiéra: 13. 3. 1986

1986 / 1987

- 88) **MAUGLÍ** premiéra: 26. 9. 1986
89) **DŮM U PĚTISET BÁSNÍKŮ** premiéra: 7. 11. 1986
90) **PRINCEZNA S OZVĚNOU** premiéra: 20 2. 1987
91) **TYGRÍK** premiéra: 17. 4. 1987
92) **TRAGÉDIE TRAGÉDIÍ aneb ŽIVOT A SMRT PALEČKA VELIKÉHO**
premiéra:19. 6. 1987

1987 / 1988

- 93) **SNĚHOVÁ KRÁLOVNA** premiéra: 13. 11. 1987
94) **OBERON** premiéra: 22. 1. 1988
95) **CO KDYBY...** premiéra: 28. 1. 1988
96) **KYTICE** premiéra:18. 3. 1988
97) **GIŇOLOVA SVATBA** premiéra: 3. 6. 1988

1988 / 1989

98) **TRÁPENÍ S LEGRACÍ** premiéra: 30. 9. 1988

99) **PRINC A CHUŽAS** premiéra: 29. 11. 1988

100) **KRÁL LLYR** premiéra: 10. 3. 1989

101) **KRÁSA NEVÍDANÁ** premiéra: 6. 5. 1989

1989 / 1990

102) **HRANÍ O PEJSKOVI A KOČIČCE** premiéra: 22. 9. 1989

103) **ROBUR, PÁN SVĚTA** premiéra: 23. 1. 1990

104) **O TŘECH KRÁSÁCH SVĚTA** premiéra: 18. 4. 1990

104 a) **JAN ŽIŽKA U HRADU RÁBÍ** obnovená premiéra inscenace z r. 1974: 4. 6. 1990

1990 / 1991

105) **ČERNOBÍLÝ SVĚT neboli Svět dvou lidských a ostatních krásných barev** premiéra: 3. 10. 1990

106) **STAČÍ NÁPAD A BUDEME ŠŤASTNI** premiéra: 8. 11. 1990

107) **VYŠLA HVĚZDA NAD BETLÉMEM** premiéra: 7. 12. 1990

108) **HALÓ, JACÍČKU** premiéra: 14. 1. 1991

109) **MILENCI Z BEDNY** premiéra: 12. 3. 1991

110) **SEDMERO HAVRANŮ** premiéra: 12. 4. 1991

111) **POHÁDKA Z KUFRU aneb KOMEDIE ZA TŘI FACKY** premiéra: 11. 6. 1991

1991 / 1992

112) **POSVÍCENÍ V HUDLICÍCH A V PRAZE** premiéra: 4. 10. 1991

113) **BROUČCI** premiéra: 5. 12. 1991

114) **O STATEČNÉ PRINCEZNĚ MÁNĚ** premiéra: 21. 2. 1992

115) **DVA ŽABÁCI – KABRŇÁCI** premiéra: 22. 5. 1992

DIVADLO ALFA - Rokycanská 7, Plzeň

(slavnostní otevření nové budovy 12. 5. 1992)

1992 / 1993

116) **SRDCE NA DLANI** premiéra: 5.10. 1992

116 a) **KYTICE** obnovená premiéra: 20. 11. 1992

117) **TATÍNKU, TA SE TI POVEDLA aneb Tři večery u Šímů** premiéra: 9. 3. 1993

118) **ZLATOVLÁSKA** premiéra: 17. 5. 1993

1993 / 1994

119) **JAK DĚLÁ SLUNCE DUHU** premiéra: 4.10.1993

120) **TRAGIKOMEDIE O DONU KRYŠTOFOUSOVI A PANINCE ROSITĚ** premiéra: 1. 2. 1994

121) **PRINCEZNA NA HRÁŠKU** premiéra: 28. 2. 1994

122) **KOČIČINY** premiéra: 18. 4. 1994

123) **BARON...PRÁŠIL?** premiéra: 13. 4. 1994

1994 / 1995

124) **PRSTÝNEK** premiéra: 7. 10. 1994

125) **POPELKA** premiéra: 2. 12. 1994

126) **STENY PLZEŇSKÉ MUČÍRNY aneb OBUTÝ PES a jiné poklesky** premiéra: 13. 3. 1995

126 a) **POHÁDKA Z KUFRU aneb KOMEDIE** obnovená premiéra: 19. 5. 1995

126 b) **DVA ŽABACI KABRŇÁCI** obnovená premiéra: 21. 6. 1995

1995 / 1996

127) **O DEVÍTI MĚSÍČKACH** premiéra: 15. 9. 1995

128) **KDYŽ SE ČERTI ROJILI (O Stohláskovi a housličkách, Čertova tchyně, Princezna Amálie)** premiéra: 13. 10. 1995

129) **AŽ OPADÁ LISTÍ Z DUBU** premiéra: 1. 12. 1995

130) **PŮDA PLNÁ POHÁDEK (Pohádka o drakovi, Rybářská pohádka, Byl jeden domeček, Pohádka o poštovském panáčkovi)** premiéra: 2. 2. 1996

131) **PRCEK TOM A DLOUHÁN TOM (Boží dar, Prcek Tom a Dlouhán Tom)** premiéra: 29. 3. 1996

1996 / 1997

132) **ALÁDDÍNOVA KOUZELNÁ LAMPA** premiéra: 27. 9. 1996

133) **ŠTUCLINKA A ZACHUMLÁNEK** premiéra: 6. 12. 1996

134) **PES BASKERVILLSKÝ** premiéra: 7. 3. 1997

135) **PRINCEZNA MAJOLENKA** premiéra: 23. 5. 1997

1997 / 1998

136) **SNĚHURKA A SEDM TRPASLÍKŮ** premiéra: 10. 10. 1997

137) **PTÁK OHNIVÁK A LIŠKA RYŠKA** premiéra: 5. 12. 1997

138) **NÁČELNÍK VEČERNÍ VÁNEK aneb Hody divých mužů** premiéra: 23. 3. 1998

139) **DVĚ POHÁDKY Z HUBIČKOU NA KONCI (Kmotra Naopak, Jak Petr handloval krávu)** premiéra: 22. 5. 1998

140) **KDYŽ MÁMA NENÍ DOMA** premiéra: 1. 6. 1998

1998 / 1999

141) **LOUPEŽNÍCI NA CHLUMU** premiéra: 2. 11. 1998

142) **SMOLÍČEK PACHOLÍČEK** premiéra: 4. 12. 1998

143) **HARLEKÝN A KOLOMBÍNA** premiéra: 22. 2. 1999

144) **POHÁDKY PRO NEHODNĚ DĚTI** premiéra: 12. 4. 1999

1999 / 2000

145) **JEMINKOTE, PSHLAVCI** premiéra: 11. 10. 1999

146) **BAJAJA** premiéra: 13. 12. 1999

147) **ČERVENÁ KARKULKA V „A DUR“** premiéra: 28. 2. 2000

148) **O STRAŠLIVÉM DRAKOVI, PRINCEZNÉ A ŠEVCOVI** premiéra: 26. 5. 2000

2000 / 2001

149) **ENŠPÍGL** premiéra: 9. 10. 2000

150) **TAJUPLNÝ OSTROV LORELAJ** premiéra: 18. 12. 2000

151) **DOKTOR FELIX aneb SMRT KMOTŘIČKA** premiéra: 9. 2. 2001

152) **RIKKI-TIKKI-TAVI** premiéra: 25. 5. 2001

153) **DON ŠAJN (Kašpárek a Cranabiter v San Michele)** premiéra 4. 7. 2001

2001 / 2002

- 153 a) **KDYŽ SE ČERTI ROJILI** obnovená premiéra 21. 9. 2001
154) **POPELKA A PĚT TRPASLÍKŮ** premiéra: 26. 11. 2001
155) **LÁSKA VŠE ZACHRÁNÍ** premiéra: 11. 3. 2002
156) **MÁLINKA, BOBR A KRÁL NA STŘEŠE** premiéra: 17. 5. 2002
157) **MILOVÁNÍ S ARCHANDĚLEM GABRIELEM** premiéra: 3. 7. 2002

2002 / 2003

- 158) **O ČERNÉM KLOBOUKU A DUHOVÉM MÍČI** premiéra: 14. 10. 2002
159) **VYŠLA HVĚZDA NAD BETLÉMEM** obnovená premiéra: 4. 12. 2002
160) **O CHLAPCI, KTERÝ LIDEM VRÁTIL SLUNCE** premiéra: 8. 3. 2003
161) **DLOUHÝ, ŠIROKÝ A BYSTROZRÁKÝ** premiéra: 26. 5. 2003
162) **PROVÁZEK NA PALCI U NOHY aneb OKLAMANÝ ŽÁRLIVEC** premiéra:
1. 7. 2003
163) **OSAMĚLÝ OBR** Uvedeno ve dnech 8.-11. a 14.-17.VII 2003 v Takasaki (Japonsko).

2003 / 2004

- 164) **PRAVDIVÝ PŘÍBĚH ANTONIE PAŘÍZKOVÉ, lehké holky s dobrým srdcem (Tonka Šibenice)** premiéra: 31. 10. 2003
164) **PŮDA PLNÁ POHÁDEK** Obnovená premiéra: 24.11. 2003
165) **CO SI HRAČKY VYPRÁVĚLY** premiéra: 28. 11. 2003
166) **OSAMĚLÝ OBR** premiéra 23. 1. 2004
167) **KOCOURKOV SOBĚ** premiéra: 7. 5. 2004

2004 / 2005

- 168) **KOUZELNÝ PRSTEN** premiéra 15. 10. 2004
169) **JOHANES DOKTOR FAUST** premiéra 8. 1. 2005
170) **ČÍŇANI** premiéra: 11. 3. 2005
171) **SEDM JEDNOU RANOU** premiéra: 2. 6. 2005

2005 / 2006

172) **BLÁZEN A SMRT** premiéra 14. 10. 2005

173) **BETLÉM** premiéra: 2. 12. 2005

174) **TŘI MUŠKETÝŘI** premiéra: 28. 4. 2006

2006 / 2007

175) **O BÍLÉ LANI** premiéra: 6. 10. 2006

176) **ACH, TA PANÍ MYŠUTA** premiéra 1. 12. 2006

176 a) **TRÁPENÍ S LEGRACÍ** Obnovená premiéra 12. 2. 2007

177) **KRVAVÉ KOLENO a jiné POHÁDKY PRO ZLOBIVÉ** premiéra: 5. 3. 2007

178) **DESET MALÝCH ČERNOUŠKŮ** premiéra: 24. 5. 2007

2007 / 2008

179) **KAŠPÁREK A INDIÁNI** premiéra: 10. 12. 2007

180) **NOS** premiéra: 10. 3. 2008

181) **BÁRTNDŽUS** premiéra: 5. 6. 2008

2008 / 2009

182) **TAKOVÁ A MAKOVÁ** premiéra: 22. 9. 2008

183) **KILO JABLEK PRO KRÁLE** premiéra: 2. 12. 2008

184) **HRNEČKU, VAŘ aneb DVĚ POHÁDKY O HRNEČKU** premiéra: 16. 3. 2009

185) **ROZMARNÉ LÉTO** premiéra: 27. 5. 2009

2009 / 2010

186) **POHÁDKA Z KOUZELNÉHO MLÝNKU aneb O velikém vážení** premiéra: 29. 9. 2009

187) **JAMES BLOND** premiéra: 14. 12. 2009

188) **BŘÍZOVÁ RŮŽENKA** premiéra: 9. 4. 2010

189) **DÉMONŮV PRAMEN** premiéra: 19. 4. 2010

190) **TEĎ 55 31 13 já** premiéra: 11. 6. 2010

2010 / 2011

- 191) **KRÁLOVSKÝ POKER** premiéra: 10. 11. 2010
- 192) **STANDA A DŮM HRŮZY** premiéra: 10. 1. 2011
- 193) **ŽABÁKOVA DOBRODRUŽSTVÍ** premiéra: 7. 3. 2011
- 194) **pirat07 & queenflove** www.meetmeatthecotedazur.cz.pt premiéra: 11. 3. 2011
- 195) **AMBERVILLE aneb Drsné město hebkých plyšáků** premiéra: 27. 5. 2011
- 196) **KŘESADLO** premiéra: 10. 10. 2011
- 197) **PERNÍKOVÁ CHALOUPKA** premiéra: 12. 12. 2011

2011 / 2012

- 198) **HAMLETEEN** premiéra: 27. 2. 2012
- 199) **SOUSED KAŠPAR & SOUSED ŠKRHOLA** premiéra: 9. 5. 2012
- 200) **ČAROVNÁ RYBÍ KOSTIČKA** premiéra: 4. 6. 2012
- 201) **O RYTÍŘI WYNDOVI A ZAKLETÉ MARKÉTCE** premiéra: 29. 10. 2012
- 202) **ČERT TĚ VEM!** premiéra: 10. 12. 2012

2013

- 203) **PTEJ SE PROČ? aneb SVĚT PODLE KŘEČKA** premiéra 30. 3. 2013
- 204) **PRINC BHADRA A PRINCEZNA VASANTASÉNA aneb Mnich pokrytec neboli Psí ocásek svrchované čistoty** premiéra 17. května 2013
- 205) **OTESÁNEK** premiéra 7. 10. 2013
- 206) **JAK ŠEVCI ZVEDLI VOJNU PRO ČERVENOU SUKNI** premiéra 16. 12. 2013

2014

- 207) **OSTŘE SLEDOVANÉ VLAKY** premiéra 28. 3. 2014
- 208) **O ZLÉM DRNDOVI** premiéra 17. 5. 2014
- 209) **KOSMO 1** premiéra 6. 10. 2014
- 210) **POHÁDKY OVČÍ BABIČKY** premiéra 12. 12. 2014
- 211) **NA PŮDĚ aneb Kdo má dneska narozeniny** premiéra 19. 10. 2015
- 212) **KOLÍBÁ SE VELRYBA** premiéra 14. 12. 2015
- 213) **POHORŠOVNA** premiéra 22. 2. 2016
- 214) **LÉKAŘEM PROTI SVÉ VŮLI** premiéra 10. 5. 2016

Příloha č. 3

Příloha č. 4

Příloha č. 5

Příloha č. 6

Příloha č. 7

Příloha č. 8

Příloha č. 9

Příloha č. 10

Příloha č. 11

Příloha č. 12

DIVADLO V ALFĚ
Plzeň, Moskevská třída 17

uvádí pásmo jazzu, šansonů a písní z Ukradeného měsíce a Černého snu

MUSÍM ZPÍVAT JAZZ

Hraje jazzová skupina Divadla v Alfě pod vedením Bohuslava ONDRÁČKA
Bohuslav Ondráček (p) — Josef Kolín (baryton-sax) — František Prokop (g)
Miroslav Rainiš (cb) — Josef Němejc (ds) — Jiří Straka (trombon) ●

ZPÍVAJÍ MARTA KUBISOVÁ A VACLAV NECKAR

V OKENKU HOSTU VYSTOUPÍ

BEZAL, Mladá, Janov, K. M., Znojmo, Št. P., Plzeň, Hradec K. 2017 - P-13741912

Příloha č. 13

Příloha č. 14

Příloha č. 15

Příloha č. 16

Příloha č. 17

Příloha č. 18

Příloha č. 19

Příloha č. 20

Příloha č. 21

Příloha č. 23

Příloha č. 24

Příloha č. 25

Příloha č. 26

Co nesmí chybět v žádné

úvodní
smělka
výstřelba

B o n d o v c e . . .

„Kdo by to do Jamese Bonda řekl: stačí, když dneska řeknete agent 007, a chytí se Eskymák, Čičan a šestileté dítě. Všichni ho znají. Už v roce 1967 počet všech prodaných bondovek převyšil vše co do té doby prodali Balzac a Hemingway dohromady. Bonda znali i ti, kdo ho vlastně neznali. Během studijní výuky jeho jméno nikdo říkalo dokonce i lidem za železnou oponou, přestože nemohli vidět jediný bondovský film a číst jedinou bondovku.“
(Milan Vodička: Bondovo umění přežít, MF-D 22. 9. 2007)

IAN LANCASTER FLEMING (1908–1964)
od roku 1953 napsal 12 románů a 9 povídek s hlavní postavou agenta JAMESE BONDA.

Martini
vodkou

**Protřepat,
nemíchat!!!**

Trubní píseň.

Bond girl...

22 FILMŮ S POSTAVOU JAMESE BONDA (oficiální série):

- J. Bond – Sean Connery:
Dr. No (1962)
Srdečné pozdravy z Ruska (1963)
Thunderball (1965)
Žiješ jenom dvakrát (1967)
- J. Bond – George Lazenby:
V tajné službě Jehoho Veličenstva (1969)
- J. Bond – Sean Connery:
Diamanty jsou věčné (1971)
- J. Bond – Roger Moore:
Žít a nechat žít (1973)
Muž se zlatou zbraní (1974)
Špión, který mě miloval (1977)
Moonraker (1979)
Jen pro tvé oči (1981)
Chobotnička (1983)
- J. Bond – S. Connery:
Nikdy neříkej nikdy (1983)
Vyhlička na vraždu (1985)
- J. Bond – Timothy Dalton:
Dech života (1987)
Povolení zabit (1989)
- J. Bond – Pierce Brosnan:
Zlaté oko (1995)
Zlitek nikdy neumírá (1997)
Jeden svět nestačí (1999)
Dnes neumíráj (2002)
- J. Bond – Daniel Craig:
Casino Royale (2006)
Quantum of Solace (2008)

Wiasne!
rynále-
ny.

Představení se
jmenují se
Bond!
James Bond!

Příloha č. 27

OSOBY A OBSAZENÍ:

MUŽ LIU Š - TCHUN MILAN HAJN
ŽENA JÜN JÜ-CHUA LENKA VALKOVÁ-LUPÍNKOVÁ
DUCH HOR, TĚŽ JAKO VESNÍČAN SUN MARTIN „ŠADLO“ BARTUŠEK
JÜAN, SLUHA DUCHA HOR ANTONÍN PROCHÁZKA ML.
VEVODA FAN TCHUNG, STROMOVÝ DÉMON PETR BOROVSÝ
SLUHOVÉ FAN TCHUNGA BOHUSLAV HOLÝ, ROBERT KROUPAR
SLUŽEBNÉ JÜN JÜ-CHUA (U FAN TCHUNGA) MARTINA J. HARTMANNOVÁ
 LUDMILA ČERMÁKOVÁ

2 METAŘI (KLAUNI) MARTINA J. HARTMANNOVÁ
 LUDMILA ČERMÁKOVÁ

LODNIK BOHUSLAV HOLÝ
2 POUSTEVNÍCI-TAOISTÉ BOHUSLAV HOLÝ, ROBERT KROUPAR
MLADÝ POCESTNÝ ROBERT KROUPAR
JERÁB, NETOPÝR, KAMIL ČVRČEK, TYGR BLANKA JOSEPHOVÁ-LUŇÁKOVÁ

INSPICIENTKA MARTINA J. HARTMANNOVÁ
MISTR JEVIŠTNÍHO PROVOZU PETR PEČENÝ
SVĚTLA VLASTIMIL VORDA
ZVUK FILIP BOŠÁK
JEVIŠTNÍ TECHNIKA MATĚJ SIEGL

LÓUTKY, DEKORACE, KOSTÝMY A REKVIZITY V DÍLNÁCH
 DIVADLA ALFA, POD VEDENÍM JANA RAUNERA,
 VYROBILI: IVANA HÁJKOVÁ, IVO „MOTĚJ“ JELINEK,
 JANA LEXOVÁ, VLADIMÍR SOSNA, KATEŘINA
 STEJSKALOVÁ A VLASTA ŠANTOROVÁ

ČESKÁ PREMIÉRA: 19. DUBNA 2010

INSCENACE VZNIKLA ZA FINANČNÍ PODPORY
 MINISTERSTVA KULTURY ČR A PLZEŇSKÉHO KRAJE.

AUTORSKÁ PRÁVA ZASTUPUJE DILIA, DIVADELNÍ, LITERÁRNÍ
 A AUDIOVIZUÁLNÍ AGENTURA O.S.

PROGRAM VYDÁLO V DUBNU 2010
 DIVADLO ALFA P.O., ROKYČANSKÁ 7, 312 00 PLZEŇ
 ZŘIZOVATEL: MĚSTO PLZEŇ, ŘEDITEL: MGR. TOMÁŠ FROYDA.

GRAFICKÁ ÚPRAVA: IVAN NESVEDA A PETR VÁLEK.

DIVADLO ALFA PLZEŇ

HUBERT KREJČÍ
DÉMONŮV PRAMEN

ŽÁDNÁ HOSTINA NETRVÁ VĚČNĚ,
 ZATÍMCO LÁSKA DVOU LIDÍ NEZNÁ KONCE.

REŽIE: JAN ANTONÍN PITÍNSKÝ
 VÝPRAVA: JANA BACOVÁ – KROFTOVÁ
 KOSTÝMY: JANA PREKOVÁ
 HUDBA: MIROSLAV ČERNÝ
 POHYBOVÁ SPOLUPRÁCE: HUBERT KREJČÍ
 DRAMATURGIE: PAVEL VAŠÍČEK

Plzeň
 MĚSTO PLZEŇ
 MĚSTSKÝ ÚŘAD
 KULTURNÍ A ZDRAVOTNÍ OBLASTI
 2010

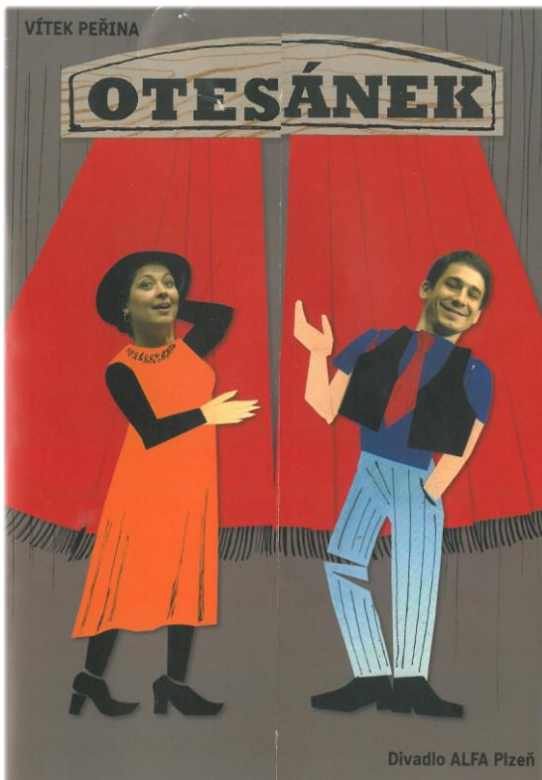
Program Kultura

PLATFORM 11+

Příloha č. 28

VÍTEK PEŘINA

OTESÁNEK

Divadlo ALFA Plzeň

alfa

ČESKÁ PREMIÉRA: 7. ŘÍJNA 2013

Autorská práva zastupuje DILIA, divadelní, literární a audiovizuální agentura o. s.
 Inscenace vznikla za podpory Ministerstva kultury ČR.
 Program vydalo v říjnu 2013 Divadlo ALFA, p. o., Rokycanská 7, 312 00 Plzeň.
 Zřizovatel: Město Plzeň, Ředitel: Mgr. Tomáš Froyda.
 Grafická úprava: Renáta Vosecká, Daniel Srvz.

Zvláštní poděkování za laskavou spolupráci:
 Pavlu Horváthovi, kapitánovi FC Viktoria Plzeň.

Vystráhně si herce a herečku z přední a zadní strany programu, slep je se špeji dohromady a můžeš začít hrát!